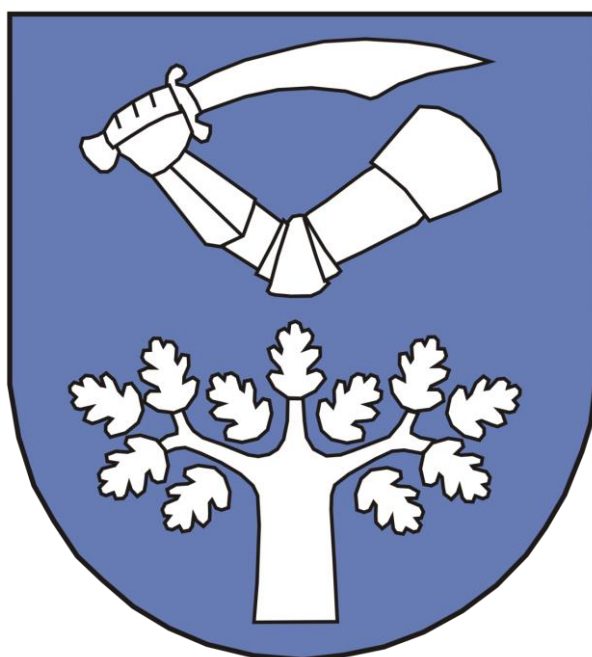

**Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bystra-Sidzina
na lata 2016-2022**

Zespół autorski

Zespół autorów pod kierownictwem *mgr inż. Michała Drabka*

Konsultant wiodący *mgr Sylwia Piotrowska*

mgr inż. Jakub Beker

mgr inż. Agnieszka Bolingier

mgr Małgorzata Bosak

mgr inż. Katarzyna Cholewa

mgr inż. Michał Drabek

mgr inż. Mateusz Iwański

mgr inż. Justyna Kapłon

mgr Katarzyna Mulik

mgr inż. Katarzyna Oszańca

mgr Sylwia Piotrowska

mgr Iwona Szatkowska

weryfikacja: mgr inż. Katarzyna Oszańca

Opieka ze strony Zarządu – Dyrektor Centrum Projektów Innowacyjnych: *mgr inż. Barbara Markiel*

**Fundusze
Europejskie**
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Spis treści

1.	Wprowadzenie	7
1.1.	Wstęp	7
1.2.	Najważniejsze skróty oraz pojęcia.....	8
1.3.	Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy.....	9
2.	Analiza stanu aktualnego	14
3.	Diagnoza	28
3.1.	Metodyka diagnozy	28
3.2.	Wnioski z wykonanej diagnozy.....	36
3.3.	Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	40
3.3.1.	Podobszar I rewitalizacji	40
3.3.2.	Podobszar II rewitalizacji	45
3.3.3.	Wnioski	49
4.	Założenia programowe.....	51
4.1.	Wizja	51
4.2.	Cele oraz kierunki działań.....	51
4.3.	Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	52
4.4.	Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	68
4.5.	Komplementarność GPR.....	71
4.6.	Szacunkowe ramy finansowe	74
5.	Zarządzanie GPR	82
5.1.	Opis struktury zarządzania realizacją GPR.....	82
5.2.	System monitorowania i oceny	85
5.3.	Aktualizacja GPR	88
5.4.	Określenie niezbędnych zmian w uchwałach.....	89
5.4.1.	O ochronie praw lokatorów	89
5.4.2.	Komitet rewitalizacji.....	90
5.5.	Sposób realizacji GPR w zakresie planowania przestrzennego	91
5.5.1.	Niezbędne zmiany w SUiKZP	91

5.5.2.	Wskazanie MPZP koniecznych do uchwalenia lub zmiany	91
5.6.	Wskazanie czy na obszarach rewitalizacji ma zostać uchwalona SSR	93
6.	Partycypacja społeczna	94
6.1.	Zakres partycypacji społecznej	94
6.2.	Model włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji.....	95
6.2.1.	Na etapie przygotowania i wdrażania	95
6.2.2.	Na etapie monitorowania i aktualizacji	100
7.	Spis tabel	101
8.	Spis wykresów	103
9.	Spis rysunków	105
10.	Załączniki	107

1. Wprowadzenie

1.1. Wstęp

Podstawą prawną Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bystra-Sidzina na lata 2016-2022 (GPR) jest ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. Zgodnie z jej zapisami rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji.

Ustawa wprowadza szereg wymagań co do zawartości samego dokumentu oraz etapów jego wdrażania. Pierwszym etapem było podjęcie przez Radę Gminy Bystra-Sidzina uchwały NR XXII/164/16 Rady Gminy Bystra-Sidzina z dnia 28 grudnia 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Gminy Bystra-Sidzina. Na jej podstawie przystąpiono do prac nad niniejszym dokumentem.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bystra-Sidzina na lata 2016-2022 składa się z kilku głównych części mianowicie:

1. Wprowadzenie, które ma za zadanie przybliżyć podstawowe pojęcia z zakresu rewitalizacji oraz wprowadzić w problematykę zagadnienia.
2. Diagnoza, przedstawia wnioski oraz wyniki z załączników do podjętej i przytoczonej powyżej uchwały. W dalszej konsekwencji przedstawiona została szczegółowa, pogłębiona analiza obszaru rewitalizacji. W tej części przedstawiono również w sposób skrótowy stan aktualny w gminie.
3. Założenia programowe, przedstawiają w hierarchiczny sposób wizję względem omawianego procesu, przyjęte cele i kierunki działań oraz wynikające z nich przedsięwzięcia, zarówno te główne jak i uzupełniające. Część ta zawiera również rozdział poświęcony komplementarności oraz ramy finansowe.
4. Zarządzanie GPR, jest to niezwykle ważna część, która przedstawia podstawowe procedury jakimi należy się kierować na etapie wdrażania oraz monitorowania i oceny GPR. Wprowadza również podstawowe zasady, które powinny towarzyszyć podczas aktualizacji dokumentu.
5. Partycypacja społeczna, skupia się na zagadnieniu które jest jednym z najważniejszych elementów samej rewitalizacji. Partycypacja jest to udział interesariuszy na każdym etapie procesu. W tej części zostały przedstawione przeprowadzone już działania oraz zasady dotyczące planowania dalszych działań w przyszłości.

1.2. Najważniejsze skróty oraz pojęcia

Poniżej przedstawiono najważniejsze skróty:

BDL GUS – Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

EFS – Europejski Fundusz Społeczny

FS – Fundusz Spójności

GDDKiA – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad

GPR – Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bystra-Sidzina na lata 2016-2022

GUS – Główny Urząd Statystyczny

JST – jednostka samorządu terytorialnego

MOP – Międzynarodowej Organizacji Pracy

POP – Program ochrony powietrza

PPP – Partnerstwo publiczno-prywatne

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

RPO WM 2014-2020 – Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020

SZOOP – Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych

ZIT – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

Poniżej przedstawiono najważniejsze pojęcia:

Rewitalizacja to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie oraz prowadzone w sposób zaplanowany i zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.

Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej itp.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnętrznie (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnętrznie (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).

Stan kryzysowy – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
- przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej),
- technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, głównie w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

Obszar zdegradowany – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

Obszar rewitalizacji – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe (w tym portowe i wydobywcze), powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

1.3. Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy

Celem niniejszego rozdziału jest przedstawienie spójności GPR z obowiązującymi w Gminie Bystra-Sidzina dokumentami strategicznymi i planistycznymi w szeroko rozumianym zakresie, związanym z rewitalizacją.

Program Rozwoju Powiatu Suskiego na lata 2016-2020

Program Rozwoju Powiatu Suskiego na lata 2016-2020 jest podstawowym dokumentem określającym obszary, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju, prowadzonej na obszarze powiatu. Dokument ten jest programem rozwoju, spełniającym wymogi ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r.

o zasadach prowadzenia polityki rozwoju¹. GPR realizuje w sposób bezpośredni lub pośredni cele Programu Rozwoju Powiatu Suskiego na lata 2016-2020, a zwłaszcza cel nr 1, 2 i 3.

Cele:

1. Utrzymanie wysokiej dynamiki rozwoju gospodarczego powiatu suskiego, ograniczanie bezrobocia, wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców oraz dostosowania ich kwalifikacji i kompetencji do potrzeb rynku pracy:
 - 1.1. Skuteczny system wspierania gospodarki.
 - 1.2. Promocja zatrudnienia, ograniczenie zjawiska wysokiego poziomu bezrobocia i eliminacja jego negatywnych skutków oraz rozwój przedsiębiorczości mieszkańców.
 - 1.3. Wysoka jakość edukacji ukierunkowanej na potrzeby zmieniającego się rynku pracy.
 - 1.4. Współpraca i wspieranie partnerów publicznych, społecznych i gospodarczych w działaniach na rzecz rozwoju gospodarczego, rynku pracy i modernizacji kształcenia zawodowego.
2. Ochrona środowiska oraz wykorzystanie, dla rozwoju społeczno-gospodarczego, najistotniejszych walorów powiatu suskiego – dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz potencjału turystycznego:
 - 2.1 Ochrona środowiska naturalnego i działania na rzecz rozbudowy infrastruktury przyjaznej środowisku.
 - 2.2 Ochrona dziedzictwa krajobrazu i przestrzeni kulturowej.
 - 2.3 Optymalizacja systemu zarządzania przestrzenią, współgrającego ze środowiskiem naturalnym.
 - 2.4 Wspieranie działań mających na celu podnoszenie społecznej świadomości, wiedzy i wrażliwości w zakresie dziedzictwa kulturowego.
 - 2.5 Rozbudowa infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i z zakresu dziedzictwa kulturowego.
 - 2.6 Poszerzanie oferty produktów lokalnych.
 - 2.7 Profesjonalizacja kadr dla przemysłu czasu wolnego.
 - 2.8 Współpraca i wspieranie partnerów publicznych, społecznych oraz gospodarczych w działaniach na rzecz wykorzystania potencjału turystycznego i kulturowego oraz ochrony środowiska naturalnego.
3. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej powiatu suskiego – drogowej, kolejowej, informatycznej i telekomunikacyjnej:
 - 3.1 Modernizacja i rozbudowa infrastruktury drogowej.
 - 3.2 Sprawny system transportu zbiorowego.
 - 3.3 Rozwój sieci szerokopasmowej oraz nowoczesnej infrastruktury teleinformatycznej, wspierających rozwój przedsiębiorstw, podnoszących poziom życia mieszkańców Powiatu i poprawiających funkcjonowanie instytucji publicznych.
 - 3.4 Współpraca i wspieranie samorządów gminnych oraz innych partnerów publicznych, społecznych i gospodarczych, w działaniach na rzecz modernizacji sieci dróg, linii kolejowych oraz rozbudowy infrastruktury informatycznej i telekomunikacyjnej.

¹ Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2016 r. poz. 383, z późn. zm.).

4. Wzrost integracji społecznej oraz poprawa zdrowotności i bezpieczeństwa publicznego mieszkańców:
 - 4.1 Podwyższenie poziomu bezpieczeństwa społecznego, opartego głównie o środowiskowe formy wsparcia.
 - 4.2 Poprawa stanu zdrowia mieszkańców i realizacja lokalnej polityki zdrowotnej.
 - 4.3 Poszerzenie działań służących poprawie bezpieczeństwa publicznego w Powiecie.
 - 4.4 Rozwój społeczeństwa obywatelskiego.
 - 4.5 Współpraca z partnerami publicznymi, społecznymi i gospodarczymi w działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa społecznego, zdrowotnego oraz porządku publicznego ².

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bystra-Sidzina na lata 2014-2017

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bystra-Sidzina na lata 2014-2017 określa politykę, ustala cele i zadania oraz szczegółowe programy zarządzania, odnoszące się do aspektów środowiskowych. Podstawą opracowania tego dokumentu jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska ³. GPR realizuje w sposób bezpośredni lub pośredni cel nr 5 Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Bystra-Sidzina na lata 2014-2017 – „Poprawa jakości powietrza, poprzez ograniczenie oraz zmniejszenie niskiej emisji” ⁴.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Bystra-Sidzina na lata 2014-2016

Program Wspierania Rodziny w Gminie Bystra-Sidzina na lata 2014-2016 został opracowany w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ⁵. Podstawowym założeniem tego dokumentu jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin i dzieci, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, mającym na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania tych ról, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Działania zaplanowane w ramach GPR wpisują się w cele wyznaczone w Programie Wspierania Rodziny w Gminie Bystra-Sidzina na lata 2014-2016, tak więc oba dokumenty są ze sobą spójne.

Cele:

1. Wspieranie rodziny, przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, służące przywróceniu rodzinie zdolności wykonywania tych funkcji.
2. Podniesienie kompetencji i umiejętności wychowawczych oraz opiekuńczych rodziców, które umożliwiają wychowanie się dzieci w rodzinie naturalnej.
3. Poprawa funkcjonowania rodziny w sferze socjalno-bytowej.
4. Zapewnienie infrastruktury oraz dostępności usług w zakresie opieki i poradnictwa specjalistycznego ⁶.

² Powiat Suski, Program Rozwoju Powiatu Suskiego na lata 2016-2020, 2016 r.

³ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r. poz. 672, z późn. zm.).

⁴ Bryl Z., Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bystra-Sidzina na lata 2014-2017, 2014 r.

⁵ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575, z późn. zm.).

⁶ Gmina Bystra-Sidzina, Program Wspierania Rodziny w Gminie Bystra-Sidzina na lata 2014-2016, 2014 r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Bystra-Sidzina na lata 2014-2020

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Bystra-Sidzina na lata 2014-2020 wskazuje istotne kwestie społeczne, z jakimi zmagają się mieszkańcy, a także wytycza kierunki działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych oraz zajmuje się tworzeniem mechanizmów wzmacniających efektywność dokonywanych zmian. Opracowanie i realizacja tego dokumentu wynika z obowiązku prawnego nałożonego na samorząd gminny na mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej ⁷, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. GPR realizuje w sposób bezpośredni lub pośredni cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Bystra-Sidzina na lata 2014-2020, a zwłaszcza cel nr 2 i 3.

Cele:

1. Zintegrowany system pomocy społecznej.
2. Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny.
3. Poprawa jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych.
4. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców ⁸.

Strategia Rozwoju Gminy Bystra-Sidzina na lata 2014-2020

Strategia Rozwoju Gminy Bystra-Sidzina na lata 2014-2020 jest dokumentem długoplanowym, przyjętym na okres ośmiu lat, określającym najważniejsze obszary strategiczne i cele dla rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy. Dokument ten jest odpowiedzią na ustawowy wymóg prowadzenia polityki rozwoju, stanowi także jedno z działań dostosowujących do standardów wynikających z dokumentów na szczeblu europejskim. GPR realizuje w sposób bezpośredni lub pośredni cele Strategii Rozwoju Gminy Bystra-Sidzina na lata 2014-2020, a zwłaszcza cel nr 1 i 3, przedstawione poniżej.

Cele:

1. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy i rozwój przedsiębiorczości mieszkańców:
 - 1.1. Rozbudowa infrastruktury turystycznej.
 - 1.2. Budowa spójnej oferty turystycznej i kulturowej gminy.
 - 1.3. Poszerzenie działalności skansenu – Muzeum Kultury Ludowej w Sidzinie.
 - 1.4. Rozwój przedsiębiorczości lokalnej.
3. Wysoka jakość usług publicznych oraz przyjazna przestrzeń społeczna:
 - 3.1. Efektywny i skuteczny system kształcenia.
 - 3.2. Zwiększenie uczestnictwa w kulturze społeczności lokalnej.
 - 3.3. Rozbudowa infrastruktury ochrony środowiska naturalnego oraz krzewienie postaw ekologicznych wśród mieszkańców.
 - 3.4. Bezpieczeństwo socjalne i publiczne.

⁷ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930, z późn. zm.).

⁸ Gmina Bystra-Sidzina, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Bystra-Sidzina na lata 2014-2020, Bystra-Sidzina 2014 r.

3.5 Wysoki standard sieci komunikacyjnej oraz rozwój społeczeństwa informacyjnego.

3.6 Wysoka jakość usług administracyjnych⁹.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bystra-Sidzina

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest dokumentem sporządzanym dla całego obszaru gminy, określającym w sposób ogólny politykę przestrzenną i lokalne zasady zagospodarowania. Uchwalenie tego dokumentu, jak wynika z ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym¹⁰ należy do zadań własnych gminy. Działania zaplanowane w ramach GPR wpisują się w większość celów wyznaczonych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bystra-Sidzina, tak więc oba dokumenty są ze sobą spójne.

Cele:

1. Cele gospodarcze i przestrzenne:
 - 1.1. Utworzenie strefy aktywizacji gospodarczej.
 - 1.2. Rozwój terenów mieszkaniowych – kształtowanie struktury osadniczej wg zasad zrównoważonego rozwoju.
 - 1.3. Rozwój terenów oraz infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.
 - 1.4. Ochrona walorów naturalnego środowiska.
 - 1.5. Ochrona walorów kulturowych gminy.
2. Cele społeczne:
 - 2.1 Rozwój mieszkalnictwa, poprzez poszerzenie i tworzenie nowych terenów mieszkaniowych.
 - 2.2 Rozwój nowoczesnej infrastruktury technicznej.
 - 2.3 Rozwój komunikacji, poprawa jakości dróg i rozwój sieci drogowej.
 - 2.4 Tworzenie nowych terenów usługowych i przemysłowych.
3. Cele ochronne:
 - 3.1 Konsekwentna ochrona wartości środowiska przyrodniczego.
 - 3.2 Ochrona i przywracanie ładu przestrzennego.
 - 3.3 Ochrona i eksponowanie walorów krajobrazowych.
 - 3.4 Ochrona przed klęskami żywiołowymi¹¹.

⁹ FRDL Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji, Strategia Rozwoju Gminy Bystra-Sidzina na lata 2014-2020, 2014 r.

¹⁰ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2016 r. poz. 778, z późn. zm.).

¹¹ Autorska Pracownia Urbanistyczna PLAN, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bystra-Sidzina, 2010 r.

2. Analiza stanu aktualnego

Gmina Bystra-Sidzina położona jest w powiecie suskim, w południowo-zachodniej części województwa małopolskiego. Gmina podzielona jest na dwa sołectwa: Bystra Podhalańska i Sidzina. Graniczy z następującymi gminami: Zawoja, Maków Podhalański, Jordanów, Spytkowice, Zubrzyca oraz z miastem Jordanów.

Rysunek 1. Gmina Bystra-Sidzina na tle powiatu suskiego ¹² i województwa małopolskiego ¹³.

Gmina Bystra-Sidzina zajmuje powierzchnię 80,43 km², z czego 23,20 km² przypada na miejscowość Bystra Podhalańska, a 57,23 km² na miejscowość Sidzina.

Rysunek 2. Położenie gminy Bystra-Sidzina ¹⁴.

¹² Starostwo Powiatowe w Suchoj Beskidzkiej, Mapa administracyjna, http://powiatsuski.pl/pag/mapa_gmin.htm.

¹³ Związek Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej, Województwo małopolskie, https://www.osp.org.pl/hosting/katalog.php?id_w=7.

Gmina Bystra-Sidzina położona jest w Beskidzie Żywieckim w dolinie potoku Bystrzaka, u południowych podnóży pasma Policy. Obszar gminy wkomponowany jest w naturalny zwornik pomiędzy Policą (1 369 m n.p.m.), Okrąglicą (1 239 m n.p.m.), Urwanicą (1 174 m n.p.m.), Narożem (1 063 m n.p.m.), Cupłem (887 m n.p.m.) a Łysą Górą (632 m n.p.m.)¹⁵. Na terenie gminy stoki wzniesień są strome i porośnięte lasami mieszanymi, a grzbiety są zaokrąglone. Taka rzeźba terenu decyduje o dużych walorach krajobrazowych gminy, które dodatkowo wzbogacane są przez zróżnicowane pokrycie terenu, jak również zabudowę ukształtowaną wzdłuż doliny z pozostałościami tradycyjnego budownictwa. Położenie gminy w dolinach śródgórskich stwarza korzystny mikroklimat. Rozległe kompleksy leśne kształtują korzystny, łagodny mikroklimat lokalny, który w połączeniu z dobrymi warunkami biometeorologicznymi i oryginalnym pięknem krajobrazu sprawia, że gmina posiada duże walory turystyczne i wypoczynkowo-rekreacyjne (dobre warunki agroturystyczne). Gmina pod względem gospodarczo-krajobrazowym ma charakter rolniczy (dużo małych, rozdrobnionych pól uprawnych, które uprawia większość mieszkańców gminy)¹⁶.

Teren gminy Bystra-Sidzina w ok. 54% (4 391,7 ha) pokrywają lasy, z czego 1 639,7 ha to grunty leśne publiczne, a 2 752 ha to grunty leśne prywatne. Dominują lasy świerkowe, bukowo-jodłowe oraz sosnowe. Pośród gatunków iglastych dominują świerk pospolity i jodła zwyczajna, natomiast pośród gatunków liściastych najliczniej reprezentowany jest buk zwyczajny. Ozdobą gminy są ogromne stare dęby, wiek najstarszego liczy się na ok. 500 lat.¹⁷

Według danych GUS na dzień 31 grudnia 2015 r. gminę Bystra-Sidzina zamieszkiwało 6 786 mieszkańców. Pod względem płci, niewielką przewagę stanowili mężczyźni – 50,1%. W ostatnich latach zaobserwować można wzrost ogólnej liczby ludności gminy, co jest tendencją rzadko spotykaną w skali kraju. Dla lat 2011-2015 w przypadku Polski spadek liczby ludności wyniósł ok. 0,13%, natomiast w gminie Bystra-Sidzina nastąpił wzrost liczby ludności o 0,6%.

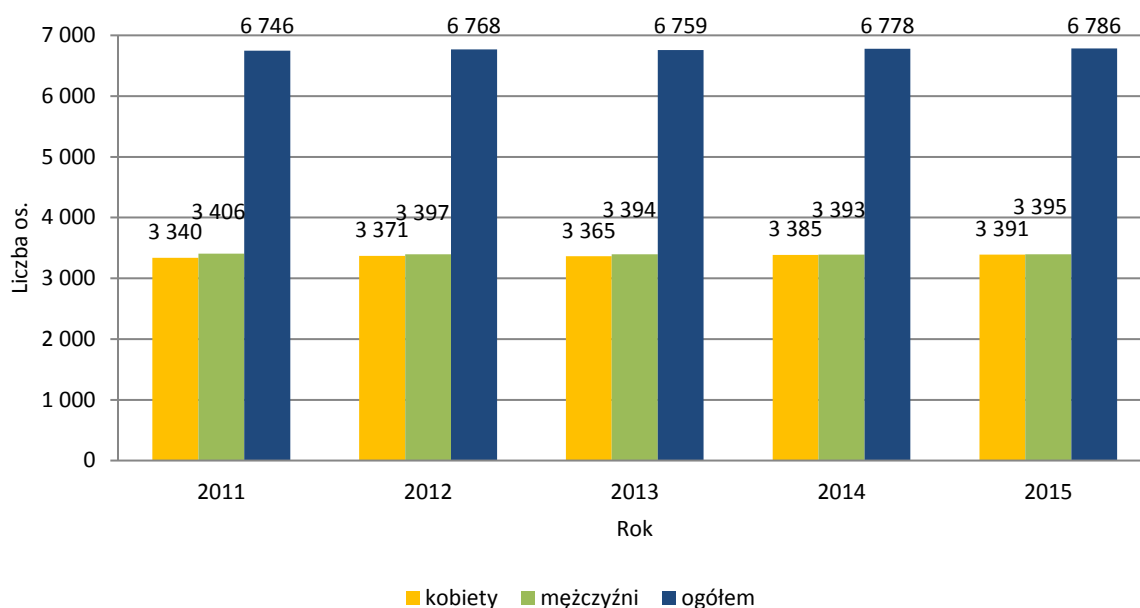
Koncentracja ludności w gminie jest stosunkowo niewielka i wynosi 84 osób/km². Dla porównania, średnia gęstość dla województwa małopolskiego to 222 osób/km².

¹⁴ Google, Mapy Google, <https://mapy.google.pl/>.

¹⁵ Autorska Pracownia Urbanistyczna PLAN, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bystra-Sidzina.

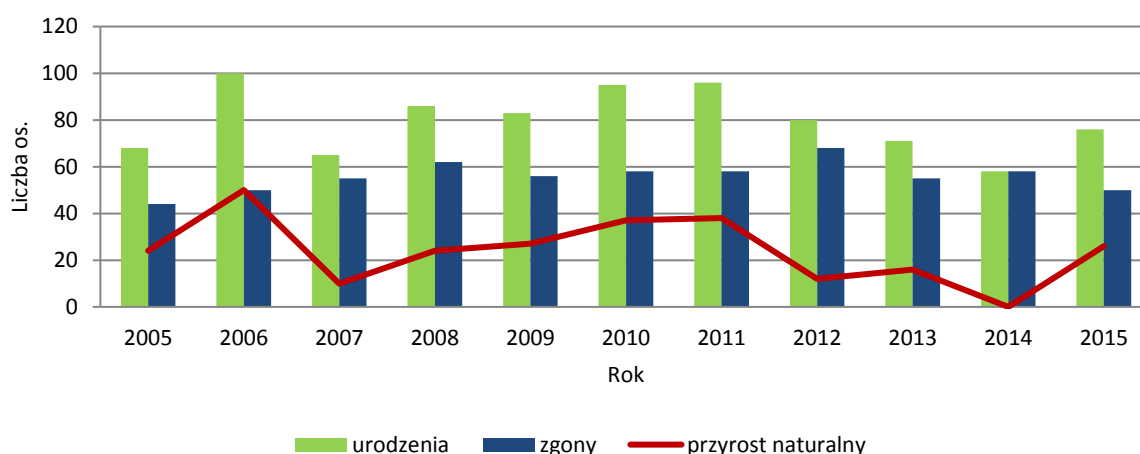
¹⁶ Bryl Z., Program ochrony środowiska dla Gminy Bystra-Sidzina na lata 2010-2013 wraz z perspektywą do 2018, 2010 r.

¹⁷ Autorska Pracownia Urbanistyczna PLAN, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bystra-Sidzina.

Wykres 1. Liczba ludności gminy Bystra-Sidzina w latach 2011-2015 wg faktycznego miejsca zamieszkania.

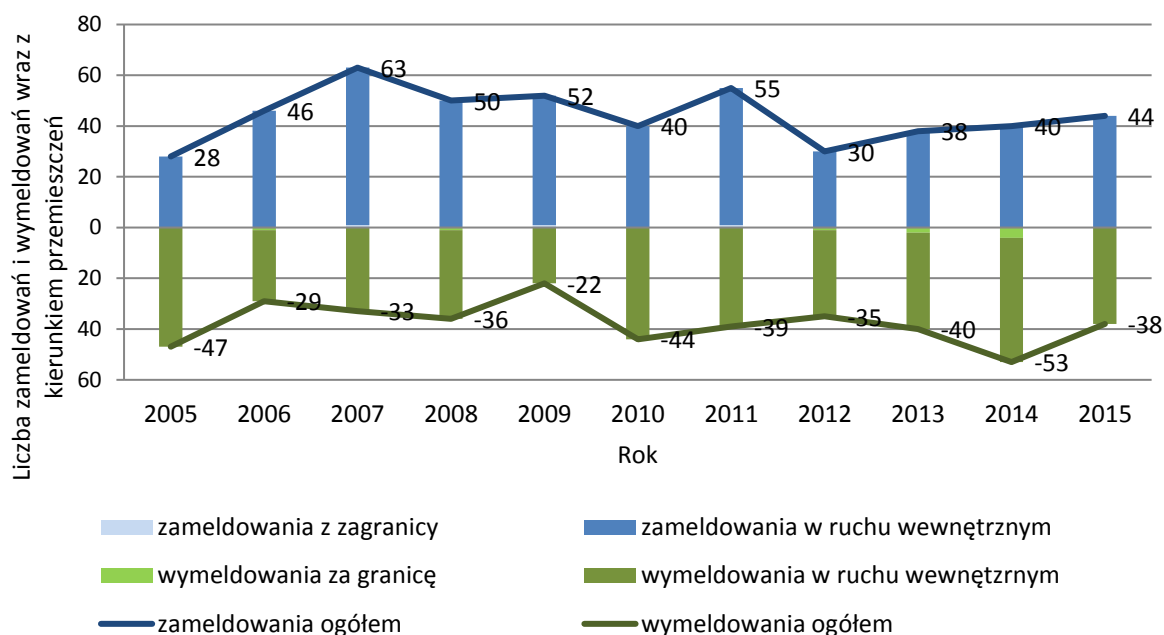
W przeciągu badanego dziesięciolecia przyrost naturalny przyjmował wartości dodatnie, wyjątek stanowił rok 2014, gdzie przyrost naturalny wyniósł 0. Średni przyrost naturalny dla lat 2005-2015 przyjmuje wartość dodatnią i wynosi 24. Dodatni przyrost naturalny i dodatnie saldo migracji pociągają za sobą wzrost ludności gminy Bystra-Sidzina. W skali województwa wskaźnik przyrostu naturalnego w 2015 r. przyjął wartość 1 osoby / 1000 mieszkańców, a dla gminy Bystra-Sidzina był wyższy i wyniósł 3,8 osoby / 1000 mieszkańców.

Wykres 2. Ruch naturalny ludności w gminie Bystra-Sidzina w latach 2004-2015.

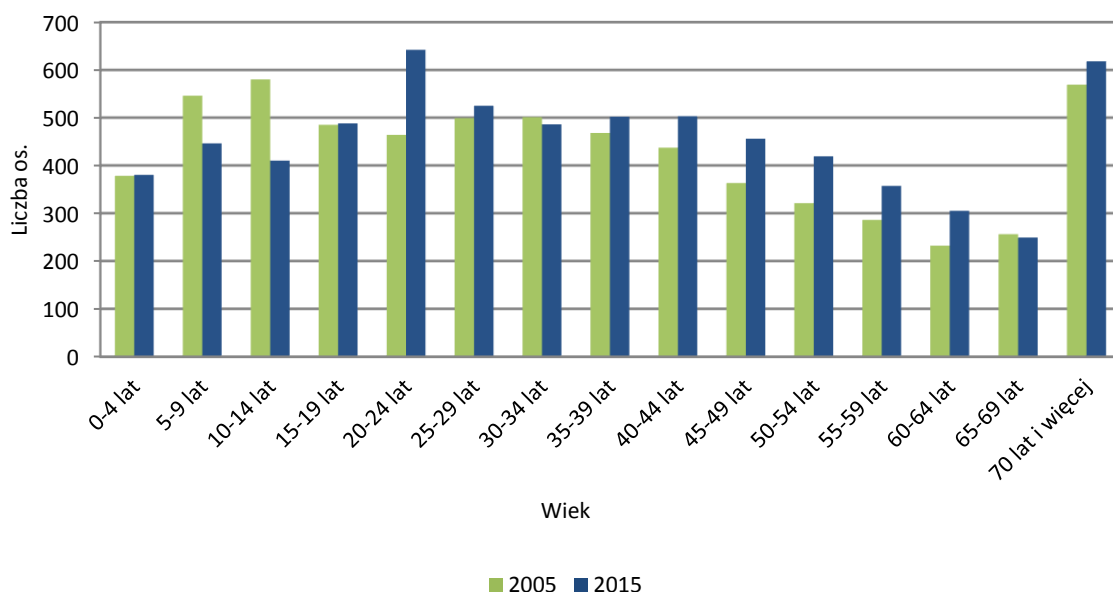
Na przestrzeni analizowanych lat zauważalna jest zróżnicowana tendencja dotycząca migracji ludności z gminy Bystra-Sidzina (Wykres 3). Saldo migracji, zarówno w ruchu wewnętrznym, jak również zagranicznym, w analizowanym okresie osiąga wartości raz dodatnie, a raz ujemne, niemniej jednak z przewagą pozytywnej tendencji. Oznacza to, że więcej osób się zameldowało, niż dokonało wymeldowania. Wymeldowania dokonano głównie w ruchu wewnętrznym, spowodowane były one z pewnością potrzebą zmian, poszukiwaniem lepszej pracy oraz edukacją. Sporadycznie dokonano wymeldowania zagranicę, spowodowanego emigracją zarobkową.

Pojawiające się ujemne saldo migracji wpłynie negatywnie na saldo mieszkańców gminy również w przyszłości. Ponadto odpływ młodych ludzi, niska rozrodczość oraz starzenie się społeczeństwa mają wpływ na obniżenie się zdolności rozwojowych gminy.

Wykres 3. Liczba zameldowań i wymeldowań wraz z kierunkiem przemieszczeń w gminie Bystra-Sidzina w latach 2005-2015.

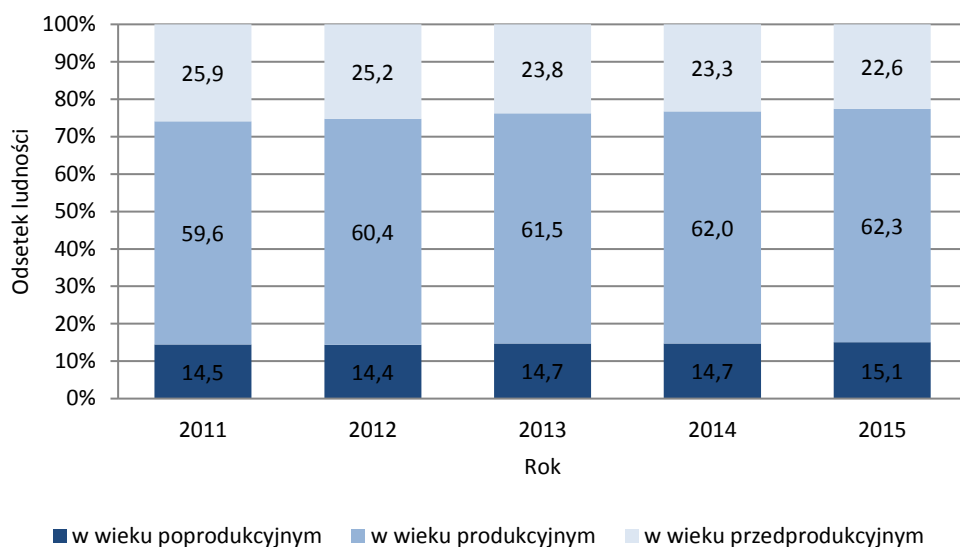
Poniższy wykres (Wykres 4) przedstawia trendy demograficzne w gminie Bystra-Sidzina. Gminę charakteryzuje regresywna struktura wieku ludności, cechująca się dużym udziałem osób starych i małym udziałem dzieci i młodzieży, przy jednoczesnym utrzymaniu się udziału ludności w wieku produkcyjnym na podobnym poziomie.

Wykres 4. Struktura ludności gminy Bystra-Sidzina wg poszczególnych grup wieku w roku 2005 i 2015.

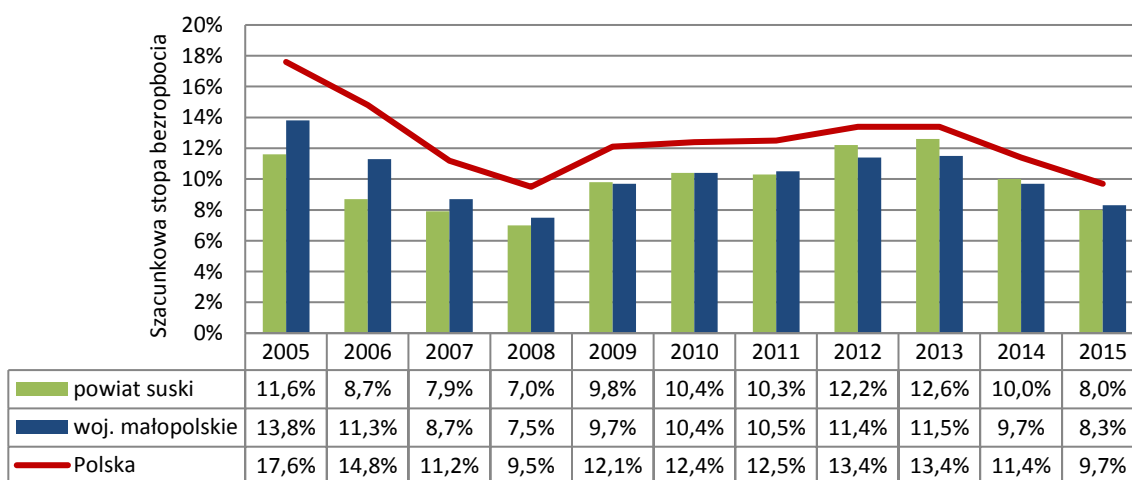
W ostatnich dziesięciu latach, w gminie Bystra-Sidzina nastąpił wyraźny spadek liczby dzieci (0-14 lat). Spowodowane to jest mniejszą ilością urodzin. W strukturze wiekowej ludności gminy wyraźnie widoczny jest wyż demograficzny osób w wieku 70 lat i więcej. Trend taki jest charakterystyczny dla województwa i kraju. Wydłużające się przeciętne trwanie życia oraz spadek liczby narodzin wpływa na funkcjonalne i trwałe zmiany struktury społecznej. Zjawisko to jest potencjalnym zagrożeniem, gdyż w dłuższej perspektywie doprowadzi ono do postępującego i pogłębiającego się starzenia społeczeństwa.

W latach 2011-2015 obserwuje się tendencję spadkową ludności w wieku przedprodukcyjnym, a wzrost ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Wzrost udziału ludności najstarszej, przy małym udziale ludności młodej wskazuje na zjawisko tzw. „starości demograficznej”. Wskazane jest podjęcie działań zmieniających ten stan, np. poprzez rozwój infrastruktury kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej, podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego oraz uporządkowanie przestrzeni publicznej pod kątem funkcjonalnym i estetycznym.

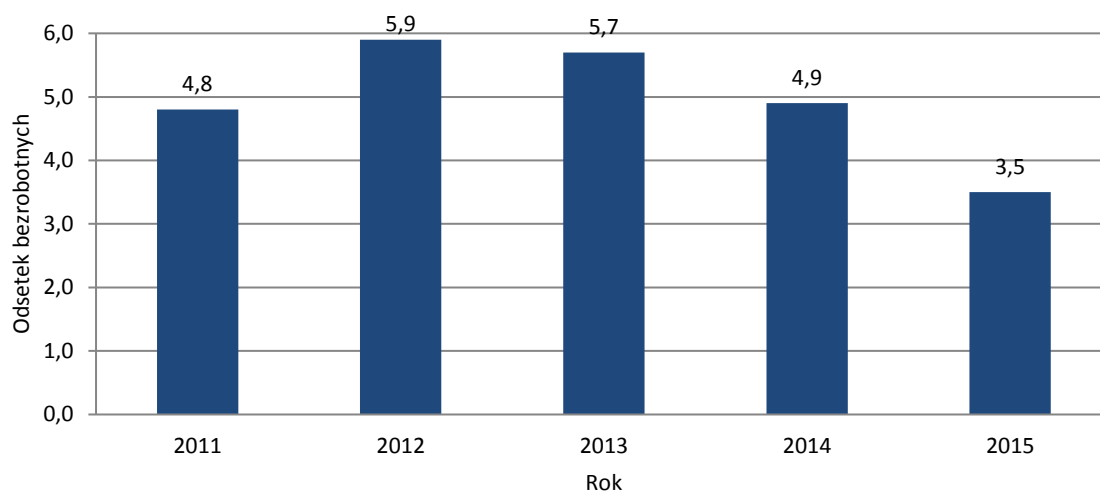

Wykres 5. Ludność gminy Bystra-Sidzina wg ekonomicznych grup wieku w latach 2011-2015.

Jedną z najbardziej istotnych kwestii dotyczących diagnozy warunków lokalnych w gminie jest problem bezrobocia, na co wpływ ma niekoniecznie brak ofert pracy, lecz ich nieadekwatność w stosunku do oczekiwań i kwalifikacji osób poszukujących pracy. Stopa bezrobocia w latach 2005-2015 ulegała wahaniom. Najwyższa stopa bezrobocia w analizowanym okresie dla powiatu suskiego odnotowana była w roku 2013 i wynosiła 12,6%. W kolejnych latach nastąpił spadek stopy bezrobocia do wartości 8,0% w roku 2015. Ogólny trend wskazuje jednak na wyhamowywanie bezrobocia. Stan ten potwierdza również analiza wskaźnika udziału bezrobotnych, względem liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym, który dla gminy Bystra-Sidzina wyniósł 3,5%.

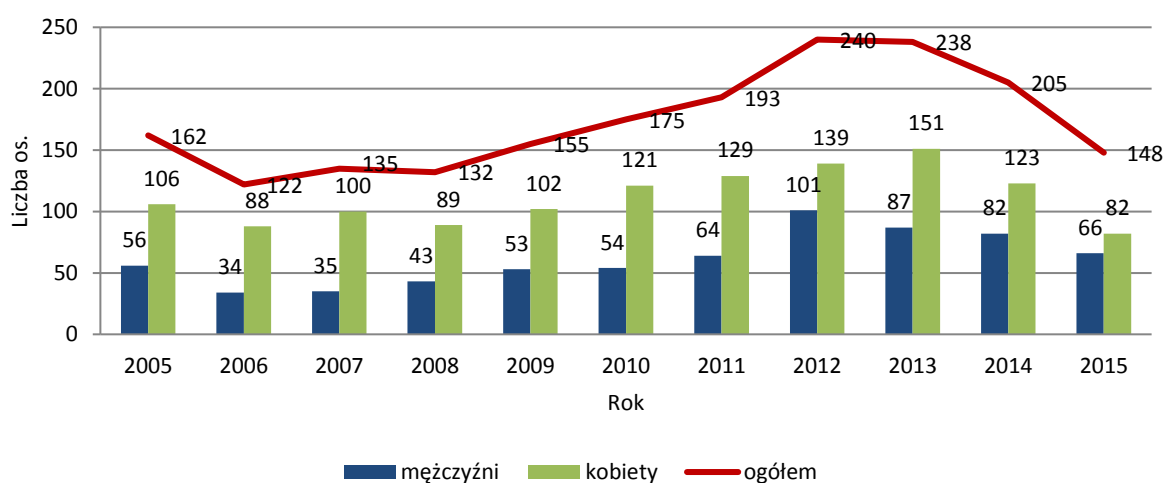

Wykres 6. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2005-2015.

Wykres 7. Udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Bystra-Sidzina.

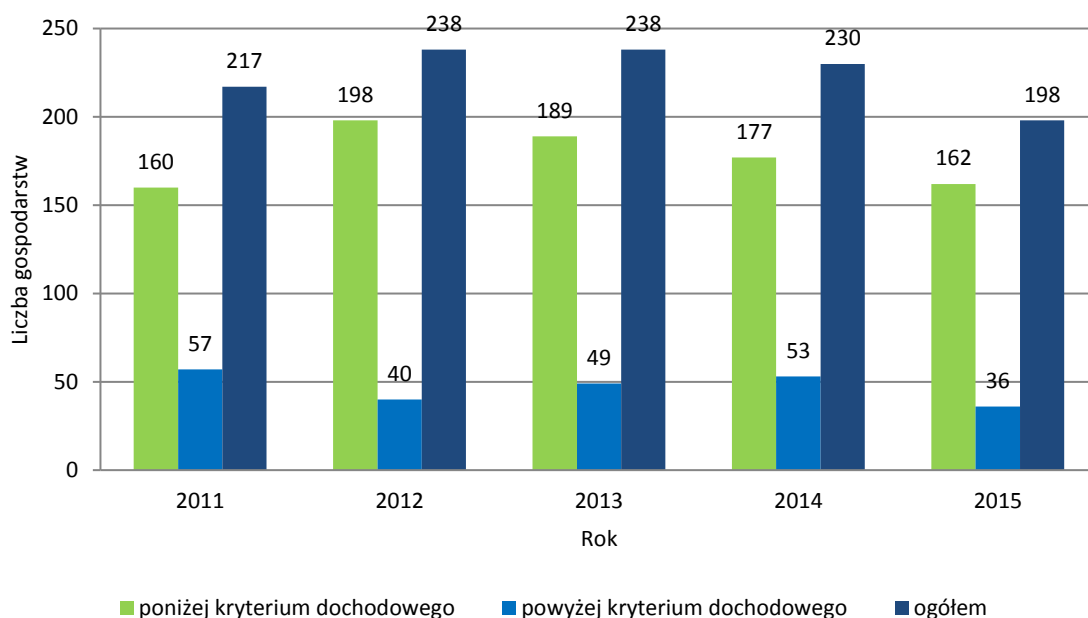
Liczbę bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Bystra-Sidzina przedstawia poniższy wykres (Wykres 8). W 2015 r. w gminie Bystra-Sidzina bez pracy pozostawało 148 osób. Analizując dane za ostatnie 10 lat zauważa się trend spadkowy. Wśród bezrobotnych większość stanowią kobiety (55,4%).

Wykres 8. Bezrobotni zarejestrowani w gminie Bystra-Sidzina w podziale na płeć w latach 2005-2015.

W gminie Bystra-Sidzina znaczna część udziału społeczeństwa – ok. 11,8% korzysta z pomocy społecznej. Jednostką organizacyjną w zakresie pomocy społecznej dla mieszkańców gminy Bystra-Sidzina jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrej Podhalańskiej. W latach 2011-2015 w gminie Bystra-Sidzina liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej ulegała

wahaniom. Najwięcej gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej korzystało w latach 2012-2013. W kolejnych latach nastąpił spadek. W ramach tej tendencji, wahaniom uległa liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej powyżej kryterium dochodowego, natomiast liczba gospodarstw poniżej tego kryterium od 2012 r. podlegała zmniejszeniu.

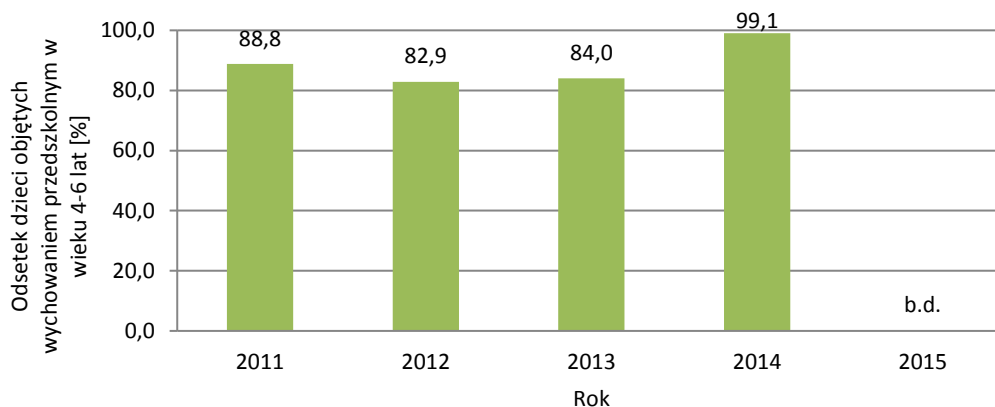
Wykres 9. Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego w latach 2011-2015.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrej Podhalańskiej w 2013 r. udzielił pomocy 238 rodzinom. Najczęstszym powodem przyznania pomocy był: alkoholizm, ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, długotrwałe lub ciężkie choroby, niepełnosprawność i bezrobocie. Należy jednak zaznaczyć, że w większości przypadków podstawą do udzielenia pomocy było równocześnie kilka przesłanek.

Według danych GUS na terenie powiatu suskiego w 2015 r. popełniono w sumie 1 189 przestępstw, z czego 538 o charakterze kryminalnym, 475 przeciwko mieniu i 17 przeciwko życiu i zdrowiu. Niepokojącym trendem jest wzrost ilości przestępstw – w roku 2014 odnotowano w sumie 984 przestępstwa. Wskaźnik wykrywalności przestępstw ogółem dla powiatu suskiego jest stosunkowo wysoki – w 2015 r. wyniósł 77%.

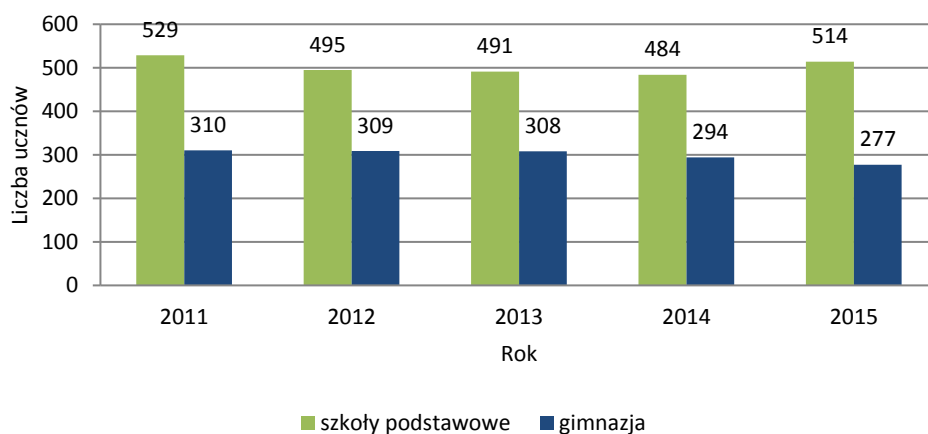
Jedną z form przestępczości jest przemoc w rodzinie. W gminie Bystra-Sidzina w roku 2015 założono łącznie 6 Niebieskich Kart.

W gminie funkcjonuje bardzo dobrze rozwinięta opieka przedszkolna realizowana w 2 przedszkolach publicznych i 1 prywatnym. Z opieki przedszkolnej w 2014 r. korzystało 99% dzieci w wieku 4-6 lat.

Wykres 10. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 4-6 lat w gminie Bystra-Sidzina.

Na terenie gminy funkcjonują 2 zespoły szkół podstawowo-gimnazjalnych. Liczba uczniów szkół podstawowych w gminie Bystra-Sidzina od 2011 r. do 2014 r. malała, natomiast w roku 2015 nastąpił znaczny wzrost liczby uczniów (wyniosła ona 514), spowodowany objęciem obowiązkiem szkolnym dzieci w wieku 6 lat. Sukcesywny spadek liczby uczniów w szkołach podstawowych jest ściśle związany z trendami demograficznymi. Kwestia ta jest o tyle istotna, że dzisiejsi uczniowie za kilkanaście lat stanowić będą o obliczu i możliwościach rozwojowych gminy, zatem zmniejszanie się ich liczby jest zjawiskiem niepokojącym. Podobnie kształtuje się sytuacja liczebności uczniów szkół gimnazjalnych.

Wykres 11. Liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjów w gminie Bystra-Sidzina w latach 2011-2015.

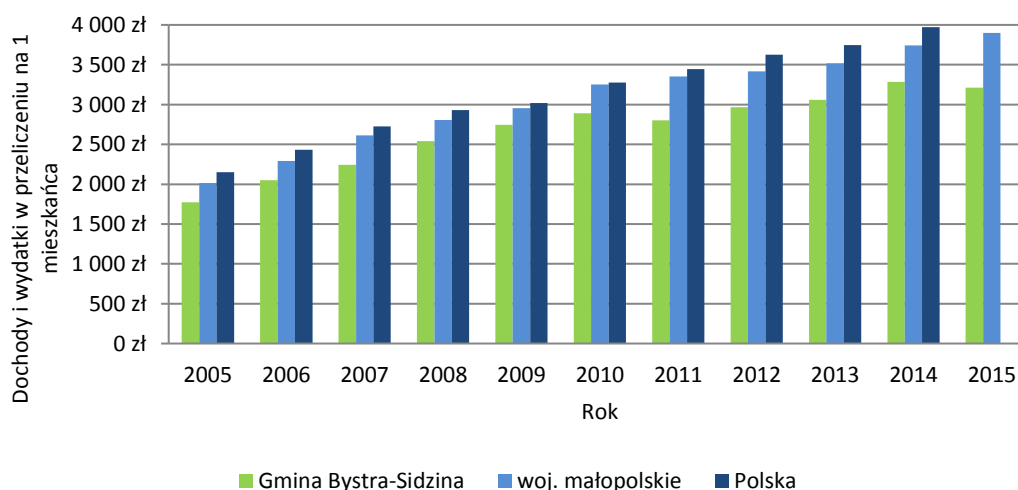
Do oceny poziomu edukacji posłużono się wynikami sprawdzianu po VI klasie szkoły podstawowej. Dla ujednolicenia informacji, zastosowano wskaźnik opisujący średni wynik, obejmujący przedmioty podstawowe: j. polski, matematykę i j. angielski.

Najwyższe oceny uczniowie osiągnęli z języka polskiego (71%), naj słabiej natomiast wypadł przedmiot ścisły (51%). Osiągnięte przez uczniów wyniki są niższe niż wartości średnie dla województwa małopolskiego i powiatu suskiego, wskazane zatem jest podjęcie działań zmieniających ten stan, np. poprzez polepszenie stanu technicznego placówek edukacyjnych.

Tabela 1. Wyniki egzaminu po VI klasie szkoły podstawowej w 2015 r. ¹⁸.

Wyszczególnienie	J. polski	Matematyka	J. angielski
Województwo małopolskie	72	61	78
Powiat suski	72	59	76
Gmina Bystra-Sidzina	71	51	69

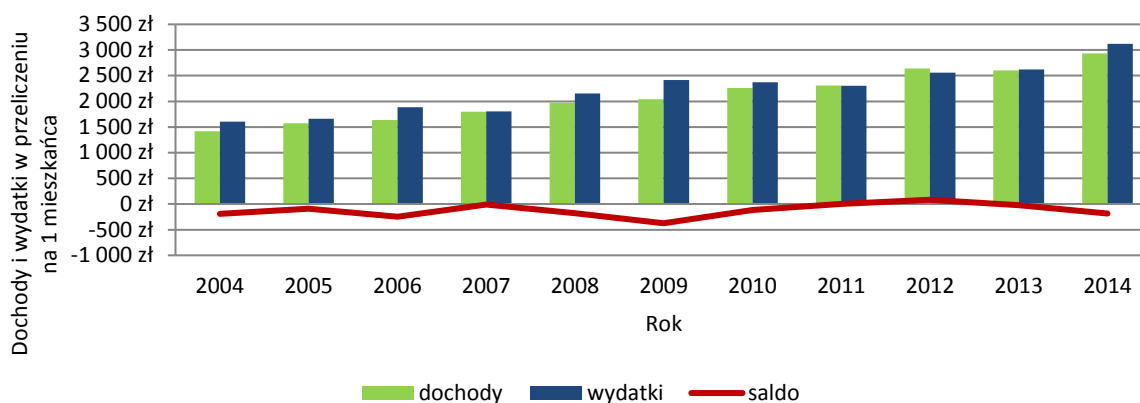
W przeciągu lat 2005-2015 nastąpił blisko dwukrotny wzrost dochodów gminy Bystra-Sidzina w przeliczeniu na 1 mieszkańca: od wartości 1 773 zł w 2005 r., do 3 210,13 zł w roku 2015. Jest to trend ogólnopolski, jednak wartości dla województwa małopolskiego oraz kraju są odpowiednio o 21% i 23% większe.

Wykres 12. Dochody i wydatki gminy Bystra-Sidzina w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2004-2014.

Analizując dochody i wydatki gminy Bystra-Sidzina należy zauważyć, iż budżet gminy waha się. W latach 2008-2011 gmina „dopłacała” średnio ok. 80 zł na jednego mieszkańca. Deficyt budżetowy wynikał z aktywnej polityki inwestycyjnej gminy. Od 2012 r. zauważalne jest dodatnie saldo.

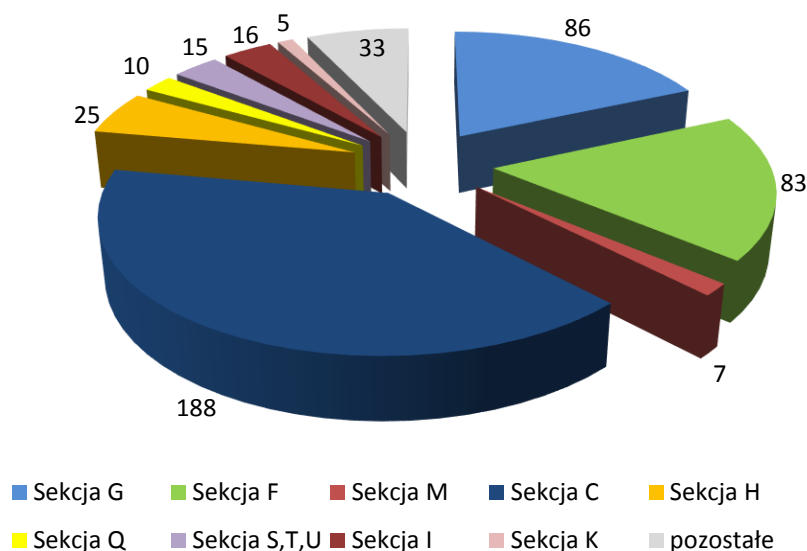
¹⁸ Opracowanie własne na podstawie informacji udostępnianych przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Krakowie, <http://www.oke.krakow.pl/inf/staticpages/index.php?page=2012070609252254>.

Wykres 13. Dochody i wydatki gminy Bystra-Sidzina w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2004-2014.

W ocenie stanu danego obszaru kluczowa jest analiza poziomu przedsiębiorczości. Dobrze rozwinięta sfera działalności gospodarczej zależy najczęściej od kapitału ludzkiego w zakresie działalności indywidualnej, ale także od warunków danego regionu oraz od wsparcia władz gminnych w sferze rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w gminie Bystra-Sidzina w 2015 r. zarejestrowanych było 548 podmiotów gospodarczych, z czego 532 (czyli 97%) stanowiły podmioty prywatne. W stosunku do roku 2005 nastąpił wzrost ilości zarejestrowanych podmiotów o 21,7%. W sektorze prywatnym przeważającą większość stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (468 podmiotów).

Wykres 14. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w gminie Bystra-Sidzina wg Sekcji PKD 2007, stan na rok 2015.

Objaśnienia	
Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Sekcja F – Budownictwo	Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
Sekcje S,T,U – Pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, organizacje i zespoły eksterytorialne	

Ponad jedna trzecia podmiotów prowadzi działalność związaną przetwórstwem przemysłowym. Kolejną grupą są podmioty z branży handlu hurtowego i detalicznego, naprawy pojazdów samochodowych oraz budownictwa. W gminie Bystra-Sidzina wartość wskaźnika przedsiębiorczości w roku 2015 wyniosła 81 podmiotów / 1000 mieszkańców i od 2005 r. wzrosła o 14%. Wskaźnik przedsiębiorczości wypada gorzej niż średnia dla województwa małopolskiego, która wynosi 108 podmiotów / 1000 mieszkańców. Wskazane zatem jest podjęcie działań zmieniających ten stan, np. poprzez rozwój infrastruktury kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej, podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego oraz uporządkowanie przestrzeni publicznej pod kątem funkcjonalnym i estetycznym.

Na terenie gminy Bystra-Sidzina zadania w zakresie opieki zdrowotnej realizują dwa niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej funkcjonujące w gminnych obiektach. Niestety zapewniają stosunkowo słabą jakość usług ochrony zdrowia (dostęp do poradni specjalistycznych oferuje jedynie przychodnia w Bystrej Podhalańskiej). Gabinety lekarskie w obu przychodniach nie są w wystarczającym stopniu wykorzystywane (żadna z przychodni nie wynajmuje swoich pomieszczeń pod prywatne gabinety specjalistyczne). Dostępność do usług podstawowej opieki zdrowotnej na terenie gminy jest niższa od poziomu obserwowanego w powiecie suskim i województwie małopolskim.

Obiektami kulturowymi Gminy są: Gminna Biblioteka Publiczna w Sidzinie i jej filia w Bystrej Podhalańskiej, Gminny Ośrodek Kultury, Promocji, Turystyki i Sportu oraz Skansen w Sidzinie. Na terenie Gminy działa także świetlica środowiskowa w Sidzinie oraz w Bystrej Podhalańskiej. Powyższe obiekty kulturowe wymagają reorganizacji (powiększenia pomieszczeń, remontu i doposażenia).

Działalność sportowo-rekreacyjną gmina Bystra-Sidzina prowadzi w oparciu m.in. o następującą infrastrukturę:

- dwie sale gimnastyczne działające przy Zespołach Szkół w Bystrej Podhalańskiej i Sidzinie,
- dwa boiska sportowe (boisko sportowe w Bystrej Podhalańskiej oraz w Sidzinie).

Powyższe boiska wymagają remontu (wymiana nawierzchni boisk w Bystrej Podhalańskiej i w Sidzinie oraz oświetlenie boiska sportowego w Sidzinie).

Prawidłowo rozwinięta infrastruktura kulturalna oraz sportowo-rekreacyjna, poprzez organizację różnego rodzaju wydarzeń oraz imprez służących integracji lokalnej społeczności, umożliwia

skuteczną walkę z marginalizacją oraz wykluczeniem społecznym mieszkańców. Ilość oraz stan obiektów infrastruktury kulturalnej oraz sportowo-rekreacyjnej w Gminie jest kiepski, wskazane zatem jest podjęcie działań zmieniających ten stan.

Analizując stan infrastruktury technicznej należy stwierdzić, że gmina Bystra-Sidzina jest niewystarczająco wyposażona (brak sieci kanalizacyjnej i instalacji gazowej). Zaopatrzenie w ciepło na terenie Gminy opiera się głównie na indywidualnym sposobie ogrzewania. Na przestrzeni ostatnich lat uległa poprawie sieć wodociągowa. Wskaźnik zwodociągowania gminy wzrasta, a dynamika tego wzrostu jest korzystna. Łączna długość czynnej sieci wodociągowej w 2015 r. wynosiła 34,5 km. Łączna liczba odbiorców sieci wodociągowej w całej gminie Bystra-Sidzina wynosiła w 2015 r. 3 140 osób. Z instalacji korzysta 46,3% ogółu ludności gminy. Pozostała część mieszkańców zaopatruje się w wodę na cele gospodarcze i bytowe z własnych zasobów. Źródłem wody są ujęcia wód powierzchniowych oraz wód podziemnych (ujęcia na potokach i strumieniach w obszarach źródłiskowych dopływów Bystrzanki i potoku Sidzina).

Tabela 2. Wskaźniki sieci wodociągowej w gminie Bystra-Sidzina.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	29,5	28,5	27,5	34,5	34,5
Ludność korzystająca z sieci w miastach [os.]	3 047	3 044	3 100	3 124	3 140
Zużycie wody ogółem na 1 mieszkańca [m ³]	13,3	11,3	10,1	10,4	12,4

Aktualnie na terenie gminy Bystra-Sidzina brak jest zbiorczego systemu oczyszczania ścieków bytowych – kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków. Problem nieczystości płynnych rozwiązywany jest głównie poprzez gromadzenie ścieków w zbiornikach przydomowych lub za pomocą oczyszczalni przydomowych.

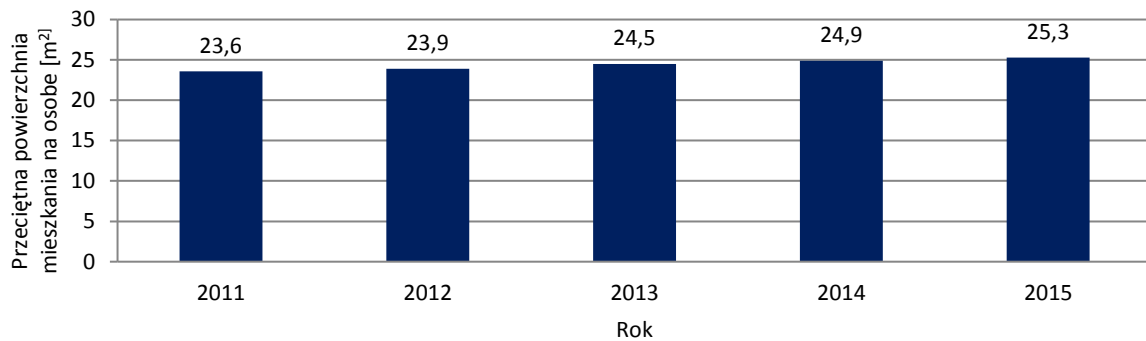
Ponieważ sieć wodno-kanalizacyjna jest jednym z podstawowych elementów warunkujących rozwój mieszkalnictwa i przedsiębiorczości, warto systematycznie oraz w miarę zapotrzebowania realizować inwestycje w tym zakresie.

Jak wspomniano już wcześniej, na terenie gminy Bystra-Sidzina nie występuje sieć gazowa. Gospodarstwa domowe korzystają z gazu w butli.

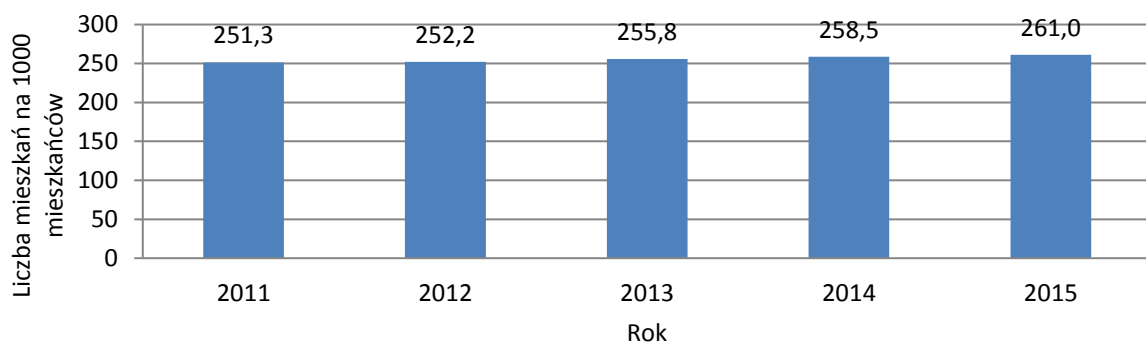
W przeciągu lat 2011-2015 liczba budynków mieszkalnych w gminie Bystra-Sidzina wzrosła o 3,8% i w 2015 r. wyniosła 1 805 budynków. Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania w gminie to 96,8 m². Przeciętna powierzchnia mieszkania na osobę również na przestrzeni lat rosła i w 2015 r. wyniosła 25,3 m².

Tabela 3. Wskaźniki zasobów mieszkaniowych w gminie Bystra-Sidzina.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba budynków mieszkalnych w gminie	1 736	1 746	1 766	1 786	1 805
Liczba mieszkańców	1 695	1 707	1 729	1 752	1 771
Izby	7 590	7 667	7 808	7 940	8 055
Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania [m ²]	94,0	94,6	95,7	96,2	96,8

Wykres 15. Przeciętna powierzchnia mieszkania na osobę w gminie Bystra-Sidzina.

Wykres 16. Mieszkania w gminie Bystra-Sidzina na 1 000 mieszkańców w latach 2011-2015.

Pozytywnym trendem jest wzrost wskaźnika liczby mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców, który w 2015 r. wynosił 261 (wzrost od 2011 r. o 3,7%).

Pod względem jakości powietrza gmina Bystra-Sidzina należy do strefy małopolskiej, dla której występuje przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu. W związku z tym gmina jest objęta „Programem Ochrony Powietrza dla województwa małopolskiego” przyjętym Uchwałą Nr XLII/662/2013 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 30 września 2013 r. Wskazane jest podjęcie działań polepszających jakość powietrza na tym obszarze, np. poprzez poprawę stanu technicznego i wydajności energetycznej budynków.

3. Diagnoza

3.1. Metodyka diagnozy

Przeprowadzona diagnoza, która stanowi załącznik nr 2 do podjętej uchwały NR XXII/164/16 Rady Gminy Bystra-Sidzina z dnia 28 grudnia 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Gminy Bystra-Sidzina, miała na celu wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. Metodyka została opracowana zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, Wytycznymi Ministerstwa Rozwoju, w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r. oraz wymogami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, określonymi w regulaminie prowadzenia Wykazu programów rewitalizacji gmin województwa małopolskiego, przyjętym uchwałą Zarządu Województwa Małopolskiego Nr 480/16 z dnia 31 marca 2016 r., który określa między innymi warunki wpisu do Wykazu programów rewitalizacji gmin województwa małopolskiego.

Przyjętą diagnozę można podzielić na kilka etapów, które zostaną scharakteryzowane poniżej:

- ocena jakościowa obszaru oraz możliwości zbierania danych,
- zbieranie danych oraz agregacja do obszarów,
- przygotowanie oraz analiza danych,
- naniesienie danych na mapy,
- nałożenie (sumowanie) problemów,
- podsumowanie wyników analiz.

Ocena jakościowa obszaru oraz możliwości zbierania danych

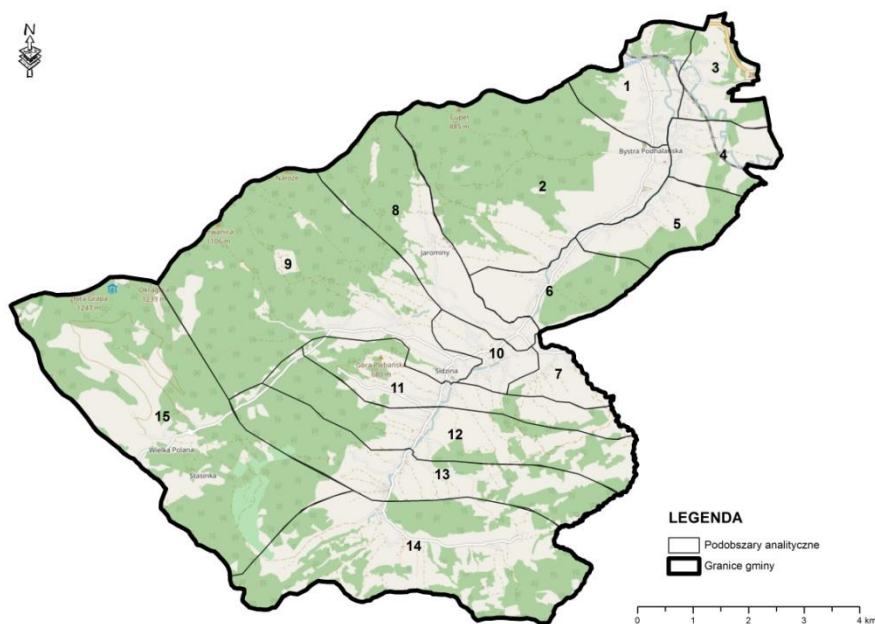
Pierwszym krokiem przygotowującym do etapu zbierania danych była analiza uwarunkowań gminy, w tym Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bystra-Sidzina oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego¹⁹. Kluczowym elementem diagnozy było wyodrębnienie jednostek referencyjnych, do analizowania problemów w obrębie Gminy²⁰. Obszar Gminy podzielono na 15 obszarów pomocniczych, dla których wykonano analizy.

Zbieranie danych oraz agregacja danych do podobszarów

Po wykonaniu wstępnej oceny przystąpiono do zebrania danych. Niezwykle istotny na tym etapie był udział oraz zaangażowanie po stronie Urzędu Gminy, który był głównym źródłem danych oraz informacji. Dodatkowo dane pozyskiwano od jednostek Gminy (Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej), jednostek administracji zespolonej (Komendy Miejskiej Policji oraz Powiatowego Urzędu

¹⁹ UCHWAŁA NR XXXIV/242/10 RADY GMINY BYSTRA – SIDZINA z dnia 28 stycznia 2010 r. w sprawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bystra – Sidzina

Pracy w Suchej Beskidzkiej), Państwowej Komisji Wyborczej, a także z nadrzędnych dokumentów strategicznych. Dane objęte ochroną danych osobowych, zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych²¹ zbierano w formie zagregowanej do 15 podobszarów analitycznych. W podziale obszaru gminy częściowo wzorowano się na okręgach wyborczych do rad gmin, które najlepiej odzwierciedlają zabudowę gminy, uwarunkowania przestrzenne oraz podział Gminy na tzw. role (osiedla).

Rysunek 3. Podział Gminy Bystra-Sidzina na obszary analityczne.

Poniżej przedstawiono zestawienie do których podobszarów analitycznych zostały przypisane poszczególne role.

Tabela 4. Przypisanie roli do obszarów analitycznych.

Obszar analityczny	Rola (osiedle)
1.	Brykowa, Kulakowa, Matyjaszkowa, Radoniowa, Traczowa, Ziętkowa Dolna
2.	Gizowa, Hotałowa, Jaskółkowa Górna, Kowalczykowa, Krzywiczkowa, Sutorowa, Zagrody Nadleśnictwa, Ziajowa Górna
3.	Jaskółkowa Dolna, Knapikowa, Wiertelowa Dolna, Ziajowa Dolna
4.	Bachnatowa, Burkowa, Ciepłowa, Majerzowa, Marchwiakowe Zagrody, Pertkowa Dolna, Skupniowa, Wronowa

²¹ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 922).

Obszar analityczny	Rola (osiedle)
5.	Bachorzowa, Bednarzowa, Gołowa, Hyćkowa, Pertkowa Górna, Szewcowa, Traczykowa, Wyjadaczowa, Ziętkowa Górna
6.	Heretykowa, Miśkowa, Telapkowa Dolna, Telapkowa Górna, Wiertelowa Górna, Zagrody Smętkowe
7.	Kostkowa, Krzywiczkowa, Kulkowa, Mrózkowa, Przybysowa
8.	Jarominy, Kluskówka, Kolanowa, Malinowa, Migasy, Sołtystwo
9.	Chorążowa, Krupowa, Podleśna, Zagrody Kamyczko, Lipowa
10.	Goryłowa Dolna, Goryłowa Górna, Janeczkowa, Kotówka, Motorniowa, Pasternakowa, Sochowa
11.	Makówka, Mikowa, Stokłoskowa, Tępkowa, Wiertelowa
12.	Chorążakowa, Dolny Kardel, Drabowa, Frączkowa, Kojsowa, Kubaczkowa, Kurzeńcowa, Stramkowa, Tochowa
13.	Czarnowa, Laskowa, Lipkowa, Łosiowa, Majowa, Papajowa, Pastwowa
14.	Górny Kardel, Pociągowa, Sidzinka Mała, Szpakowa, Trzopowa
15.	Wielka Polana (Stasinka)

Przygotowanie oraz analiza danych Z uwagi na nierówną liczbę mieszkańców poszczególnych obszarów oraz różne uwarunkowania przestrzenne konieczne było przeliczanie większości danych na wskaźniki względne.

Wykorzystano dwa wskaźniki:

1. Wielkość zjawiska w przeliczeniu na 100 mieszkańców.
2. Wskaźnika koncentracji – wyrażany jako stosunek nagromadzenia problemów w analizowanym obszarze, w stosunku do całego obszaru gminy – [liczba obserwacji zjawiska w podobszarze / liczba mieszkańców podobszaru] / [liczba obserwacji zjawiska w gminie / liczba mieszkańców gminy].

Wykorzystane wskaźniki:

1. Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia z uwagi na alkoholizm w przeliczeniu na 100 osób. Problemy alkoholowe, określane również jako choroba alkoholowa, są obecnie najbardziej niezależną socjodemograficznie cechą. ²² Poważnym problemem współwystępującym z chorobą alkoholową jest problem patologii społecznej, w tym przestępstwa i wykroczenia popełnione przez osoby nietrzeźwe. Przyczyną alkoholizmu jest szereg czynników, zarówno natury biologicznej, psychologicznej jak i społecznej. ²³ Największa liczba rodzin, którym przyznano świadczenia z uwagi na alkoholizm, w przeliczeniu na 100 osób, występuje na terenie sześciu podobszarów Gminy. Na pozostałych podobszarach obserwowane są niższe wskaźniki niż średnia dla całej Gminy, która wynosi 0,29
2. Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia z uwagi na długotrwałą lub ciężką chorobę w przeliczeniu na 100 osób. Choroba jest takim stanem organizmu, kiedy czujemy się źle, a owego złego samopoczucia nie można powiązać z krótkotrwałym, przejściowym

²² Wnuk M., Marcinkowski J. T., *Alkoholizm – przegląd koncepcji oraz metod leczenia*, Hygeia Public Health 2012 r.

²³ Frąckowiak M., Motyka M., *Charakterystyka problemów społecznych związanych z nadużywaniem alkoholu*, Hygeia Public Health 2015 r.

uwarunkowaniem psychologicznym lub bytowym, lecz z dolegliwościami wywołanymi przez zmiany strukturalne lub zmienioną czynność organizmu.²⁴ Najwięcej rodzin, którym przyznano świadczenia z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby, w przeliczeniu na 100 osób występuje na siedmiu podobszarach Gminy. W przypadku pozostałych podobszarów, liczba rodzin którym przyznano świadczenia z tego tytułu jest mniejsza niż średnia dla gminy (1,29) i w większości przypadków również mniejsza niż średnia dla powiatu (1,11).

3. Liczba rodzin otrzymujących świadczenia z uwagi na niepełnosprawność w przeliczeniu na 100 osób. Zjawiskiem społecznym, który jest istotny dla odpowiedniego zaplanowania działań rewitalizacyjnych i którego nagromadzenie można zbadać, analizując dane o powodach przyznania pomocy społecznej, jest niepełnosprawność. Najwięcej świadczeń z tytułu niepełnosprawności przyznawanych jest na sześciu podobszarach Gminy. Na podstawie zebranych danych można zauważyć, że największy wskaźnik koncentracji. Średnio w gminie niewiele ponad 1 osoba na 100 korzysta ze świadczeń z uwagi na niepełnosprawność.
4. Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia z uwagi na ubóstwo w przeliczeniu na 100 osób. Ubóstwo jest zjawiskiem, które powoduje dysfunkcję społeczną oraz wpływa na dezorganizację życia nie tylko samej jednostki, ale także całego społeczeństwa. Największy wskaźnik koncentracji rodzin, którym przyznano świadczenia z uwagi na ubóstwo występuje aż na ośmiu podobszarach Gminy. Pozostałe podobszary charakteryzują się wskaźnikiem koncentracji mniejszym niż średnia dla całej Gminy wynosząca 2,58.
5. Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia z uwagi na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w przeliczeniu na 100 osób. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niejednokrotnie łączy się z innymi dysfunkcjami, takimi jak uzależnienie, przemoc w rodzinie, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba i kryzysy rodzinne.²⁵ Najwięcej rodzin, którym przyznano świadczenia z uwagi na bezradność, w przeliczeniu na 100 osób występuje na terenie sześciu podobszarów. W przypadku pozostałych dziewięciu podobszarów liczba rodzin, którym przyznano świadczenia z tego tytułu oscyluje w granicach średniej dla gminy (0,56) lub jest od niej niższa.
6. Liczba przyznawanych świadczeń pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w przeliczeniu na 100 osób. Bezrobocie to jeden z najpoważniejszych problemów, który dotyczy zarówno sytuacji gospodarczej, jak i społecznej i ma ogromny wpływ na codzienne życie wielu osób. Najwięcej rodzin, którym przyznano świadczenia z uwagi na bezrobocie, w przeliczeniu na 100 osób występuje na terenie sześciu podobszarów Gminy. W przypadku pozostałych dziewięciu podobszarów liczba rodzin, którym przyznano świadczenia oscyluje w granicach średniej dla gminy (0,54) lub jest od niej niższa.
7. Bezrobotni zarejestrowani w PUP w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym. Zjawisko bezrobocia można analizować pod wieloma kątami, jednym z nich jest ocena ilość

²⁴ Maciejasz M., Kubicki P., *Niepełnosprawność i długotrwała choroba – definiowanie, koszty i zadania dla lokalnej polityki społecznej*, Warszawa 2014 r.

²⁵ Ławniczak D., Marszałkowska M., Mierzejewska B., Polczyk D., Zeller L., *Standard pracy socjalnej z rodziną z dziećmi*, Warszawa 2011 r.

osób bezrobotnych w stosunku do osób w wieku produkcyjnym. Wskaźnik ten pozwala zaobserwować jaki procent mieszkańców będących w wieku, w którym możliwe jest podjęcie pracy, jej nie posiada. Analiza danych PUP pozwala również zwrócić uwagę na zakres zależności pomiędzy zarejestrowanymi bezrobotnymi, a pobierającymi świadczenia z tego tytułu. Najwięcej ludności bezrobotnej w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym występuje na terenie sześciu podobszarów w północnej części Gminy. Zdecydowana większość podobszarów dotkniętych problemem zlokalizowana jest na terenie Bystrej Podhalańskiej. Średnia dla gminy wynosi 3,52.

8. Liczba urodzeń w latach 2011-2015 w poszczególnych obszarach w przeliczeniu na 100 osób. Niewielka liczba urodzeń niejednokrotnie odzwierciedla nagromadzenie problemów społecznych, związanych przede wszystkim z bezrobociem i ubóstwem. Ponadto odpowiednio zagospodarowany obszar, atrakcyjny pod względem infrastruktury oraz zapewniający dostęp po podstawowych potrzeb zachęca rodziny do posiadania potomstwa. Na 7 obszarach w gminie występuje mniejsza liczba urodzeń niż średnia dla gminy (7,47).
9. Mediana wieku. Jest to wartość dla danej populacji wyznaczająca granicę wieku, którą połowa osób tej populacji już przekroczyła, a druga połowa jeszcze jej nie osiągnęła. Demograficznie społeczeństwo jest uważane za stare, jeżeli mediana wieku populacji przekroczy wskaźnik 34 lata²⁶, jednak zgodnie z przyjętą metodyką, wskaźnik analizowano w odniesieniu do średniej dla Gminy Bystra-Sidzina (34,6 lata). Na podstawie zebranych danych można stwierdzić, iż problem z wyższą medianą wieku niż średnia dla gminy występuje na terenie sześciu podobszarów Gminy, z których zdecydowana większość zlokalizowana jest w Sidzinie.
10. Liczba wszczętej procedury „Niebieska Karta” w przeliczeniu na 100 osób. Procedura przeciwdziałania przemocy w rodzinie – „Niebieskie Karty”, to instytucjonalne narzędzie mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Na podstawie przeanalizowanych danych można stwierdzić, że jedynie w 1/3 obszarów znajdujących się na terenie Gminy zostały wszczęte procedury „Niebieska Karta”. Na pozostałych obszarach problem ten nie występuje.
11. Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób. Przestępczość jest wskaźnikiem społecznym, który nie tylko obrazuje poziom bezpieczeństwa na danym obszarze ale również wskazuje na możliwości rozwoju i atrakcyjność danego obszaru. Najwyższa liczba stwierdzonych przestępstw ogółem, w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania występuje na terenie pięciu podobszarów Gminy. W przypadku pozostałych podobszarów, liczba stwierdzonych przestępstw ogółem, w przeliczeniu na 100 osób oscyluje w granicach średniej dla gminy (2,39) lub jest od niej niższa.
12. Średnie wyniki egzaminu 6-klasisty. Kolejnym aspektem, na który zwrócono uwagę w kontekście diagnozy jest poziom edukacji na analizowanych obszarach, stanowiący ważny wskaźnik społeczny, mierzony za pomocą średnich wyników egzaminów kończących dany

²⁶ Szymańczak J., *Starzenie się polskiego społeczeństwa – wybrane aspekty demograficzne*, w: Ciura G. (red.), Zgliczyński W. (red.), *Starzenie się polskiego społeczeństwa*, Warszawa 2012 r., s. 9-28.

etap nauczania. W przypadku kształcenia na poziomie podstawowym, miernikiem będą wyniki tzw. sprawdzianu po VI klasie szkoły podstawowej. Na podstawie powyższych danych można zaobserwować, iż najlepsze wyniki z egzaminu osiągnęli uczniowie z pięciu podobszarów Gminy, leżących na terenie Bystrej Podhalańskiej. Natomiast uczniowie z pozostałych analizowanych podobszarów osiągnęli wyniki niższe od średniej dla całej gminy, wynoszącej 40,45

13. Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego. O poziomie jakości kształcenia świadczą również egzaminy zdawane przez uczniów kończących gimnazja. Obecnie egzamin gimnazjalny składa się z trzech odrębnych części, tj.: humanistycznej, matematyczno-przyrodniczej oraz językowej. Na podstawie powyższych danych wnioskuję się, że najlepsze wyniki egzaminów po gimnazjum uzyskiwali uczniowie z ośmiu podobszarów. Uczniowie z pozostałych podobszarów uzyskali niższe wyniki niż średnia dla całej gminy, tj. 84,12.
14. Frekwencja w wyborach do Rady Gminy. Procentowy udział w wyborach i jego zróżnicowanie pozwala ocenić poziom udziału mieszkańców w życiu społecznym oraz ich zaangażowanie. Istnieje analogia pomiędzy słabiej rozwiniętymi obszarami, a zmniejszonym udziałem w życiu społecznym. Na podstawie przedstawionych danych można stwierdzić, iż największą frekwencję obserwuje się w ośmiu podobszarach gminy, zaś na pozostałych frekwencja jest poniżej średniej dla Gminy, równej 59,01%.
15. Czytelnicy biblioteki gminnej w przeliczeniu na 100 osób. Wskaźnikiem, który oddaje w pewien sposób aktywność społeczną oraz udział w życiu kulturalnym, jest liczba czytelników bibliotek w poszczególnych obszarach analitycznych. Łącznie w bibliotekach zarejestrowanych jest 1302 mieszkańców Gminy Bystra-Sidzina. Najmniejszą aktywność związaną z korzystaniem z biblioteki można zaobserwować na ośmiu obszarach, zlokalizowanych głównie w południowej części Gminy (Sidzina). Na pozostałych obszarach problem małej ilości czytelników biblioteki nie występuje, gdyż wartości wskaźników są większe niż średnia dla Gminy, równa 18,36.
16. Wskaźnik obciążenia demograficznego – stosunek osób w wieku poprodukcyjnym do produkcyjnych w przeliczeniu na 100 osób. Wśród problemów gospodarczych, wynikających z danych demograficznych, istotne znaczenie ma obciążenie demograficzne, czyli liczba osób w wieku nieprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym, który generuje problemy różnego rodzaju, ale przede wszystkim zmniejszanie zasobu siły roboczej, osłabienie lokalnego kapitału ludzkiego oraz pogarszanie struktury rynku pracy. Średnie obciążenie demograficzne dla Gminy wynosi 38,77. Największe wskaźniki problemu, jakim jest wysoki poziom obciążenia demograficznego w stosunku do całego obszaru Gminy, obserwuje się na terenie ośmiu podobszarów.
17. Liczba zlikwidowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 osób. Wskaźnik ilości zlikwidowanych w ciągu 2015 r. podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 osób w danym obszarze może wskazać obszar kryzysowy w zakresie gospodarki oraz zobrazować zmniejszający się potencjał inwestycyjny obszaru. W poniższej tabeli zestawiono dane szczegółowe dla poszczególnych podobszarów. Najwyższe wskaźniki liczby zlikwidowanych podmiotów w 2015 r., w przeliczeniu na 100 osób notuje się na sześciu podobszarach,

- zlokalizowanych głównie na południu Gminy. Na pozostałych obszarach wartości wskaźników oscylują wokół średniej dla Gminy (2,97) lub są od niej niższe
18. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Bystra-Sidzina w przeliczeniu na 100 osób. Duża liczba podmiotów gospodarczych zapewnia miejsca pracy oraz zwiększa atrakcyjność obszaru jako miejsca do życia. Na podstawie powyższych danych można stwierdzić, iż najmniejsza koncentracja podmiotów gospodarczych na terenie Gminy występuje na terenie siedmiu podobszarów. Na pozostałych podobszarach wskaźniki są większe niż średnia dla Gminy, równa 7.92.
19. Liczba obiektów infrastruktury społecznej wymagająca remontu lub modernizacji. Dostępność obiektów infrastruktury publicznej jest istotne dla podniesienia atrakcyjności oraz potencjału każdego obszaru. Jednak odpowiednie dostosowanie tych obiektów oraz utrzymanie ich w odpowiednim stanie technicznych stanowi dodatkowe wyzwanie. Szczególnie ważne w zakresie sfery technicznej jest wskazanie tych obiektów, które wykazują niedostateczne dostosowanie do standardów dotyczących dostosowania do nowoczesnych energooszczędnych technologii.
20. Średnia odległość mieszkańców podobszaru co centrów miejscowości Bystra Podhalańska i Sidzina. Wskaźnikiem odnoszącym się do sfery przestrzenno-funkcjonalnej, który wpływa na atrakcyjność obszaru jest dostęp do odpowiedniej infrastruktury oraz życia kulturalnego. W gminie Bystra-Sidzina istnieją dwa takie centra, są to centra wsi Bystra Podhalańska oraz Sidzina. Odległość liczona była w metrach od środka obszaru analitycznego do centrum wsi. Na podstawie powyższych danych można stwierdzić, że najdalej od centrów mieszka ludność pięciu podobszarów.
21. Liczba przystanków komunikacji zbiorowej przypadających na analizowany podobszar. Wskaźnik ten może dobrze odwzorować problemy gminy związane z niskim poziomem obsługi komunikacyjnej. Jeżeli na poszczególnych obszarach nie ma odpowiednich powiązań komunikacyjnych, mają utrudnione przemieszczanie w celach rekreacyjnych, wypoczynkowych, znalezienia bądź dojazdu do pracy czy też szkoły. Na podstawie powyższych danych można stwierdzić, że najdalej najmniejsza liczba przystanków komunikacji zbiorowej zlokalizowanych jest na terenie podobszarów: 5, 7, 8, 11, 12, 15. Liczba przystanków oceniana była bezwzględnie z uwag na fakt, że pomimo rozbieżności dotyczącej wielkości poszczególnych obszarów to gęstość zaludnienia, występowanie terenów niezamieszkałych, koncentracja zabudowy oraz przebieg ciągów komunikacyjnych wskazują na podobne potrzeby pod kątem przystanków komunikacyjnych.
22. Procent obszarów objętych przekroczeniami stężeń średniorocznych B(a)P. Benzo(a)pireny są wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi (WWA), które są związkami silnie rakotwórczymi. Benzo(a)pireny są składnikiem zanieczyszczeń powietrza, powstającym w wyniku niskiej emisji, głównie wskutek spalania odpadów oraz emisji przemysłowej (głównie branża chemiczna). Modelowa analiza rozkładu stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu wykazała, że obszar całej gminy jest szczególnie narażony na zanieczyszczenie tą substancją. Jednak szczególnie wysokie wartości obserwowane są w podobszarach

najczęściej zamieszkałych, tj. w północnej części Gminy (prawie cała Bystra Podhalańska) oraz w pięciu obszarach zlokalizowanych na terenie Sidziny.

Do oceny każdego wskaźnika pod względem występowania stanu kryzysowego wykorzystano metodę porównywania wartości danego wskaźnika do wartości referencyjnej tj. średniej dla gminy.

Wartość 0 w skali problemu otrzymały wskaźniki, które są korzystniejsze niż średnia dla Gminy, natomiast wartość 1 skali problemu, nadano w przypadku gdy na danym obszarze zjawisko jest mniej korzystne niż średnia dla całej Gminy. W zależności od rodzaju wskaźnika oznacza to wartość większą lub mniejszą od średniej.

Zgodnie z ustawą i Wytycznymi, największą uwagę w diagnozie, powinno poświęcić się sferze społecznej i to ona powinna odegrać decydującą rolę w procesie wyznaczania obszaru zdegradowanego. Zgodnie z tymi zaleceniami w kolejnym kroku przeprowadzono wagowanie wskaźników, tj. nadanie im odpowiedniej ważności. Przyjęto trzystopniową skalę wagowania. Najwyższą wagę (3) przyznano problemom społecznym, które są powiązane bezpośrednio ze świadczeniami socjalnymi oraz bezpieczeństwem i wpływają najsilniej na odpowiednie funkcjonowanie społeczeństwa. Wagę średnią (2) przypisano wskaźnikom odnoszącym się do bezrobocia i zjawisk gospodarczych. Pozostałym problemom przypisano wartość 1.

Wagowanie danych nie zmniejsza ważności poszczególnych problemów, a tym bardziej ich nie bagatelizuje. Dzięki zastosowanej metodzie, wszystkie dane, w mniejszym lub większym stopniu, wpływają na występowanie, rozmieszczenie oraz intensywność sytuacji kryzysowej i odzwierciedlają tym samym jej całkowite nagromadzenie. Wagowanie ma na celu uwydatnienie najważniejszych, z punktu widzenia rewitalizacji problemów społecznych. W tabeli poniżej zestawiono wskaźniki wraz z przypisanymi im wagami.

Tabela 5. Zestawienie wykorzystanych wskaźników wraz z przypisanymi im wagami²⁷.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Waga
1	Liczba rodzin, w których przyznawane są świadczenia z uwagi na alkoholizm	3
2	Liczba rodzin, w których przyznawane są świadczenia z uwagi na długotrwałą lub ciężką chorobę	3
3	Liczba rodzin, w których przyznawane są świadczenia z uwagi na niepełnosprawność	3
4	Liczba rodzin, w których przyznawane są świadczenia z uwagi na ubóstwo	3
5	Liczba rodzin, w których przyznawane są świadczenia z uwagi na bezradność	3
6	Liczba rodzin, w których przyznawane są świadczenia z uwagi na bezrobocie	3
7	Ludność bezrobotna w stosunku do ilości ludzi w wieku produkcyjnym	2
8	Liczba urodzeń na przełomie lat 2011-2015	1
9	Mediana wieku	1
10	Procedura „Niebieskie Karty”	3
11	Przestępczość	3

²⁷ Opracowanie własne w oparciu o ustawę i Wytyczne.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Waga
12	Wynik egzaminu po 6 klasie szkoły podstawowej	1
13	Wynik egzaminu gimnazjalnego	1
14	Frekwencja w wyborach samorządowych	1
15	Liczba osób zarejestrowanych w bibliotece	1
16	Obciążenie demograficzne	2
17	Liczba zlikwidowanych podmiotów gospodarczych	2
18	Liczba wszystkich podmiotów gospodarczych	2
19	Ilość obiektów infrastruktury społecznej wymagającej remontu	1
20	Dostępność do centrów miejscowości – Bystra Podhalańska i Sidzina	1
21	Liczba przystanków komunikacji zbiorowej na terenie podobszaru	1
22	Procent powierzchni na których występują przekroczenia B(a)P	1

Naniesienie danych na mapy

Wszystkie zebrane dane po ich agregacji do osiedli, zostały naniesione na mapy. Mapy poprzez nadanie im barw oddają w sposób przejrzysty, czy na danym obszarze występuje dany problem w stopniu większym niż w odniesieniu do całego obszaru Gminy – barwa czerwona, czy też problem ten jest taki sam lub mniejszy niż dla całej Gminy – barwa zielona.

Nałożenie (sumowanie) problemów

Po przygotowaniu map dla poszczególnych problemów oraz po przeprowadzeniu opisanych we wcześniejszych punktach kroków możliwe było przygotowanie mapy zbiorczej, która jest wynikiem sumowania poszczególnych kategorii problemów przemnożonych przez ich wagę. Wyniki tej analizy umożliwiły wyznaczenie obszarów zdegradowanych, a w dalszym kroku obszarów rewitalizacji.

Podsumowanie wyników analiz

Był to ostatni etap diagnozy, którego celem było wyciągnięcie wniosków z przygotowanych map oraz zebranych danych. W szczegółowy sposób został on opisany podczas wyboru obszarów zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji

3.2. Wnioski z wykonanej diagnozy

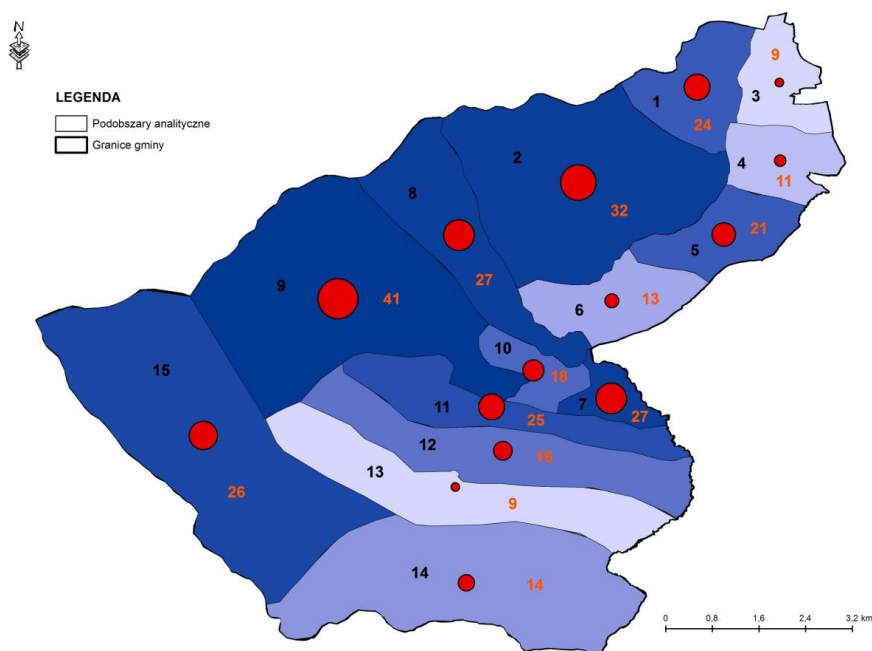
Obszar zdegradowany zgodnie z Wytycznymi jest to obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Wytyczne dopuszczają, by obszar zdegradowany był podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów. Odnosząc się dalej do wytycznych stan kryzysowy jest to stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- gospodarczej,
- środowiskowej,
- przestrzenno-funkcjonalnej,
- technicznej.

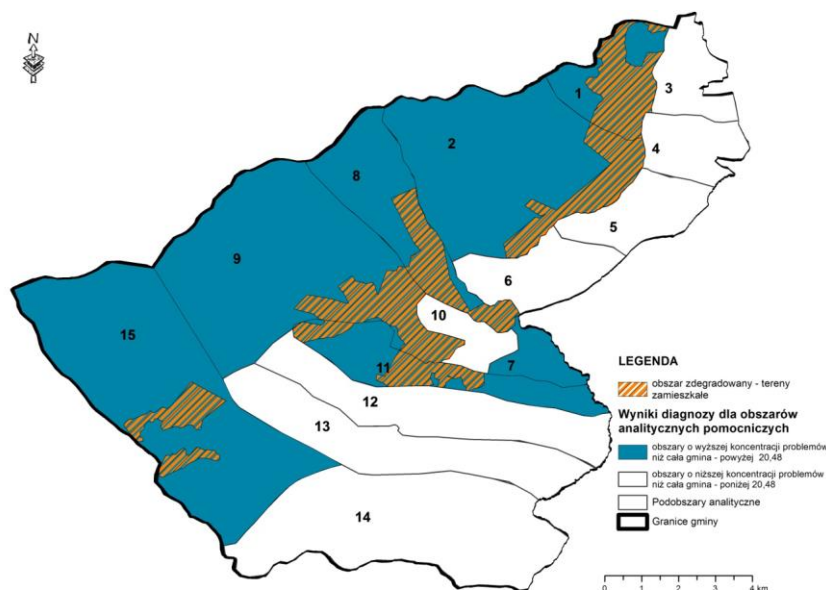
Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całego obszaru gminy.

Wybór obszaru zdegradowanego oparto na dwóch założeniach:

1. Spełnienie zapisów ustawy oraz wytycznych:
 - 1.1. nagromadzenie problemów społecznych – tj. przynajmniej 3 problemy, które osiągnęły 1 w skali problemu,
 - 1.2. przynajmniej jeden wskaźnik niespołeczny występuje w skali problemu 1,
2. Sumaryczna wartość nagromadzenia problemów dla obszaru wykazuje największe odchylenie od średniej dla gminy.

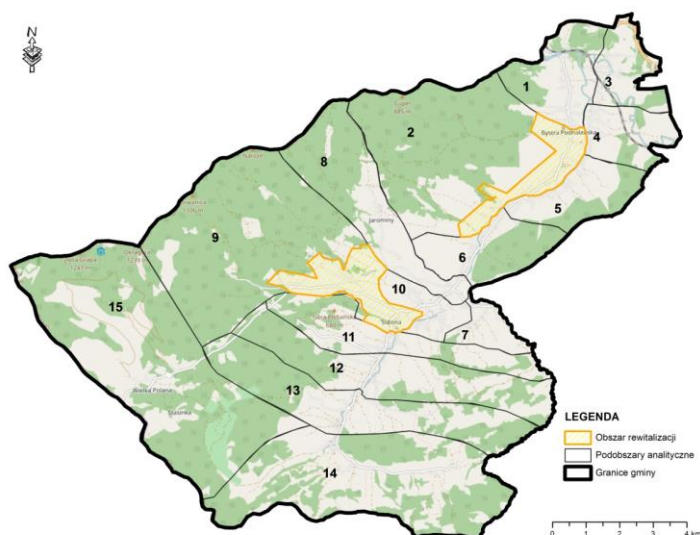
Rysunek 4. Sumaryczne wyniki przeprowadzonej diagnozy.

Rysunek 5. Obszary zdegradowane na terenie Gminy Bystra Sidzina.

Kolejnym, ostatecznym już krokiem przeprowadzonej diagnozy było wytyczenie granic obszaru rewitalizacji. Zgodnie z ustawą obszar rewitalizacji oraz Wytycznymi to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk. Nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Biorąc pod uwagę szczególne – najwyższe w skali gminy nagromadzenie negatywnych zjawisk oraz wysoki potencjał do przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych, zdecydowano, iż obszar rewitalizacji będzie stanowił Obszar 2 i Obszar 9, co przedstawiają poniższe mapy.

Rysunek 6. Obszar rewitalizacji na tle gminy.

Rysunek 7. Obszar rewitalizacji w przybliżeniu

3.3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Niniejszy podrozdział przedstawia pogłębioną analizę obszarów, które zostały wyznaczone w wyniku przeprowadzonej diagnozy. Obszary te stanowią obszar rewitalizacji, który został podjęty uchwałą nr XXII/164/16 Rady Gminy Bystra-Sidzina z dnia 28 grudnia 2016 r.

W podrozdziale zawarto m.in. analizę negatywnych zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji, a także analizę lokalnych potencjałów, których występowanie może stanowić o istotnym sukcesie podejmowanych działań. W niniejszej analizie uwzględniono zarówno dane ilościowe, których źródłem jest przeprowadzona diagnoza mająca na celu wyznaczenie obszaru zdegradowanego i rewitalizacji oraz dane jakościowe, które otrzymano w ramach ankietyzacji mieszkańców oraz określono na podstawie wniosków powstałych na spotkaniach warsztatowych z interesariuszami GPR.

Oba podobszary rewitalizacji zostały opisane oddzielnie, należy jednak mieć na uwadze, że gmina Bystra-Sidzina, jest stosunkowo niewielką gminą wiejską, o zwartej strukturze przestrzennej, tym samym jej zróżnicowanie oraz występujące na obu obszarach zależności, nie różnią się znacznie od siebie, a działania, zaplanowane na obu obszarach będą oddziaływać na oba obszary.

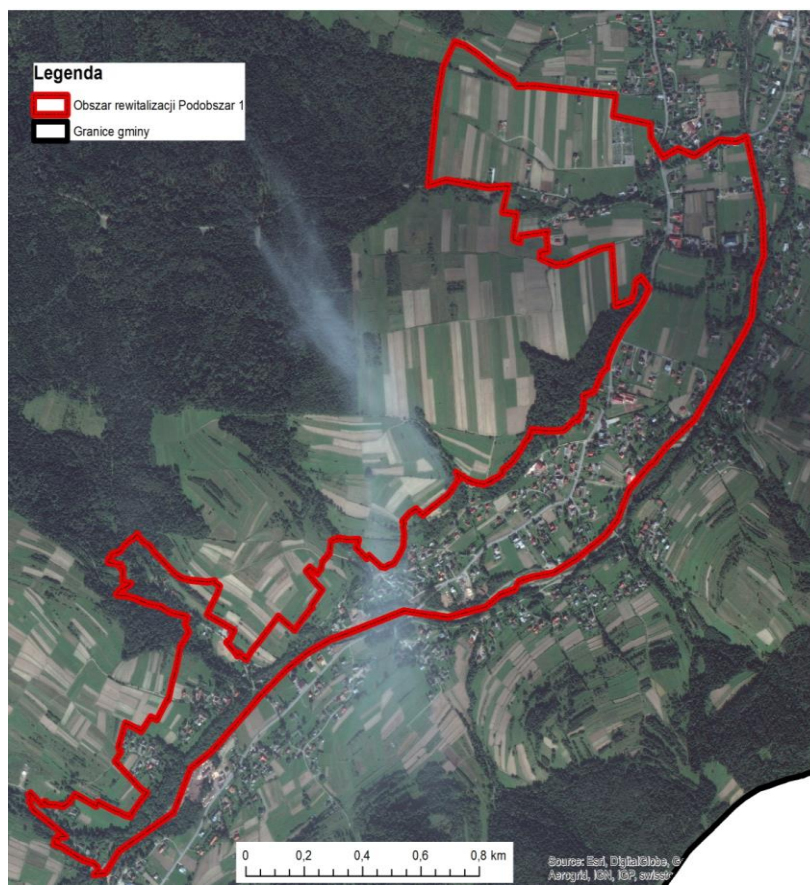
3.3.1. Podobszary I rewitalizacji

Charakterystyka podobszary I

Podobszary I wyznaczonego obszaru rewitalizacji leży w miejscowości Bystra Podhalańska i obejmuje części roli – Gizowa, Hotałowa, Jaskółkowa Górna, Kowalczykowa, Krzywiczkowa, Sutorowa, Zagrody Nadleśnictwa, Ziajowa Górna.

Jego powierzchnia to - 180,13 ha – 2,24% powierzchni całego obszaru gminy, zaś zamieszkiwany jest przez 948 mieszkańców, co stanowi 14% ludności gminy. Wśród osób zamieszkujących obszar 464 stanowią kobiety, a 484 mężczyźni. Mediana wieku mieszkańców to 34 lata. Struktura wiekowa mieszkańców jest korzystniejsza niż średnia dla całej gminy. W wieku powyżej 60 roku życia jest 160 osób, co stanowi 16,9 % ludności obszaru (wskaźnik dla gminy wynosi 17,2%), zaś osób młodych – w wieku do 18 roku życia jest 264 co stanowi 26,5% (wskaźnik dla gminy wynosi 25,2%).

Poniższa mapa prezentuje zasięg przestrzenny podobszary I obszaru rewitalizacji.

Rysunek 8 Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji Gminy Bystra-Sidzina – Podobszar I

Analiza negatywnych zjawisk na podobszarze I rewitalizacji

Na podstawie danych ilościowych zebranych na etapie diagnozy stwierdzono występowanie na Podobszarze I problemów odnoszących się do sfery społecznej, gospodarczej, technicznej i środowiskowej w porównaniu do sytuacji panującej na całym obszarze gminy Bystra-Sidzina. Analiza wskaźnikowa nie wykazała problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej.

Sfera społeczna

Jednym z istotnych problemów społecznych jest duża liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, zarówno pieniężnych, jak i niepieniężnych. Przyczyną wysokiego odsetka osób, objętych świadczeniami są m.in. trudności w odnalezieniu się na lokalnym rynku pracy, nieprzystosowanie do życia w lokalnej społeczności, niezaradność życiowa, brak perspektyw na przyszłość, co w konsekwencji może prowadzić do wykluczenia społecznego.

Na Podobszarze I występuje szczególna koncentracja osób pobierających świadczenia:

- z tytułu ciężkiej lub długotrwałej choroby. Analizując ten problem dane ilościowe pokazują, że 18 mieszkańców z podobszaru I pobiera świadczenia z tytułu choroby, stanowi to aż 20% osób w całej gminie. Odnosząc wartość to liczby mieszkańców na tym podobszarze to w odniesieniu do 100 osób liczba osób ciężko i długotrwale chorych otrzymujących świadczenia wynosi 1,48. Dla całej gminy wartość tego wskaźnika wynosi 1,29, zatem analizowany wskaźnik przewyższa go o blisko 15%,
- z tytułu niepełnosprawności. Zgodnie z danymi otrzymanymi z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bystrej Podhalańskiej na analizowanym podobszarze zamieszkuje aż 16 osób niepełnosprawnych, co przy wartości 89 osób w całej gminie stanowi blisko 18%. Biorąc pod uwagę wskaźnik względny tego problemu liczba osób niepełnosprawnych zamieszkujących dany podobszar wynosi 1,7 osoby na 100 osób, zaś w skali gminy ten problem wynosi średnio 1 osoba na 100 osób,
- z tytułu ubóstwa. Na podobszarze I mieszka aż 27 osób objętych tym problemem co stanowi 15,3% osób ubogich w całej gminie. W odniesieniu do 100 mieszkańców wartość ta wynosi 2,84 zaś dla całego obszaru gminy – 2, 58,
- z tytułu bezrobocia. Na analizowanym podobszarze I mieszka 6 osób bezrobotnych, których sytuacja finansowa zmusza do korzystania ze świadczeń opieki społecznej, stanowi to 15 % osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń opieki społecznej korzystających ze świadczeń GOPS. Oznacza to, że na 100 mieszkańców zamieszkujących podobszar I, 0,63 osoby jest bezrobotnych i pobiera z tego tytułu środki z opieki społecznej, dla gminy wskaźnik ten wynosi 0,54.

Dane odnoszące się do wszystkich osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Suchoj Beskidzkiej pokazały, że na podobszarze I zamieszkuje 25 osób bezrobotnych, co w odniesieniu do wszystkich osób bezrobotnych w gminie (148 osoby) stanowi 16,9%. W przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym zamieszkujących dany obszar wskaźnik ten dla podobszaru I wynosi 8,17 zaś dla gminy 3,52.

Na podobszarze I występuje niższy wskaźnik urodzeń niż w całej gminie. Analizując liczbę urodzeń na przełomie lat 2010-2015 na terenie podobszaru I urodziło się 70 dzieci, zaś w całej gminie 512. W odniesieniu do 100 mieszkańców zamieszkujących dany obszar wskaźnik dla podobszaru wynosi 7,38 zaś dla całej gminy 7,47.

Sfera gospodarcza

Poziom obciążenia demograficznego czyli liczba osób w wieku poprodukcyjnym do osób w wieku produkcyjnych dla podobszaru I wynosi 40,51 zaś dla całej gminy 38,77. Świadczy to o wysokim problemie związanym ze starzeniem się społeczeństwa i konsekwencjami tego zjawiska.

Na terenie podobszaru I, w przeliczeniu na 100 osób, występuje niższy wskaźnik przedsiębiorstw niż na obszarze całej gminy. Dla podobszaru I wynosi on 7,28 (69 przedsiębiorstw) , zaś dla gminy 7,38 (548 przedsiębiorstw).

Sfera techniczna

Na terenie podobszaru I zlokalizowanych jest wiele ważnych instytucji pełniących funkcje publiczne takich jak obiekty oświatowe, kulturalne, społeczne, opieki medycznej itp. Łączna liczba to 11 obiektów, co stanowi duży – blisko 50% odsetek tego rodzaju obiektów w całej gminie. Ich stan techniczny jest zły i wymaga remontu.

Sfera środowiskowa

Analiza sfery środowiskowej odbywała się pod kątem jakości powietrza i rocznych stężeń zanieczyszczeń w powietrzu. Szczególny problem dotyczy poziomu benoz(a)pirenu, którego przekroczenia występują na całym podobszarze i wszyscy jego mieszkańcy narażeni są na skutki zdrowotne tego zanieczyszczenia. W odniesieniu do gminy na 84% jej powietrznici stwierdza się przekroczenie dopuszczalnych poziomów.

Ponadto poza wyżej wymienionymi problemami zdiagnozowanymi w wyniku badań ilościowym występują również inne problemy odnoszące się do poszczególnych sfer, które określono na podstawie badań jakościowych. Badania te pozwoliły jednocześnie na ocenę przyczyn występowania wskazywanych problemów w poszczególnych sferach, co opisano poniżej.

Do zidentyfikowanych problemów społecznych występujących na podobszarze I należą:

- niski udział mieszkańców w życiu publicznym. Problem ten wynika z niewystarczającej liczby działań sprzyjających nawiązywaniu więzi społecznych i integrujących lokalną społeczność, szczególnie z zakresu kultury, sportu i rekreacji, jak i również z samych postaw mieszkańców: - ktoś chce, ale nie może – jest niesprawny, chory, brakuje mu wiedzy i umiejętności, czasu, przez długą koncentrację na własnych problemach nie czuje się częścią społeczności, co powoduje, że uznaje, że nie powinien uczestniczyć; - nie chce i nie może – ma poczucie, że sprawy te go nie dotyczą i jednocześnie nie może; - nie chce, ale może – świadome, dobrowolne zrezygnowanie z działania. Brak uczestnictwa w życiu społecznym, niezależnie od motywacji, powoduje pogłębienie poczucia izolacji społecznej, także wobec najbliższej, sąsiedzkiej, wspólnoty, a to z kolei skutkuje poczuciem osamotnienia i wykluczenia.

- niewystarczający poziom bezpieczeństwa i porządku publicznego, spożywanie alkoholu w miejscach publicznych. Przyczyna tego problemu tkwi przede wszystkim w samej sytuacji osób, które popełniają przestępstwa z różnych powodów –niezaradności życiowej, problemów psychicznych, ekonomicznych itp., a także w niewystarczających rozwiązaniach, które zwiększałyby poziom bezpieczeństwa wśród mieszkańców – np. brak oświetlenia wszystkich części obszaru.
- niekorzystne zjawiska demograficzne - starzejące się społeczeństwo. Wskazane problemy prezentują trend ogólnopolski. Z jednej strony zjawisko to świadczy o poprawie standardów życia, które wydłużyły znacząco długość życia. Z drugiej strony zaś wiąże się z współwystępowaniem wielu problemów odnoszących się do obciążenia społeczeństwa związanym z koniecznością zapewnienia osobom starszym odpowiedniej opieki medycznej i opiekuńczej.
- patologie społeczne, agresja wśród osób młodych. Problemy te wiążą się często ze złą sytuacją materialną, brakiem pracy, chorobą alkoholową, niezaradnością życiową. problemy rodziców często mają swoje odzwierciedlenie w postawach i zachowaniu młodych ludzi, którzy pozbawieni są właściwych wzorców do naśladowania.

Problemy gospodarcze na które wskazują mieszkańcy to:

- zaprzestanie rolnego użytkowania terenów. Mieszkańcy podobszaru I głównie z powodu braku opłacalności rolnictwa zaprzestają działalności rolniczej i szukają pracy w innych sektorach gospodarki,
- obserwowany spadek aktywnie działających przedsiębiorców oraz brak wystarczającej liczby miejsc pracy. Podobszar I charakteryzuje się widocznym w oczach mieszkańców spadkiem liczby lokalnych przedsiębiorców a co za tym idzie także zwiększaniu liczby osób bezrobotnych. Powodem tego może być słaba opłacalność prowadzenia działalności gospodarczej, migracje osób w wieku produkcyjnym zagranicę lub do innych większych miejscowości.

Problemy sfery przestrzenno-funkcjonalnej:

- niski stan zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznej,
- brak odpowiedniego zaplecza umożliwiającego aktywnego spędzania czasu wolnego,
- niewystarczający zakres opieki medycznej- brak specjalistów,
- niedostateczny dostęp do infrastruktury społecznej,
- niedostateczna liczba przejść dla pieszych,
- brak odpowiednich oznaczeń i sygnalizacji przejść dla pieszych.

Problemy techniczne:

- zły stan infrastruktury drogowej i okołodrogowej,
- niewystarczająca liczba miejsc parkingowych,
- zły stan techniczny obiektów sportowo-rekreacyjnych,
- zły stan techniczny obiektów użyteczności publicznej i jego otoczenia (estetyka),
- brak dostosowania obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Problemy środowiskowe:

- brak systemu kanalizacyjnego,
- niedostatecznie rozwinięta sieć wodociągowa,
- czasowe braki w dostępności wody,
- zła jakość powietrza, szczególnie w okresie grzewczym,
- uciążliwość spowodowana hałasem,
- słaba i niepewna dobra jakość wody w studniach przydomowych,
- niewystarczająca ochrona środowiska.

Identyfikacja lokalnych potencjałów

Podobszar I obejmuje centrum miejscowości Bystra Podhalańska. Obszar ten ma dobry dostęp do komunikacji publicznej, mieszkańcy są aktywni w sferze kulturalnej, cechuje ich stosunkowo duży udział w wyborach, dobre w skali gminy wyniki egzaminów osiąganymi przez uczniów szkół. Na jego terenie zlokalizowane są instytucje administracji publicznej – Urząd Gminy Bystra Sidzina, oświatowe – Zespół Szkół oraz Przedszkole, Przychodnia lekarska, Filia Gminnej Biblioteki. Obszar zatem stanowi ważne centrum rozwojowe w gminie i cechuje się potencjałem do pojęcia działań rewitalizacyjnych, które wypłyną pozytywnie nie tylko na wskazany podobszar ale również cały teren wsi Bystra Podhalańska oraz docelowo całej gminy.

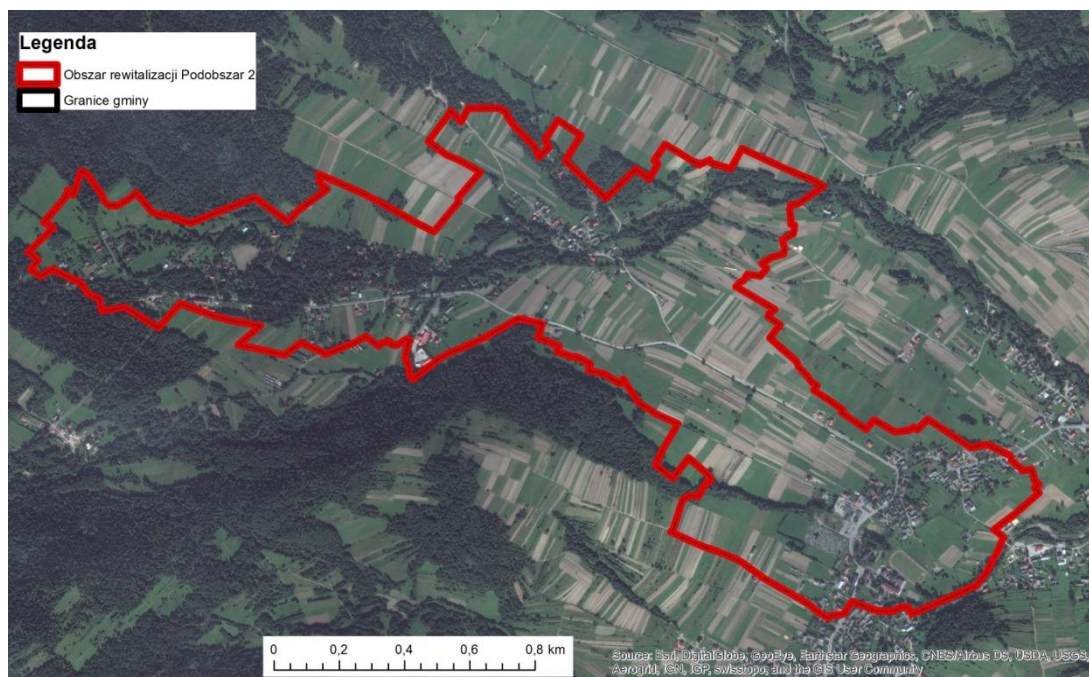
3.3.2. Podobszar II rewitalizacji

Charakterystyka podobszaru II

Podobszar II wyznaczonego obszaru rewitalizacji leży w miejscowości Sidzina i obejmuje role–Chorążowa, Krupowa, Podleśna, Zagrody Kamycko oraz Lipowa. Jego powierzchnia to 212,24 ha – 2,64% powierzchni całego obszaru gminy, zaś zamieszkiwany jest przez 463 mieszkańców, co stanowi 7% ludności gminy. Wśród osób zamieszkujących obszar 219 stanowią kobiety, a 244 mężczyźni. Mediana wieku mieszkańców jest stosunkowo wysoka i wynosi 37 lat.

W wieku powyżej 60 roku życia jest 61 osób, co stanowi 13,2 % ludności obszaru (średni wskaźnik dla gminy wynosi 17,2%), zaś osób młodych – w wieku do 18 roku życia jest 101 co stanowi 21,8% (wskaźnik dla gminy wynosi 25,2%).

Poniższa mapa prezentuje zasięg przestrzenny podobszaru II obszaru rewitalizacji.

Rysunek 9. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji Gminy Bystra-Sidzina – Podobszar II

Analiza negatywnych zjawisk na podobszarze II rewitalizacji

Na podstawie danych ilościowych zebranych na etapie diagnozy stwierdzono występowanie na podobszarze II, problemów odnoszących się do sfery społecznej, gospodarczej oraz technicznej w porównaniu do sytuacji panującej na całym obszarze gminy Bystra-Sidzina. Analiza wskaźnikowa nie wykazała problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz środowiskowej, w odniesieniu do sytuacji w całej gminie.

Sfera społeczna

Jednym z istotnych problemów społecznych jest duża liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, zarówno pieniężnych, jak i niepieniężnych. Przyczyną wysokiego odsetka osób, objętych świadczeniami są m.in. trudności w odnalezieniu się na lokalnym rynku pracy, nieprzystosowanie do życia w lokalnej społeczności, niezaradność życiowa, brak perspektyw na przyszłość, co w konsekwencji może prowadzić do wykluczenia społecznego.

Na Podobszarze II występuje szczególna koncentracja osób pobierających świadczenia:

- z tytułu problemów alkoholowych. Problem ten nie wykazuje znacznego nasilenia na terenie gminy. W podobszarze II jedynie 2 osoby pobierają świadczenia z uwagi na problemy alkoholowe. Jest to jednak wartość wyższa niż średnia dla gminy w przeliczeniu na 100 osób, aż o 65%.
- z tytułu ciężkiej lub długotrwałej choroby. Analizując ten problem dane ilościowe pokazują, że 8 mieszkańców z podobszaru II pobiera świadczenia z tytułu ciężkiej lub długotrwałej choroby. Odnosząc wartość to liczby mieszkańców na tym podobszarze to w odniesieniu do 100 osób

liczba osób ciężko i długotrwale chorych otrzymujących świadczenia wynosi 1,73- powoduje to odstępstwo od średniej o 33%. Dla całej gminy wartość tego wskaźnika wynosi 1,29.

- z tytułu niepełnosprawności. Zgodnie z danymi otrzymanymi z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bystrej Podhalańskiej na analizowanym podobszarze zamieszkuje 5 osób niepełnosprawnych. Biorąc pod uwagę wskaźnik względny tego problemu liczba osób niepełnosprawnych zamieszkujących dany podobszar wynosi 1,08 osoby na 100 osób, jest to więc wskaźnik jedynie nieznacznie odstępujący od średniej dla gminy.
- z tytułu ubóstwa. Jeśli chodzi o wskaźnik ubóstwa to na podobszarze II mieszka aż 15 osób objętych tym problemem co stanowi 8,5% osób ubogich w całej gminie. W odniesieniu na 100 mieszkańców wartość ta wynosi 3,24 zaś dla całego obszaru gminy – 2, 58, co za tym idzie wskaźnik ten wykazuje jedno z największych odstępstw od średniej w całej gminie (o 26%).
- z tytułu bezradności. W całej gminie 37 pobierało świadczenia z tytułu bezradności, z czego 5 osób zamieszkiwało obszar II. W skali tego obszaru stanowi to 1,01 na 100 mieszkańców, co powoduje dwukrotne odstępstwo od średniej dla gminy (0,56 na 100 osób).
- z tytułu bezrobocia. Na analizowanym podobszarze II mieszka 6 osób bezrobotnych, których sytuacja finansowa zmusza do korzystania ze świadczeń opieki społecznej, stanowi to 15 % osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń opieki społecznej korzystających ze świadczeń GOPS. Oznacza to, że na 100 mieszkańców zamieszkujących podobszar II, 1,30 osoby jest bezrobotnych i pobiera z tego tytułu środki z opieki społecznej, jest to o 120% więcej niż średnia w gminie.

Na Podobszarze II występuje niższy wskaźnik urodzeń niż w całej gminie. Analizując liczbę urodzeń na przełomie lat 2010-2015 na terenie podobszaru 1 urodziło się 30 dzieci, zaś w całej gminie 512. W odniesieniu do 100 mieszkańców zamieszkujących dany obszar wskaźnik dla podobszaru wynosi 6,48 zaś dla całej gminy 7,47, co pozwoliło wskazać to zjawisko jako problem.

Niekorzystnie przedstawiającym się na dla gminy zjawiskiem jest również mediana wieku, która w podobszarze II wyniosła 37. W całej gminie średnio ta wartość wynosiła 34,6.

Analizie podlegały również wyniki egzaminów szóstoklasistów zamieszkujących poszczególne obszary gminy. Wskaźnik ten wykazuje dużą rozbieżność, jednak podobszar II wykazuje jeden z jeden z niższych średnio wyników na tle gminy- 25,5 w stosunku do 40,45. Lepiej wygląda sytuacja w przypadku egzaminu gimnazjalnego, jednak również tutaj średnie wyniki są gorsze niż średnia dla gminy (78,29 do 83,12).

Wskaźnikiem, który oddaje w pewien sposób aktywność społeczną oraz udział w życiu kulturalnym, jest liczba czytelników bibliotek w poszczególnych obszarach analitycznych w przeliczeniu na 100 osób. W podobszarze II 17,93 na 100 mieszkańców korzysta z biblioteki. Jest to wyniki gorszy, jednak zbliżony do średniej dla gminy (18,36).

Sfera gospodarcza

Poziom obciążenia demograficznego czyli liczba osób w wieku poprodukcyjnym do osób w wieku produkcyjnych dla podobszaru II wynosi 42,76 zaś dla całej gminy 38,77. Świadczy to o wysokim problemie związanym ze starzeniem się społeczeństwa i konsekwencjami tego zjawiska.

Na terenie podobszaru II niekorzystnie wygląda również sytuacja pod kątem ilości wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 osób. W 2015 r. 21 podmiotów zostało wyrejestrowanych, co stanowi 4,54 na 100 osób. Jest to wartość znacząco wyższa niż średnia dla gminy wynosząca 2,97.

Sfera techniczna

Na terenie podobszaru II zlokalizowanych jest wiele ważnych instytucji pełniących funkcje publiczne takich jak obiekty oświatowe, kulturalne, społeczne, opieki medycznej itp. Łączna liczba to 13 obiektów, co stanowi duży – ponad 50% odsetek tego rodzaju obiektów w całej gminie. Obiekty takie to nie tylko potencjał obszaru ale również konieczność ponoszenia wkładu i inwestycji. Stan obiektów jest niezadawalający, a ich stan wymaga remontu.

Ponadto poza wyżej wymienionymi problemami zdiagnozowanymi w wyniku badań ilościowym występują również inne problemy odnoszące się do poszczególnych sfer, które określono na podstawie badań jakościowych. Badania te pozwoliły jednocześnie na ocenę przyczyn występowania wskazywanych problemów w poszczególnych sferach, co opisano poniżej.

Do problemów społecznych występujących na Podobszarze II należą:

- akty wandalizmu, agresja wśród osób młodych. Przyczyn nieporządnego zachowania wśród osób młodych może być wiele- zła sytuacja materialna, niezadornością życiową. Problemy rodziców również bardzo często mają swoje odzwierciedlenie w postawach i zachowaniu młodych ludzi, którzy pozbawieni są właściwych wzorców do naśladowania.

Problemy gospodarcze na które wskazują mieszkańcy to:

- niedostatecznie wykorzystany potencjał turystyki. Gmina Bystra Sidzina leży na obszarze o dużym potencjale turystycznym, jednak zauważalne jest niedostateczne wykorzystanie tego potencjału.

Problemy sfery przestrzenno-funkcjonalnej:

- niski stan zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznej,
- brak odpowiedniego zaplecza umożliwiającego aktywnego spędzania czasu wolnego zarówno dla młodzieży jak i osób starszych- potrzeba odpowiednio zagospodarowanej hali sportowej,
- brak specjalistycznej opieki medycznej.

Problemy techniczne:

- zły stan techniczny obiektów sportowo-rekreacyjnych,
- zły stan techniczny obiektów użyteczności publicznej i jego otoczenia (estetyka),
- brak dostosowania obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- niedostateczne oświetlenie przejść dla pieszych.

Problemy środowiskowe dotyczą:

- brak systemu kanalizacyjnego,
- mała liczba zainstalowanych odnawialnych źródeł energii.

Identyfikacja lokalnych potencjałów

Podobszar II ze względu na lokalizację ważnych instytucji publicznych jak. Zespół Szkół, Przedszkole, oraz Biblioteka Gminna pełni ważną funkcję i jest istotny z punktu rozwoju całej wsi Sidzina oraz gminy. Ważne jest, by podejmować na tym obszarze działania, które przyczynią się do rozwiązania tak licznie zdiagnozowanych problemów. Pomimo, że wskaźnik liczby osób pobierających świadczenia z uwagi na bezrobocie w przeliczeniu na 100 osób jest wyższy niż średni w gminie, to osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP jest stosunkowo niewiele (25% mniej niż średnio w gminie). Prawie wszystkie osoby zarejestrowane pobierają świadczenia z tego tytułu. Na podobszarze II nie występuje zarejestrowano zjawiska przemocy w rodzinie. Zjawisko przestępczości jest również niższe niż średnia w gminie, nie mniej jednak jak wykazały warsztaty z mieszkańcami, obserwują oni niepokojące zjawiska takie jak akty wandalizmu. Frekwencja wyborcza na omawianym terenie należy do jednych z najwyższych w gminie. Świadczy to o chęci do udziału mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym, aby to jednak było możliwe i można było wykorzystać ten potencjał konieczne jest stworzenie odpowiednich możliwości oraz zaplecza. Atutem obszaru jest również stosunkowo dobry dostęp do komunikacji zbiorowej.

3.3.3. Wnioski

Oba wybrane do rewitalizacji podobszary wykazują największe w gminie nagromadzenie problemów oraz największy potencjał do podjęcia działań. Powyżej opisano szczegółowe problemy, które dotyczą obu podobszarów. Należy zauważyć, że zakres problemów w obu obszarach jest podobny. Problemy te nie są również obce pozostałej części gminy.

Gmina Bystra-Sidzina jest stosunkowo niewielką gminą wiejską, poszczególne obszary analityczne nie stanowią oddzielnych enklaw, a wzajemne zależności obszarów są oczywiste. Dlatego też wizja, cele oraz planowane kierunki działań muszą się uzupełniać. Wykorzystanie lokalnego potencjału każdego z podobszarów będzie wpływać w głównej mierze na ten podobszar. To właśnie tam będą widoczne największe skutki ale oczywiście nie tylko. Prowadzony proces rewitalizacji będzie się uzupełniał na obu podobszarach.

Podejmowane w obu podobszarach działania powinny głównie przyczyniać się do rozwiązania problemów społecznych, przeciwdziałać wykluczeniom społecznym, ubóstwu, bezradności, bezrobociu i niskim udziałem w życiu społecznym gminy. Należałoby podejmować działania mające na celu aktywizację społeczną mieszkańców poprzez organizację zajęć integrujących, wydarzeń, festynów itp.

Istotną kwestią jest skupienie się na zapewnieniu odpowiednich warunków do życia dla osób chorych i niepełnosprawnych. Zapewnieniu im dostępu do specjalistycznej opieki medycznej, a także zapewnienie odpowiednich rozwiązań technicznych umożliwiających im w jak największym stopniu korzystanie z usług publicznych.

Należy aktywować mieszkańców do zakładania działalności gospodarczej, która będzie obniżać poziom bezrobocia i przyczyniać się do rozwoju gospodarczego całej gminy. Jednym z możliwych działań w tym zakresie jest organizacja specjalistycznych darmowych szkoleń dla osób młodych, bezrobotnych, poszukujących pracy, lub innych osób które mogłyby założyć własne przedsiębiorstwa.

Ponadto biorąc pod uwagę niski wskaźnik urodzeń a także wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego działania powinny skupiać się na zachęcaniu młodych ludzi do zakładania rodzin.

Ważne jest także aby aktywować mieszkańców poprzez prowadzenie zajęć integrujących mieszkańców, spotkań, warsztatów itp. Co za tym idzie potrzebne jest odpowiednie zaplecze techniczne gdzie takie spotkania i aktywizacja mogłaby się odbywać. Dlatego też ważne jest przeprowadzenie odpowiednich modernizacji obiektów infrastruktury publicznej, które w obecnie są w złym stanie. Powinno też podejmować się działań poprawiających bezpieczeństwo publiczne – rozbudowa punktów oświetleniowych, odpowiednie oznaczanie przejść dla pieszych, wprowadzenie monitoringu w miejscach, gdzie notowane są akty wandalizmu. Modernizacje placówek oświatowych przyczynią się do podwyższenia jakości kształcenia, a co za tym idzie poziomu edukacji i zwiększenia szansy młodych ludzi na znalezienie atrakcyjnej pracy.

Ważną kwestią jest także poprawa infrastruktury drogowej i około drogowej, która będzie miała wpływ na płynność ruchu, większe bezpieczeństwo, mniejsze koszty eksploatacji samochodów, mniejsze zużycie paliw. Zabiegi te przyczynią się także do rozwiązywania problemów związanych ze sfera środowiskową – przyczynią się do zwiększenia efektywności energetycznej, mniejszego zużycia paliw, i mniejszego zanieczyszczenia powietrza. Niewątpliwie na jakość życia mieszkańców wpływ ma stan środowiska naturalnego. Przede wszystkim należy skupić się na ograniczaniu niskiej emisji pochodzącej ze źródeł indywidualnych, a także udrożnieniu ruchu samochodowego, co przyczyni się do zmniejszenia zatorów na drogach i mniejszej emisji liniowej, dodatkowym efektem będzie zmniejszenie problemu hałasu, który wskazywany jest przez mieszkańców miejscowości Bystra Podhalańska.

Ważnym problemem do rozwiązania jest brak systemu kanalizacji na obszarze rewitalizacji. Kanalizacji pozbawiona jest cała gmina więc nie jest to bezpośrednio problem, który jest rozważany w programie rewitalizacji jest to jednak istotna kwestia dla mieszkańców, która wybrzmiała podczas warsztatów dlatego należy mieć to na uwadze. Należałoby dążyć również do jak największego ograniczenia zanieczyszczania tych wód, szczególnie iż wiele mieszkańców obszaru korzysta ze studni przydomowych. W sferze tej ważna jest również edukacja społeczeństwa w zakresie ochrony środowiska, zrównoważonego rozwoju, co przekłada się na troskę mieszkańców o stan środowiska w którym żyją a także zacieśnia więzi międzyludzkie.

4. Założenia programowe

4.1. Wizja

Wizja stanowi obraz stanu, który pragnie osiągnąć wspólnota mieszkańców Gminy Bystra-Sidzina, dążąc do realizacji celów strategicznych oraz wyznaczonych kierunków działań.

Obszar, objęty programem rewitalizacji, poprzez realizację przedsięwzięć oraz projektów rewitalizacyjnych stanie się obszarem atrakcyjnym pod względem społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

W podobszarze I wyznaczonego obszaru rewitalizacji modernizacja infrastruktury dróg lokalnych wpłynie na poprawę bezpieczeństwa dostępu do części centrum wsi, a utworzenie świetlicy środowiskowej umożliwi realizację programów oraz organizowanie zajęć dla dzieci i młodzieży, osób starszych oraz niepełnosprawnych, zapewniając im zwiększenie możliwości integracji społecznej i aktywnego zagospodarowania wolnego czasu, pomoże także w walce z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

W podobszarze II wyznaczonego obszaru rewitalizacji rozbudowa infrastruktury kulturowej i sportowo-rekreacyjnej umożliwi rozszerzenie oferty zajęć rozwojowych, wzrost integracji społecznej oraz możliwości aktywnego zagospodarowania wolnego czasu mieszkańców.

W obydwu podobszarach polepszenie stanu technicznego placówek edukacyjnych wpłynie na podwyższenie poziomu jakości kształcenia, a poprzez podniesienie wydajności energetycznej rewitalizowanych budynków, dzięki temu ulegnie również poprawie jakość środowiska. Przeprowadzone działania pozytywnie wpłyną na uporządkowanie przestrzeni publicznej pod kątem funkcjonalnym i estetycznym oraz poprawią wizerunek obszaru rewitalizacji, a tym samym całej gminy, co spowoduje wzrost potencjału inwestycyjnego obszaru i będzie miało pozytywny wpływ na ich wyludnienie, przyciągając do niej mieszkańców, dzięki czemu dawny obszar koncentracji negatywnych zjawisk zmieni się w atrakcyjne oraz tętniące życiem miejsce. Obszar rewitalizacji, a także cała gmina, stanie się strefą przyjazną zarówno dla osób ją odwiedzających, jak i mieszkających w niej na stałe.

4.2. Cele oraz kierunki działań

Głównym celem działań rewitalizacyjnych, objętych Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Bystra-Sidzina na lata 2016-2022 jest poprawa jakości życia mieszkańców oraz przeciwdziałanie zdiagnozowanym problemom.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych i kierunków działań, odpowiadającym 4 strefom: społecznej, gospodarczej, środowiskowej i technicznej.

Tabela 6. Cele szczegółowe oraz kierunki działań w poszczególnych sferach rewitalizacji.

Sfera procesu rewitalizacji	Cele szczegółowe	Kierunki działań
1. Społeczna	1.1. Podwyższenie poziomu jakości kształcenia. 1.2. Przeciwdziałanie problemom marginalizacji i wykluczenia społecznego. 1.3. Stworzenie warunków przyciągających mieszkańców do gminy i zachęcających rodziny do posiadania potomstwa. 1.4. Zwiększenie aktywności mieszkańców oraz możliwości aktywnego zagospodarowania wolnego czasu.	- Integracja lokalnej społeczności. - Polepszenie warunków placówek edukacyjnych. - Przeciwdziałanie bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. - Przeciwdziałanie bezrobociu. - Przeciwdziałanie ubóstwu. - Rozwój oferty kulturalnej. - Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej - Poprawa bezpieczeństwa.
2. Gospodarcza	2.1. Wzrost potencjału inwestycyjnego obszaru.	Stworzenie warunków zachęcających inwestorów do prowadzenia działalności gospodarczej.
3. Środowiskowa	3.1. Poprawa jakości środowiska.	Rozwój infrastruktury oraz oferty służącej ochronie środowiska.
4. Techniczna	4.1. Poprawa wydajności energetycznej i stanu technicznego obiektów i dróg.	- Modernizacja infrastruktury dróg lokalnych. - Modernizacja obiektów użyteczności publicznej.

4.3. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji ²⁸ tabela podstawowych projektów rewitalizacyjnych zawiera w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia:

- nazwę przedsięwzięcia,
- podmiot realizujący,
- obszar rewitalizacji,
- szacowaną wartość,
- okres realizacji,
- planowane źródło finansowania.

W dalszej części rozdziału znajdują się szczegółowe opisy przedsięwzięć zawierające informacje odnośnie:

- opisu planowanych działań,
- oczekiwanych rezultatów realizacji przedsięwzięcia.

Równoczesna realizacja działań w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej i technicznej, obejmująca zarówno przedsięwzięcia (w tym infrastrukturalne), jak również działania miękkie, stwarza szanse na uruchomienie procesu rewitalizacji mającego cechy zrównoważonego rozwoju.

²⁸ Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777, z późn zm.).

Dlatego zamieszczona poniżej lista przedsięwzięć podstawowych związana jest z różnymi typami działań, zarówno „twardymi” jak i „miękkimi”.

W poniższej tabeli zaprezentowano wszystkie przedsięwzięcia podstawowe, które zaplanowano do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bystra-Sidzina na lata 2016-2022. Działania te w najwyższym stopniu będą oferować kompleksowe rozwiązanie zdiagnozowanych problemów na obszarach rewitalizacji i w znaczący sposób wpłyną na osiągnięcie założonych celów strategicznych oraz kierunków interwencji.

Przedsięwzięcia zostały wypracowane we współpracy z przedstawicielami samorządu terytorialnego, mieszkańcami Gminy oraz pozostałymi interesariuszami rewitalizacji. Zostały także oparte o:

- funkcjonujące na poziomie Gminy plany strategiczne i zagospodarowania przestrzennego,
- analizę otoczenia społeczno-gospodarczego, przeprowadzoną na potrzeby GPR,
- wnioski wyciągnięte ze spotkań konsultacyjnych oraz warsztatów.

Tabela 7. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bystra-Sidzina na lata 2016-2022.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Podobszar rewitalizacji	Szacunkowa wartość [zł]	Okres realizacji [lata]	Planowane źródło finansowania
1.	Modernizacja świetlicy środowiskowej w budynku OSP w Bystrej Podhalańskiej	OSP Bystra Podhalańska	Bystra Podhalańska	390 000,00	2018-2021	Środki własne gminy, RPO WM 2014-2020 (EFRR), PROW 2014-2020 (EFRROW)
2.	Modernizacja Przedszkola Publicznego w Bystrej Podhalańskiej wraz z podniesieniem bezpieczeństwa bezpośredniego otoczenia przedszkola poprzez budowę ronda na skrzyżowaniu dróg powiatowych nr K1677 oraz K1684	Gmina Bystra-Sidzina, Starostwo powiatowe	Bystra Podhalańska	500 000,00+700 000	2020	Środki własne gminy, RPO WM 2014-2020 (EFRR)
3.	Modernizacja Zespołu Szkół im. św. Jana Kantego w Bystrej Podhalańskiej	Gmina Bystra-Sidzina	Bystra Podhalańska	2 000 000,00	2017-2019	Środki własne gminy, RPO WM 2014-2020 (EFRR)
4.	Odnowa centrum wsi Sidzina	Gmina Bystra-Sidzina	Sidzina	1 170 000,00	2017-2021	Środki własne gminy, RPO WM 2014-2020 (EFRR)
5.	Budowa muszli koncertowej i placu festynowego w Sidzinie	Gmina Bystra-Sidzina	Sidzina	1 000 000,00	2020	Środki własne gminy, RPO WM 2014-2020 (EFRR)
6.	Rozbudowa budynku Zespołu Szkół o halę sportową wraz z zapleczem socjalno-technicznym w miejscowości Sidzina	Gmina Bystra-Sidzina	Sidzina	5 300 000,00	2017-2019	Środki własne gminy, RPO WM 2014-2020 (EFRR)
7.	Modernizacja boiska sportowego w Sidzinie	Gmina Bystra-Sidzina	Sidzina	160 000,00	2021	Środki własne gminy, RPO WM 2014-2020 (EFRR)

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Podobszar rewitalizacji	Szacunkowa wartość [zł]	Okres realizacji [lata]	Planowane źródło finansowania
8.	Organizacja zajęć sportowych, mających na celu integrację mieszkańców:	Gmina Bystra-Sidzina	Oba podobszary rewitalizacji	172 800,00	2019-2022	Środki własne gminy
9.	Integracja mieszkańców poprzez organizowanie zajęć rekreacyjnych	Gmina Bystra-Sidzina	Oba podobszary rewitalizacji	82 800,00	2019-2022	Środki własne gminy
10.	Małopolski Sportowy Turniej Miast i Gmin	Gmina Bystra-Sidzina	Oba podobszary rewitalizacji	30 000,00	2017-2022	Środki własne gminy
11.	Pięciobój Gospodyń	Gmina Bystra-Sidzina	Oba podobszary rewitalizacji	15 000,00	2018-2023	Środki własne gminy
12.	Projekt „Jeżdżę z głową”	Gmina Bystra-Sidzina	Oba podobszary rewitalizacji	19 722,12	2016-2022	Środki własne gminy, budżet Województwa Małopolskiego
13.	Projekt „Już płynam”	Gmina Bystra-Sidzina	Oba podobszary rewitalizacji	33 954,00	2009-2022	Środki własne gminy, budżet Województwa Małopolskiego
14.	Projekt „Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu – eInclusion w Gminie Bystra-Sidzina”	Gmina Bystra-Sidzina	Oba podobszary rewitalizacji	799 820,00	2011-2019	RPO 2014-2020 (EFRR)
15.	Organizacja wydarzenia „Święto Drzewa”	Gmina Bystra-Sidzina	Sidzina	390 000,00	2017-2022	Środki własne gminy
16.	Organizacja wydarzenia „Dożynki Gminne”	Gmina Bystra-Sidzina	Oba podobszary rewitalizacji	240 000,00	2017-2022	Środki własne gminy
17.	Dożywianie dzieci	Gmina Bystra-Sidzina	Oba podobszary rewitalizacji	648 000,00 stanowią (30% stanowią środki gminy)	2017-2022	Środki własne gminy, środki krajowe

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Podobszar rewitalizacji	Szacunkowa wartość [zł]	Okres realizacji [lata]	Planowane źródło finansowania
18.	Zapewnienie pomocy dzieciom poprzez świetlicę środowiskową	Gmina Bystra-Sidzina	Oba podobszary rewitalizacji	210 000,00	2017-2022	Środki własne gminy,
19.	Przyznawanie stypendium socjalnego	Gmina Bystra-Sidzina	Oba podobszary rewitalizacji	840 000,00	2017-2022	Środki własne gminy,
20.	Stypendia Wójta	Gmina Bystra-Sidzina	Oba podobszary rewitalizacji	156 000	2017-2022	Środki własne gminy,

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Poniżej przedstawiono opis planowanych działań w ramach podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz oczekiwane rezultaty ich realizacji:

1. Modernizacja świetlicy środowiskowej w budynku OSP w Bystrej Podhalańskiej:

- Opis planowanych działań:
 - kompleksowy remont pomieszczenia – termomodernizacja i ocieplenie pomieszczenia, wymiana okien (ten element będzie wykonany w ramach dofinansowania ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, wniosek o dofinansowanie został zaakceptowany),
 - wykonanie sieci komputerowej,
 - budowa windy lub podnośnika hydraulicznego dla niepełnosprawnych,
 - organizacja placu przy budynku OSP – wyłożenie terenu kostką, montaż ławek i zagospodarowanie zieleni.
- Cele realizowane przez działanie:
 - 1.2. Przeciwdziałanie problemom marginalizacji i wykluczenia społecznego.
 - 1.3. Stworzenie warunków przyciągających mieszkańców do gminy i zachęających rodziny do posiadania potomstwa.
 - 1.4. Zwiększenie aktywności mieszkańców oraz możliwości aktywnego zagospodarowania wolnego czasu.
 - 4.1. Poprawa wydajności energetycznej i stanu technicznego obiektów i dróg.
- Oczekiwane rezultaty realizacji przedsięwzięcia:

Obecna świetlica środowiskowa, z uwagi na niewielki rozmiar oraz kiepski stan techniczny, uniemożliwia zaproponowanie szerszej i ciekawszej oferty zajęć rozwojowych. Realizacja planowanych działań, poprzez polepszenie stanu technicznego przedmiotowego obiektu, umożliwi rozszerzenie możliwości realizacji programów dla dzieci i młodzieży, co pozytywnie wpłynie przede wszystkim na walkę z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Modernizacja tego pomieszczenia umożliwi również realizowanie w nim rozmaitych kursów dla osób bezrobotnych, podnoszących zarówno umiejętności zawodowe, jak i kompetencje związane z poszukiwaniem pracy, przyczyniając się do walki z bezrobociem. Świetlica będzie udostępniana również na potrzeby pozostałych mieszkańców, np. koła gospodyń domowych oraz będzie dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych, poprzez budowę podnośnika hydraulicznego lub windy. Przeprowadzone działania wpłyną na wzrost możliwości integracji społecznej i aktywnego zagospodarowania wolnego czasu oraz polepszenie wizerunku gminy, przyciągając nowych mieszkańców i zachęcając do zakładania rodziny, co będzie odpowiedzią na zdiagnozowany problem niskiej liczby urodzin oraz wysokiego poziomu obciążenia demograficznego na omawianym obszarze.

2. Modernizacja Przedszkola Publicznego w Bystrej Podhalańskiej wraz z podniesieniem bezpieczeństwa bezpośredniego otoczenia przedszkola poprzez budowę ronda na skrzyżowaniu dróg powiatowych nr K1677 oraz K1684

- Opis planowanych działań:
 - przebudowa placu zabaw,

- odnowienie elewacji,
- modernizacja parteru,
- modernizacja ogrodzenia wokół przedszkola,
- modernizacja nawierzchni chodnika przyległego do placu Przedszkola Publicznego w Bystrej Podhalańskiej,
- budowa ronda na skrzyżowaniu dróg powiatowych K1677 z K1684,
- przebudowa chodnika w ciągu dróg K1677 i K1684.
- Cele realizowane przez działanie:
 - 1.1. Podwyższenie poziomu jakości kształcenia.
 - 1.3. Stworzenie warunków przyciągających mieszkańców do gminy i zachęcających rodziny do posiadania potomstwa.
 - 4.1. Poprawa wydajności energetycznej i stanu technicznego obiektów i dróg.
- Oczekiwane rezultaty realizacji przedsięwzięcia:

Realizacja planowanych działań, poprzez polepszenie stanu technicznego Przedszkola Publicznego w Bystrej Podhalańskiej, wpłynie przede wszystkim na podwyższenie poziomu jakości kształcenia, umożliwiając rozszerzenie wachlarza zajęć rozwojowych. Dodatkowo, modernizacja chodnika przyległego do placu przedszkola oraz wymiana ogrodzenia przyczyni się do uporządkowania przestrzeni publicznej pod kątem funkcjonalnym i estetycznym oraz podniesienia poziomu bezpieczeństwa na wskazanym obszarze. Działania te pozytywnie wpłyną na wizerunek gminy, przyciągając nowych mieszkańców i zachęcając do zakładania rodziny, co będzie odpowiedzią na zdiagnozowany problem niskiej liczby urodzin oraz wysokiego poziomu obciążenia demograficznego na omawianym obszarze. Modernizacja infrastruktury drogowej przyczyni się do uporządkowania przestrzeni publicznej pod kątem funkcjonalnym i estetycznym oraz podniesienia poziomu bezpieczeństwa na wskazanym obszarze. Działania te pozytywnie wpłyną na wizerunek gminy, powodując wzrost jej potencjału inwestycyjnego.

3. Modernizacja Zespołu Szkół im. św. Jana Kantego w Bystrej Podhalańskiej:

- Opis planowanych działań:
 - termomodernizacja i ocieplenie budynku, wymiana okien, wykonanie elewacji,
 - izolacja fundamentów,
 - odgrzybienie i osuszenie piwnic, modernizacja instalacji wewnętrznych i podłóg,
 - modernizacja boiska do gier zespołowych,
 - wykonanie ogrodzenia wraz z bramami wjazdowymi,
 - zamontowanie tablicy pamiątkowej, upamiętniającej 150 lat szkoły.
- Cele realizowane przez działanie:
 - 1.1. Podwyższenie poziomu jakości kształcenia.
 - 1.3. Stworzenie warunków przyciągających mieszkańców do gminy i zachęcających rodziny do posiadania potomstwa.
 - 1.4. Zwiększenie aktywności mieszkańców oraz możliwości aktywnego zagospodarowania wolnego czasu.

- 3.1. Poprawa jakości środowiska.
- 4.1. Poprawa wydajności energetycznej i stanu technicznego obiektów i dróg.
- Oczekiwane rezultaty realizacji przedsięwzięcia:
 Na obszarze rewitalizacji występuje wysokie stężenie średnioroczne B(a)P. Modernizacja Zespołu Szkół im. św. Jana Kantego w Bystrej Podhalańskiej, dzięki poprawie wydajności energetycznej, przyczyni się przede wszystkim do poprawy stanu środowiska. Realizacja planowanych działań, poprzez polepszenie stanu technicznego przedmiotowego obiektu, wpłynie również na podwyższenie poziomu jakości kształcenia. Modernizacja poddasza zapewni udostępnienie dodatkowych pomieszczeń do prowadzenia różnego rodzaju zajęć rozwijających umiejętności uczniów, takich jak kluby matematyczne czy szachowe. Modernizacja boiska do gier zespołowych, która umożliwi zaproponowanie szerszej i ciekawszej oferty zajęć ruchowych, zarówno dla dzieci i młodzieży, jak i dorosłych mieszkańców miejscowości, pozytywnie wpłynie przede wszystkim na integrację lokalnej społeczności oraz zwiększenie aktywności mieszkańców i możliwości aktywnego zagospodarowania wolnego czasu. Dodatkowo, montaż tablicy pamiątkowej przysłuży się ochronie dziedzictwa kulturowego, a wykonanie nowego ogrodzenia zwiększy również poziom bezpieczeństwa. Działania te pozytywnie wpłyną na wizerunek gminy, przyciągając nowych mieszkańców i zachęcając do zakładania rodziny, co będzie odpowiedzią na zdiagnozowany problem niskiej liczby urodzin oraz wysokiego poziomu obciążenia demograficznego na omawianym obszarze.

4. Odnowa centrum wsi Sidzina

- Opis planowanych działań:
 - termomodernizacja Domu Nauczyciela nr 703 (5 lokali mieszkalnych) – odgrzybienie, izolacja fundamentów, wymiana okien, drzwi zewnętrznych, pokrycia dachowego oraz balustrad wewnętrznych i zewnętrznych, zastosowanie efektywnych rozwiązań energetycznych, ocieplenie budynku, wykonanie elewacji, remont schodów wewnętrznych i zewnętrznych (położenie płytek), a także zagospodarowanie terenu wokół obiektów,
 - termomodernizacja budynku mieszkalnego nr 636 „Agronomówka” (2 lokale mieszkalne) – wymiana okien, drzwi zewnętrznych, pokrycia dachowego oraz balustrad zewnętrznych i wewnętrznych, zastosowanie efektywnych rozwiązań energetycznych, ocieplenie budynku, wykonanie elewacji, remont klatki schodowej (położenie płytek, malowanie ścian), a także zagospodarowanie terenu wokół obiektów (położenie kostki, zagospodarowanie zieleni, zamontowanie ławek i koszy oraz wyznaczenie miejsca pod szachowsko),
 - termomodernizacja budynku Zespołu Szkół im. Dzieci Zamojszczyzny w Sidzinie – wymiana okien, pokrycia dachowego oraz balustrad zewnętrznych i wewnętrznych, zastosowanie efektywnych rozwiązań energetycznych, ocieplenie budynku, wykonanie elewacji, remont schodów zewnętrznych, zagospodarowanie terenu wokół Zespołu Szkół im. Dzieci Zamojszczyzny w Sidzinie (położenie kostki i zagospodarowanie zieleni),

- modernizacja magazynów – wymiana okien, drzwi zewnętrznych i pokrycia dachowego, ocieplenie budynku oraz wykonanie elewacji,
- budowa oświetlenia ulicznego – wykonanie oświetlenia ulicznego wzdłuż drogi powiatowej (rola Lipowa – rola Podleśna w Sidzinie).
- Cele realizowane przez działanie:
 - 1.1. Podwyższenie poziomu jakości kształcenia.
 - 1.3. Stworzenie warunków przyciągających mieszkańców do gminy i zachęcających rodziny do posiadania potomstwa.
 - 2.1. Wzrost potencjału inwestycyjnego obszaru.
 - 3.1. Poprawa jakości środowiska.
 - 4.1. Poprawa wydajności energetycznej i stanu technicznego obiektów i dróg.

- Oczekiwane rezultaty realizacji przedsięwzięcia:

Na obszarze wsi osiągnięto niższe wyniki egzaminu szóstoklasisty i egzaminu gimnazjalnego niż średnia dla całej gminy. Modernizacja budynku szkoły, poprzez polepszenie jego stanu technicznego, wpłynie na podwyższenie poziomu jakości kształcenia. Dodatkowo, realizacja planowanych działań wpłynie również na poprawę stanu technicznego i wydajności energetycznej przedmiotowych obiektów oraz tym samym na poprawę stanu środowiska. Po przeprowadzeniu modernizacji magazynów, obiekty te będą pełnić funkcję miejsca rozdziału żywności rozwożonej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach Banków Żywności, wspierając żywnością najbardziej potrzebujących, a budowa oświetlenia wzdłuż drogi powiatowej podniesie poziom bezpieczeństwa. Przeprowadzone działania przyczynią się także do uporządkowania przestrzeni publicznej pod kątem funkcjonalnym i estetycznym oraz podniosą atrakcyjność obszaru, powodując wzrost jego potencjału inwestycyjnego, a także przyciągając nowych mieszkańców i zachęcając do zakładania rodziny w gminie, co będzie odpowiedzią na zdiagnozowany problem wysokiej liczby zlikwidowanych podmiotów gospodarczych, niskiej liczby urodzin, wysokiej mediany wieku oraz wysokiego poziomu obciążenia demograficznego na omawianym obszarze.

5. Budowa muszli koncertowej i placu festynowego na działkach nr 37/2 i 36/2 w Sidzinie:

- Opis planowanych działań:
 - uzbrojenie terenu,
 - budowa stylowej sceny oraz wiat z ławkami,
 - wykonanie oświetlenia i nagłośnienia,
 - utwardzenie placu, położenie kostki i zagospodarowanie zieleni,
 - ogrodzenie terenu.
- Cele realizowane przez działanie:
 - 1.2. Przeciwdziałanie problemom marginalizacji i wykluczenia społecznego.
 - 1.3. Stworzenie warunków przyciągających mieszkańców do gminy i zachęcających rodziny do posiadania potomstwa.
 - 1.4. Zwiększenie aktywności mieszkańców oraz możliwości aktywnego zagospodarowania wolnego czasu.

- 2.1. Wzrost potencjału inwestycyjnego obszaru.

- Oczekiwane rezultaty realizacji przedsięwzięcia:

Na obszarze rewitalizacji występuje duża koncentracja rodzin, w których przyznawane są świadczenia z uwagi na długotrwałą lub ciężką chorobę oraz niepełnosprawność. Wykonanie planowanych działań, poprzez rozwój infrastruktury i oferty kulturalnej, pozytywnie wpłynie przede wszystkim na integrację lokalnej społeczności oraz zwiększenie aktywności mieszkańców i możliwości aktywnego zagospodarowania wolnego czasu. Realizacja tego obiektu przyczyni się również do uporządkowania przestrzeni publicznej pod kątem funkcjonalnym i estetycznym oraz podniesie atrakcyjność obszaru, powodując wzrost jego potencjału inwestycyjnego, a także przyciągając nowych mieszkańców i zachęcając do zakładania rodziny w gminie, co będzie odpowiedzią na zdiagnozowany problem wysokiej liczby zlikwidowanych podmiotów gospodarczych, niskiej liczby urodzin, wysokiej mediany wieku oraz wysokiego poziomu obciążenia demograficznego na omawianym obszarze.

6. Rozbudowa budynku Zespołu Szkół o halę sportową wraz z zapleczem socjalno-technicznym w miejscowości Sidzina:

- Opis planowanych działań:

- opracowanie dokumentacji projektowej,
- rozbudowa budynku Zespołu Szkół o halę sportową wraz z zapleczem i infrastrukturą techniczną,
- zastosowanie efektywnych rozwiązań energetycznych,
- dostosowanie obiektu do spełniania wymogów w zakresie dostępu dla osób niepełnosprawnych.

- Cele realizowane przez działanie:

- 1.2. Przeciwdziałanie problemom marginalizacji i wykluczenia społecznego.
- 1.3. Stworzenie warunków przyciągających mieszkańców do gminy i zachęcających rodziny do posiadania potomstwa.
- 1.4. Zwiększenie aktywności mieszkańców oraz możliwości aktywnego zagospodarowania wolnego czasu.
- 2.1. Wzrost potencjału inwestycyjnego obszaru.

- Oczekiwane rezultaty realizacji przedsięwzięcia:

Na obszarze rewitalizacji występuje duża koncentracja rodzin, w których przyznawane są świadczenia z uwagi na długotrwałą lub ciężką chorobę oraz niepełnosprawność. Rozwój infrastruktury i oferty sportowej umożliwi prowadzenie zajęć rozwoju kultury fizycznej dla osób niepełnosprawnych, uczniów oraz osób starszych. Ponadto, poprzez organizowanie w przedmiotowym obiekcie różnego typu wydarzeń kulturalno-rozrywkowych, utworzenie biblioteki oraz wykonanie adaptacji pomieszczeń na potrzeby Gminnego Ośrodka Kultury, oferując m.in. przestrzeń do prowadzenia różnego rodzaju zajęć. Wykonanie tych działań pozytywnie wpłynie przede wszystkim na integrację lokalnej społeczności oraz zwiększenie aktywności mieszkańców i możliwości aktywnego zagospodarowania wolnego czasu. Obiekt ten będzie dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, co pomoże w walce

z wykluczeniem społecznym tych osób, a poprzez zastosowanie efektywnych rozwiązań energetycznych budynek ten będzie przyjazny środowisku. Realizacja tego obiektu przyczyni się również do uporządkowania przestrzeni publicznej pod kątem funkcjonalnym i estetycznym oraz podniesie atrakcyjność obszaru, wpływając na wzrost jego potencjału inwestycyjnego, przyciągając nowych mieszkańców i zachęcając do zakładania rodziny w gminie, odpowiadając na zdiagnozowany problem wysokiej liczby zlikwidowanych podmiotów gospodarczych, niskiej liczby urodzin, wysokiej mediany wieku oraz wysokiego poziomu obciążenia demograficznego na omawianym obszarze.

7. Modernizacja boiska sportowego w Sidzinie:

- Opis planowanych działań:
 - modernizacja boiska sportowego poprzez montaż energooszczędnego oświetlenia,
 - poprawa stanu nawierzchni boiska.
- Cele realizowane przez działanie:
 - 1.2. Przeciwdziałanie problemom marginalizacji i wykluczenia społecznego.
 - 1.3. Stworzenie warunków przyciągających mieszkańców do gminy i zachęcających rodziny do posiadania potomstwa.
 - 1.4. Zwiększenie aktywności mieszkańców oraz możliwości aktywnego zagospodarowania wolnego czasu.
 - 2.1. Wzrost potencjału inwestycyjnego obszaru.
 - 4.1. Poprawa wydajności energetycznej i stanu technicznego obiektów i dróg.

- Oczekiwane rezultaty realizacji przedsięwzięcia:

Na obszarze rewitalizacji występuje duża koncentracja rodzin, w których przyznawane są świadczenia z uwagi na długotrwałą lub ciężką chorobę oraz niepełnosprawność. Rozwój infrastruktury i oferty sportowej wpłynie przede wszystkim na rozszerzenie możliwości prowadzenia zajęć rozwoju kultury fizycznej dla osób niepełnosprawnych, uczniów oraz osób starszych. Wykonanie planowanych działań pozytywnie wpłynie na integrację lokalnej społeczności oraz zwiększenie aktywności mieszkańców i możliwości aktywnego zagospodarowania wolnego czasu. Realizacja tego obiektu przyczyni się również do uporządkowania przestrzeni publicznej pod kątem funkcjonalnym i estetycznym oraz podniesie atrakcyjność obszaru, wpływając na wzrost jego potencjału inwestycyjnego, przyciągając nowych mieszkańców i zachęcając do zakładania rodziny w gminie, co będzie odpowiedzią na zdiagnozowany problem wysokiej liczby zlikwidowanych podmiotów gospodarczych, niskiej liczby urodzin, wysokiej mediany wieku oraz wysokiego poziomu obciążenia demograficznego na omawianym obszarze.

8. Organizacja zajęć sportowych, mających na celu integrację mieszkańców:

- Opis planowanych działań:
 - Prowadzenie drużyny piłki nożnej działającej w ramach klubu sportowego „Dąb” Sidzina w 4 grupach wiekowych,
 - Założenie drużyny cheerleaderek i cheerleaderów,
 - Prowadzenie drużyny siatkówki kobiet oraz mężczyzn,

- Prowadzenie drużyny piłki halowej.
- Cele realizowane przez działanie:
 - 1.2. Przeciwdziałanie problemom marginalizacji i wykluczenia społecznego.
 - 1.4. Zwiększenie aktywności mieszkańców oraz możliwości aktywnego zagospodarowania wolnego czasu.
- Oczekiwane rezultaty realizacji przedsięwzięcia:

Na chwilę obecna wiele z zaproponowanych działań, nie może być prowadzone ze względu na brak odpowiedniego zaplecza. Rozbudowa Zespołu Szkół o halę sportową umożliwi rozpoczęcie nowych zajęć i tym samym mocniejsze integrowanie mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz mieszkańców całej gminy. Działanie obejmuje w sobie szacunkowe koszty wynajęcia trenerów oraz obsługi organizacyjnej drużyn. Szczegółowe założenia obejmują:

- 4 grupy piłki nożnej po dwa treningi tygodniowo (koszt 38 400 zł rocznie),
- drużyna cheerleaderek i cheerleaderów, dwa treningi tygodniowo (koszt 9 600 zł rocznie),
- drużyna siatkówki kobiet, jeden trening tygodniowo (koszt 2400 zł rocznie),
- drużyna siatkówki mężczyzn, jeden trening tygodniowo (koszt 2400 zł rocznie),
- drużyna piłki halowej, 2 treningi tygodniowo (koszt 4800 zł rocznie).

9. Integracja mieszkańców poprzez organizowanie zajęć rekreacyjnych :

- Opis planowanych działań:
 - Organizacja zajęć aerobiku oraz ZUMBY dla kobiet,
 - Organizacja zajęć z tańca nowoczesnego i towarzyskiego,
 - Organizacja treningów w sztukach walki.
- Cele realizowane przez działanie:
 - 1.2. Przeciwdziałanie problemom marginalizacji i wykluczenia społecznego.
 - 1.4. Zwiększenie aktywności mieszkańców oraz możliwości aktywnego zagospodarowania wolnego czasu.
- Oczekiwane rezultaty realizacji przedsięwzięcia:

Kolejnym projektem (obok zajęć sportowych), który ma odpowiedzieć na potrzebę mieszkańców związaną z możliwością zagospodarowania wolnego czasu oraz na problemy wykluczenia społecznego są planowane zajęcia rekreacyjne. Organizacja nowych oraz rozszerzenie oferty już odbywających się zajęć będzie możliwa tylko i wyłącznie w wyniku rozbudowy Zespołu Szkół o halę. Koszty planowane, obejmują koszt wynajęcia trenerów, który wynosi kolejno dla:

- ZUMB-y – 1800 zł rocznie,
- Areobiktu- 1800 zł rocznie,
- Zajęcia z tańca- 12 000 zł rocznie.
- Zajęcia z karate- 12 000 zł rocznie

10. Małopolski Sportowy Turniej Miast i Gmin

- Opis planowanych działań:
 - Udział w szeregu rozgrywek, zawodów i zabaw sortowych w 1 tygodniu roku.
- Cele realizowane przez działania:
 - 1.2. Przeciwdziałanie problemom marginalizacji i wykluczenia społecznego.
 - 1.4. Zwiększenie aktywności mieszkańców oraz możliwości aktywnego zagospodarowania wolnego czasu.
- Oczekiwane rezultaty realizacji przedsięwzięcia:

Gmina Bystra-Sidzina, bierze i będzie brała udział w przyszłości w Sportowym Turnieju Miast i Gmin Małopolski. Coroczny turniej organizowany jest przez Małopolskie Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Ministerstwo Sportu i Turystyki oraz Federację Sportu dla wszystkich. Udział w takim wydarzeniu- szeregu rozgrywek, zabaw i zawodów sportowych jest kolejną możliwością angażowania osób wykluczonych społecznie.

11. Pięciobój Gospodyń

- Opis planowanych działań:
 - Udział przedstawicieli gminy w ogólnopolskim konkursie.
- Cele realizowane przez działania:
 - 1.2. Przeciwdziałanie problemom marginalizacji i wykluczenia społecznego.
 - 1.4. Zwiększenie aktywności mieszkańców oraz możliwości aktywnego zagospodarowania wolnego czasu.
- Oczekiwane rezultaty realizacji przedsięwzięcia:

Konkurs będzie składał się z kilku elementów: gotowanie, śpiewanie, taniec, rozgrywki sportowe oraz robótki ręczne. Udział w konkursie i same prace organizacyjne będą stanowiły kolejne działania, które będzie miała za zadanie przyczynić się do integracji lokalnej społeczności.

12. Projekt „Jeżdżę z głową”:

- Opis planowanych działań:
 - zorganizowanie 8 wyjazdów na stok narciarski dla dzieci ze szkół podstawowych z terenu gminy.
- Cele realizowane przez działania:
 - 1.2. Przeciwdziałanie problemom marginalizacji i wykluczenia społecznego.
 - 1.4. Zwiększenie aktywności mieszkańców oraz możliwości aktywnego zagospodarowania wolnego czasu.
- Oczekiwane rezultaty realizacji przedsięwzięcia:

Zorganizowanie 8 wyjazdów na stok narciarski w Spytkowicach dla dzieci ze szkół podstawowych z terenu gminy (każde dziecko uczestniczy w 4 wyjazdach – jeden wyjazd obejmuje 4 godziny zajęć na stoku, prowadzonych przez wykwalifikowanych instruktorów narciarstwa, dowóz na stok narciarski, karnety wstępu na wyciąg, wyposażenie w kompletny sprzęt narciarski oraz ubezpieczenie) pozytywnie wpłynie na integrację lokalnej społeczności

oraz zwiększenie aktywności mieszkańców i możliwości aktywnego zagospodarowania wolnego czasu.

13. Projekt „Już pływam”:

- Opis planowanych działań:
 - zorganizowanie zajęć nauki pływania dla dzieci ze szkół podstawowych z terenu gminy.
- Cele realizowane przez działanie:
 - 1.2. Przeciwdziałanie problemom marginalizacji i wykluczenia społecznego.
 - 1.4. Zwiększenie aktywności mieszkańców oraz możliwości aktywnego zagospodarowania wolnego czasu.
- Oczekiwane rezultaty realizacji przedsięwzięcia:

Zorganizowanie zajęć nauki pływania dla dzieci ze szkół podstawowych z terenu gminy, w ramach których zapewniono każdemu uczestnikowi 16 godzin nauki pływania z instruktorem (zajęcia pozalekcyjne na basenie po 2 godziny dla każdej grupy przez 8 tygodni), bezpłatny wstęp na basen oraz zorganizowany transport przede wszystkim pozytywnie wpłynie na integrację lokalnej społeczności, w szczególności najmłodszych mieszkańców gminy. Ponadto aktywne zagospodarowanie wolnego czasu pozytywnie wpłynie szczególnie na te dzieci, które są szczególnie narażone na wykluczenie społeczne z uwagi na problemy w rodzinie, które mogą być związane z koniecznością korzystania z usług pomocy społecznej.

14. Projekt „ Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu – eInclusion w Gminie Bystra-Sidzina”:

- Opis planowanych działań:
 - zapewnienie dostępu do szerokopasmowego Internetu na terenie gminy,
 - udostępnienie wyposażenia niezbędnego do korzystania z usług internetowych,
 - udostępnienie usług teleinformatycznych pozwalających na powszechne wykorzystanie rozwiązań z zakresu usług publicznych, komercyjnych i innych,
 - przeszkolenie beneficjentów w zakresie informatyki.
- Cele realizowane przez działanie:
 - 1.2. Przeciwdziałanie problemom marginalizacji i wykluczenia społecznego.
 - 1.3. Stworzenie warunków przyciągających mieszkańców do gminy i zachęających rodziny do posiadania potomstwa.
 - 1.4. Zwiększenie aktywności mieszkańców oraz możliwości aktywnego zagospodarowania wolnego czasu.
- Oczekiwane rezultaty realizacji przedsięwzięcia:

Realizacja planowanych działań przede wszystkim pozytywnie wpłynie na integrację lokalnej społeczności oraz zwiększenie aktywności mieszkańców i możliwości aktywnego zagospodarowania wolnego czasu. Zapewnienie dostępu do bezpiecznego, szerokopasmowego internetu na terenie gminy dla osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym, udostępnienie wyposażenia niezbędnego do korzystania z usług internetowych oraz udostępnienie usług teleinformatycznych pozwalających na powszechne wykorzystanie rozwiązań z zakresu usług publicznych, komercyjnych i innych innowacyjnych zastosowań internetu, a także przeszkolenie beneficjentów ostatecznych w zakresie informatyki

pozytywnie wpłynie na wizerunek gminy, przyciągając nowych mieszkańców i zachęcając do zakładania rodziny, co będzie odpowiedzią na zdiagnozowany problem niskiej liczby urodzin, wysokiej mediany wieku oraz wysokiego poziomu obciążenia demograficznego na omawianym obszarze.

15. Organizacja wydarzenia „Święto Drzewa”

- Opis planowanych działań:
 - Organizacja cyklicznej (corocznej) imprezy plenerowej
- Cele realizowane przez działanie:
 - 1.2. Przeciwdziałanie problemom marginalizacji i wykluczenia społecznego.
 - 1.4. Zwiększenie aktywności mieszkańców oraz możliwości aktywnego zagospodarowania wolnego czasu.
- Oczekiwane rezultaty realizacji przedsięwzięcia:

Organizacja wydarzenia na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji zachęci osoby, szczególnie zagrożone wykluczeniem społecznym do integracji z mieszkańcami gminy. Ponadto realizacja projektu pozwoli na kreowanie życia kulturalnego mieszkańców Gminy i okolic poprzez zainteresowanie mieszkańców ofertą kulturalną, rekreacyjną, wspólną zabawą, i pomysłem na spędzenie czasu wolnego. Jednocześnie spowoduje podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji lokalnej, promocję walorów Gminy oraz zwiększenie liczby turystów na obszarze rewitalizacji.

16. Organizacja wydarzenia „Dożynki Gminne”

- Opis planowanych działań:
 - Organizacja cyklicznej (corocznej) imprezy plenerowej
- Cele realizowane przez działanie:
 - 1.2. Przeciwdziałanie problemom marginalizacji i wykluczenia społecznego.
 - 1.4. Zwiększenie aktywności mieszkańców oraz możliwości aktywnego zagospodarowania wolnego czasu.
- Oczekiwane rezultaty realizacji przedsięwzięcia:

Jest to kolejne wydarzenie, organizowane corocznie, które ma się przyczyniać do integracji mieszkańców gminy, w tym mieszkańców obszaru rewitalizacji. Dodatkowo dożynki jest to szczególne święto w tradycji polskich wsi. W ramach wydarzenia poza występami artystycznymi organizowane są konkursy i zabawy, które jeszcze mocniej angażują mieszkańców do współpracy i współdziałania.

17. Dożywianie dzieci

- Opis planowanych działań:
 - Dożywianie w formie ciepłego posiłku dla dzieci z rodzin o niskich dochodach.
- Cele realizowane przez działanie:
 - 1.2. Przeciwdziałanie problemom marginalizacji i wykluczenia społecznego.
- Oczekiwane rezultaty realizacji przedsięwzięcia:

Działanie ma na celu ograniczenie zjawiska niedożywiania dzieci. Akcja obejmuje swoim działaniem około 260 dzieci i jest skierowana do najbardziej potrzebujących rodzin. Działanie przyczyni się

ponadto do wyrównania różnic między dziećmi z bardziej zamożnych rodzin, a dziećmi z rodzin objętych problemami. Dodatkowo samo działanie jest niezwykle istotne pod kątem zachowania odpowiedniej profilaktyki zdrowotnej wśród najmłodszych.

18. Zapewnienie pomocy dzieciom poprzez świetlicę środowiskową

- Opis planowanych działań:
 - Organizacja czasu wolnego dla najmłodszych
- Cele realizowane przez działanie:
 - 1.2. Przeciwdziałanie problemom marginalizacji i wykluczenia społecznego.
- Oczekiwane rezultaty realizacji przedsięwzięcia:

Działanie świetlicy środowiskowej jest ograniczone poprzez stan techniczny obiektu. Planowana modernizacja obiektu umożliwi prowadzenie szerszych działań skierowanych w szczególności do dzieci pochodzących z rodzin z problemami, które są szczególnie podatne na wykluczenie społeczne oraz problemy z poziomem edukacji. Świetlica środowiskowa tym samym współuczestniczy w procesie wychowania, uzupełnia działania szkoły poprzez organizację czasu wolnego oraz rozwija zainteresowania podopiecznych.

19. Przyznawanie stypendium socjalnego

- Opis planowanych działań:
 - Przyznanie wsparcia finansowego dla dzieci i młodzieży
- Cele realizowane przez działanie:
 - 1.2. Przeciwdziałanie problemom marginalizacji i wykluczenia społecznego,
 - 1.1. Podwyższenie poziomu jakości kształcenia.
- Oczekiwane rezultaty realizacji przedsięwzięcia:

Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla dzieci pochodzących z rodzin o niskich dochodach jest bardzo istotnym działaniem. Wsparcie takie wpływa pozytywnie i przeciwdziała wykluczeniu społecznemu najmłodszych. Działanie wpływa ponadto na poprawę sytuacji materialnej rodzin, które otrzymują świadczenia.

20. Stypendia Wójta

- Opis planowanych działań:
 - Przyznanie wsparcia finansowego dla najlepszych uczniów
- Cele realizowane przez działanie:
 - 1.2. Przeciwdziałanie problemom marginalizacji i wykluczenia społecznego,
 - 1.1. Podwyższenie poziomu jakości kształcenia.
- Oczekiwane rezultaty realizacji przedsięwzięcia:

Wójt Gminy Bystra-Sidzina corocznie przyznaje najlepszym uczniom szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych i studentom stypendia. Stypendia Wójta są uznaniowe i mają na celu wspieranie uzdolnionych uczniów/ studentów z terenu gminy. Stypendia mają zachęcić młodzież do inwestowania w siebie oraz jednocześnie mają być swego rodzaju wyróżnieniem dla najlepszych. Stypendia Wójta przyznawane są od 2002r.

Na spotkaniach informacyjno-warsztatowych, dotyczących pierwszego etapu prac nad GPR – projektu Diagnozy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, a także projektu Uchwały określającej zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji dla Gminy Bystra-Sidzina, które odbyły się 1 grudnia 2016 r., wszystkie wymienione powyżej przedsięwzięcia zostały również wielokrotnie wskazane przez interesariuszy jako propozycje działań rewitalizacyjnych, które mogą przyczynić się do rozwiązania wskazywanych przez mieszkańców problemów.

4.4. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bystra-Sidzina na lata 2016-2022 oprócz podstawowych przedsięwzięć realizacyjnych, uwzględnia także możliwość realizacji szerokiego wachlarza przedsięwzięć rewitalizacyjnych uzupełniających. Poniżej przedstawiono wykaz działań zgodnych z przyjętymi w niniejszym programie rewitalizacji kierunkami interwencji. Wykaz ten opracowano na podstawie analizy kierunków interwencji zawartych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Bystra-Sidzina na lata 2014-2017, Programie Wspierania Rodziny w Gminie Bystra-Sidzina na lata 2014-2016, Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Bystra-Sidzina na lata 2014-2020, Strategii Rozwoju Gminy Bystra-Sidzina na lata 2014-2020 oraz w oparciu o informacje uzyskane od Gminy. Przyjęto założenie, że pozostałe dopuszczalne przedsięwzięcia muszą odpowiadać na zdiagnozowane zjawiska negatywne przedstawione w rozdziale 3. Diagnoza.

Poniżej znajduje się charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć w podziale na poszczególne bloki tematyczne:

Ochrona środowiska – blok ten ma na celu poprawę jakości powietrza poprzez ograniczenie i zmniejszenie niskiej emisji oraz krzewienie postaw ekologicznych wśród mieszkańców. Problem jakości powietrza w tym przekroczeń średniorocznych stężeń B(a)P, jest jednym z problemów, z którym boryka się duża część gminy w tym podobszar I rewitalizacji. Działania zmierzające do rozwiązania tego problemu odpowiada więc na zdiagnozowany problem. Planowane w ramach tego bloku przedsięwzięcia to m.in.:

1. Budowa sieci kanalizacyjnej.
2. Działania sprzyjające budowie sieci gazowej, zapewniające dostawę gazu ziemnego.
3. Inwentaryzacja źródeł niskiej emisji oraz opracowanie i realizacja programu ograniczania niskiej emisji.
4. Kontrola gospodarstw domowych, zgodnie z aktualnymi przepisami o utrzymaniu czystości i porządku w gminie, oraz kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach.
5. Likwidacja ogrzewania na paliwa stałe w obiektach użyteczności publicznej lub montaż kotłów wysokosprawnych na paliwa stałe, spełniające wymogi dot. emisji spalin.

6. Promowanie i zachęcanie do zmiany sposobu ogrzewania lub wymiany kotłów na ekologiczne oraz promocja wprowadzania w zakładach przemysłowych i instytucjach publicznych systemów zarządzania środowiskiem.
7. Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza oraz przeprowadzenie szkolenia dla podmiotów gospodarczych w zakresie wymagań dot. ochrony środowiska.
8. Rozwój alternatywnych źródeł energii w obiektach komunalnych i użyteczności publicznej.
9. Sukcesywna poprawa stanu technicznego dróg, budowa ścieżek rowerowych, usprawnienie organizacji ruchu drogowego oraz sprzątanie dróg i chodników.
10. Termomodernizacja budynków komunalnych i użyteczności publicznej oraz wspieranie budownictwa energooszczędnego i wykorzystania OZE.

Przeciwdziałanie bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenie warunków zachęcających rodziny do posiadania potomstwa – blok ten ma na celu wspieranie rodziny, przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, służące przywróceniu rodzinie zdolności wykonywania tych funkcji, podniesienie kompetencji i umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców, umożliwiających wychowanie się dzieci w rodzinie naturalnej, poprawę funkcjonowania rodziny w sferze socjalno-bytowej, zapewnienie infrastruktury oraz dostępności usług w zakresie opieki i poradnictwa specjalistycznego, a także tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny. Problemy bezradności oraz często powiązane z nimi inne problemy jak bezrobocie oraz ubóstwo dotyczą obu podobszarów rewitalizacji. Działania, skierowane na rozwiązanie tych problemów to m.in.:

1. Aranżowanie dla rodzin spotkań, w formie grup wsparcia lub grup samopomocowych, służących wymianie doświadczeń oraz zapobieganiu izolacji.
2. Obejmowanie dożywianiem w formie ciepłego posiłku wszystkich tego wymagających dzieci, w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.
3. Organizacja festynów rodzinnych oraz rodzinnych zawodów sportowych z wykorzystaniem bazy rekreacyjnej i sportowej w gminie.
4. Pomoc rodzinie w opiece i wychowaniu dzieci przez prowadzenie placówki wsparcia dziennego.
5. Rozwój systemu stypendialnego dla dzieci i młodzieży.
6. Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wsparcia ze strony asystenta rodziny, zwiększenie liczby rodzin objętych asystenturą rodzinną.
7. Zwiększenie zatrudnienia asystentów rodzin.
8. Prowadzenie zajęć szkoleniowych dzieci i młodzieży w zakresie gier zespołowych, obejmujące zakup sprzętu sportowego, realizację programów szkoleń sportowych, pokrycie kosztów organizowania zawodów sportowych lub uczestnictwa w nich oraz korzystania z obiektów sportowych dla celów szkolenia sportowego. Zajęcia prowadzone są pod opieką nauczyciela prowadzącego zajęcia wychowania fizycznego w danej szkole 2 razy w tygodniu po 60 minut dla każdego uczestnika.

Przeciwdziałanie problemom marginalizacji oraz wykluczenia społecznego osób starszych i niepełnosprawnych – blok ten ma na celu poprawę jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych oraz ich integrację społeczną. W obu podobszarach rewitalizacji występuje większa niż średnia w gminie ilość osób niepełnosprawnych dlatego szczególnie ważne jest planowanie działań z uwzględnieniem ich potrzeb. Na podobszarze II ponadto występuję niekorzystna struktura wiekowa- mała liczba urodzin i wysoka mediana wieku. Planowane w ramach tego bloku przedsięwzięcia to m.in.:

1. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób niepełnosprawnych, poprzez udział w szkoleniach z zakresu kompetencji społecznych, oraz w warsztatach z zakresu rynku pracy.
2. Dostarczanie posiłków do miejsca zamieszkania przez osoby wymagające tego typu wsparcia.
3. Rozwój pracy socjalnej na rzecz integracji ze środowiskiem lokalnym niepełnosprawnych mieszkańców i osób starszych.
4. Stworzenie punktu pomocy psychologicznej i prawnej dla seniorów oraz osób niepełnosprawnych.
5. Wsparcie materialne systemu pomocy społecznej niepełnosprawnych mieszkańców.
6. Dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Wzrost potencjału inwestycyjnego obszaru – blok ten ma na celu rozwój przedsiębiorczości lokalnej. Problem niewielkiej ilości podmiotów gospodarczych jest widoczny szczególnie na I podobszarze rewitalizacji. Planowane w ramach tego bloku przedsięwzięcia to m.in.:

1. Pozyskiwanie gruntów pod zagospodarowanie inwestycyjne we współpracy z partnerami prywatnymi.
2. Rozwój infrastruktury technicznej w wyznaczonych strefach aktywności gospodarczej.
3. Wprowadzenie systemu ulg podatkowych dla nowopowstających przedsiębiorstw.

Podwyższenie poziomu jakości kształcenia – blok ten ma na celu prowadzenie efektywnego i skutecznego systemu kształcenia. Ten blok tematyczny będzie wpierany również przez szereg działań występujących w harmonogramie rzeczowo-finansowym i będzie odpowiadał szczególnie na problemy podobszaru II, w którym występuję niższe niż średnia w gminie wyniki egzaminów oraz mniejsza liczba czytelników bibliotek. Planowane w ramach tego bloku przedsięwzięcia to m.in.:

1. Doskonalenie zawodowe kadry pedagogicznej.
2. Modernizacja bazy oświatowej w Sidzinie oraz bazy przedszkolnej w Bystrej Podhalańskiej.
3. Realizacja projektów z zakresu kształcenia ustawicznego dla osób dorosłych.
4. Rozbudowa i modernizacja bazy oświatowej w Bystrej Podhalańskiej wraz z zapleczem sportowym.
5. Rozszerzenie oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży szkolnej.
6. Udostępnienie obiektów szkolno-sportowych w okresie pozalekcyjnym.
7. Wykorzystywanie technologii teleinformatycznych i multimedialnych w procesie kształcenia młodzieży.

Rozwój infrastruktury oraz oferty kulturalnej – blok ten ma na celu zwiększenie uczestnictwa w kulturze społeczności lokalnej. Odpowiada on nie tylko na problem niskiego uczestnictwa

mieszkańców w życiu kulturalnym, który wybrzmiał podczas badań jakościowych ale również na problemy widoczne szczególnie w podobszarze II rewitalizacji, gdzie występuje niższa niż średnia w gminie liczba czytelników bibliotek. Planowane w ramach tego bloku przedsięwzięcia to m.in.:

1. Doposażenie zespołów ludowych i folklorystycznych.
2. Doskonalenie oferty wakacyjnej dla mieszkańców i turystów.
3. Organizacja wydarzeń kulturalnych o zasięgu ponadlokalnym.
4. Promowanie i wspieranie lokalnych animatorów kultury oraz lokalnych artystów i twórców.
5. Wykreowanie oferty kulturalnej dla osób starszych.

4.5. Komplementarność GPR

Zgodnie z Wytycznymi oraz Ustawą, programy rewitalizacji muszą być opracowywane z zapewnieniem komplementarności w różnych wymiarach, a w szczególności należy zapewnić komplementarność w pięciu aspektach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. W dalszej części rozdziału przedstawiono sposób w jaki w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Bystra-Sidzina na lata 2016-2022 zapewniono komplementarności powyższych wymiarów oraz integrowanie się przedsięwzięć otrzymując efekt synergii.

Komplementarność przestrzenna – obszar rewitalizacji i obszar zdegradowany w Gminie Bystra-Sidzina został wyznaczony po przeprowadzeniu dogłębnej i wieloaspektowej analizy wskaźnikowej, z wykorzystaniem opinii mieszkańców, dzięki czemu można mówić o trafności działań na danym terenie. Wszystkie podstawowe projekty rewitalizacyjne skupiają się na obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane, odpowiadając na jego główne problemy. Realizacja przedsięwzięć wskazanych w programie rewitalizacji przyczyni się do poprawy warunków życia nie tylko na obszarze rewitalizowanym, ale również w całej Gminie, gdyż zdiagnozowane problemy nie tylko nie będą przenosić się na inne obszary, ale także ograniczą występowanie takich problemów jak bezrobocie i ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, marginalizacja i wykluczenie społeczne, niski poziom jakości kształcenia w placówkach edukacyjnych, niski poziom frekwencji, mała liczba przedsiębiorców, wysoki poziom obciążenia demograficznego, niska jakość powietrza, a także zły stan obiektów infrastruktury społecznej. Dodatkowo inwestycje w ogólnodostępną przestrzeń publiczną umożliwią wspólne korzystanie z dostępnych atrakcji, a także uczestnictwo w licznie organizowanych imprezach integracyjnych, kulturalnych i sportowych. Będzie to sprzyjało wzmacnianiu więzi społecznych między mieszkańcami całej Gminy oraz będzie przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Komplementarność problemowa –zaplanowana w GPR lista podstawowych projektów rewitalizacyjnych składa się z projektów inwestycyjnych oraz projektów tzw. „miękkich”. Należy jednak zauważyć, że planowanie projektów inwestycyjnych nie jest równoznacznie z ich brakiem odpowiedzi na kwestie społeczne. Każde zaplanowane przedsięwzięcie zawiera informacje o zakresie planowanych prac, celach strategicznych dokumentu jakie będą realizowane poprzez to zadanie oraz przede wszystkim opisu oczekiwanych rezultatów przedsięwzięcia. W ostatnim elemencie szczególną

wagę kładzie się na rezultaty społeczne oraz komplementarne poddziałania miękkie danej inwestycji. Większość inwestycji wpłynie pozytywnie na przeciwdziałanie zdiagnozowanym problemom społecznym m.in. modernizacja świetlicy środowiskowej, Zespołu Szkół oraz przedszkola publicznego wpłynie na zwiększenie dostępności wskazanych obiektów oraz dostarczy możliwości do prowadzenia działań społecznych związanych z realizacją kursów oraz warsztatów dla osób bezrobotnych. Nowe pomieszczenia będą również dostępne dla mieszkańców i stworzą możliwość lepszej integracji mieszkańców w tym mieszkańców podatnych na wykluczenie społeczne. W harmonogramie zaplanowano również działania, które przyczynią się do wzrostu atrakcyjności życia w gminie, co może być odpowiedzią na coraz bardziej niekorzystną strukturę wiekową mieszkańców podobszaru II i zachęcać do zakładania w rodzinie w gminie. Działaniami takimi jest budowa muszli koncertowej, rozbudowa szkoły o halę sportową oraz modernizacja boiska sportowego.

Modernizacja obiektów oraz zagospodarowanie terenów, objętych rewitalizacją, będą miały odniesienie również do aspektów gospodarczych (wzrost potencjału inwestycyjnego obszaru, co wesprze rozwój lokalnej przedsiębiorczości), środowiskowych (poprawa jakości środowiska, poprzez zastosowanie efektywnych rozwiązań energetycznych i termomodernizacyjnych), oraz przestrzennych (uporządkowanie obszaru pod kątem funkcjonalnym i estetycznym). Przedsięwzięcia zaplanowane w GPR dopełniają się tematycznie oraz skierowane są na osiągnięcie wspólnego celu – poprawy jakości życia mieszkańców i zapobieganie powstawaniu zdiagnozowanych problemów. W dokumencie zaplanowano również do realizacji przedsięwzięcia tzw. „miękkie”, które są dopełniane i niejednokrotnie możliwe do realizacji dzięki prowadzeniu działań infrastrukturalnych. Warto tutaj wspomnieć między innymi, o rozbudowie Zespołu Szkół o halę sportową, która umożliwi organizację szeregu wydarzeń sportowych oraz rekreacyjnych. Działania te będą miały wpływ na ograniczanie zdiagnozowanych problemów społecznych, w szczególności będą skierowane do osób wykluczonych społecznie, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Dodatkowo działania te wpłyną na atrakcyjność życia w gminie i zapewnią szerszą możliwość zagospodarowania wolnego czasu o czym niejednokrotnie wspominali mieszkańcy podczas działań partycypacyjnych.

W GPR wprowadzono również szereg bloków tematycznych zawierających pozostałe dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Do ich budowy wykorzystano elementy, wskazywane w dokumentach strategicznych gminy i odnoszą się one do wielu sfer tematycznych. Szczegóły na temat komplementarności poszczególnych bloków tematycznych znajdują się przy każdym z nich. Warto jednak wspomnieć, że zadania te choć na chwilę obecną nie mają sprecyzowanych ram realizacyjnych w dłuższej perspektywie czasowej pozytywnie wpłyną na ograniczanie zdiagnozowanych problemów. Oczywiście nie wszystkie bloki tematyczne odpowiedzą bezpośrednio na problemy społeczne, np. blok tematyczny związany z ochroną powietrza, oddziałuje na kwestie społeczne jedynie pośrednio. Nie mniej jednak większość zagadnień przedstawionych w przedsięwzięciach uzupełniających tematycznie związane jest ze zdiagnozowanymi problemami w sferze społecznej i będzie uzupełniać przedsięwzięcia podstawowe.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna – proces wdrażania GPR będzie przebiegał w sposób ciągły, od momentu jego uchwalenia przez Radę Gminy w Bystrej-Sidzinie, do roku 2022. Osobą odpowiedzialną za wdrażanie i realizację przyjętych w programie rewitalizacji założeń będzie

Wójt Gminy Bystra-Sidzina, który w celu sprawnej realizacji GPR, powołał Komitet Rewitalizacji. Komitet reprezentuje mieszkańców gminy Bystra-Sidzina i interesariuszy, lokalne środowiska gospodarcze, organizacje pozarządowe oraz inne grupy z gminy Bystra-Sidzina. Komitet Rewitalizacji sprawuje funkcje opiniotwórczo-doradcze w sprawach związanych z opracowaniem i wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Bystra-Sidzina na lata 2016-2022 oraz oceną przebiegu procesu rewitalizacji na obszarze gminy Bystra-Sidzina. W dalszej części programu rewitalizacji opisano szczegółowo instrumenty zarządzania i wdrażania, niezbędne do efektywnego wykorzystania narzędzi finansowych i instytucjonalnych.

Komplementarność międzyokresowa – Gmina Bystra-Sidzina szczególną uwagę zwraca na ciągłość programową. Przedsięwzięcia, związane z realizacją strategii i programów rozwojowych na obszarze gminy, realizowanych w latach 2007-2013, mają swoją kontynuację w okresie 2014-2020. Jest to o tyle ważne, że wnioski z ewaluacji mogą posłużyć jako sygnalizacja zmian do wprowadzenia przy projektach programowanych na lata 2014-2020. Doświadczenia z poprzednich okresów finansowania będą cenne przy pozyskiwaniu środków oraz realizacji projektów w obecnej perspektywie finansowej.

Przykładem przedsięwzięć realizowanych w latach 2007-2013, które co do tematyki, mają swoją kontynuację w okresie 2014-2020 są:

- **Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu – eInclusion w Gminie Bystra-Sidzina.** Zakres projektu obejmował zapewnienie dostępu do bezpiecznego, szerokopasmowego Internetu na terenie Gminy Bystra-Sidzina dla osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym, udostępnienie wyposażenia niezbędnego do korzystania z usług internetowych, udostępnienie usług teleinformatycznych pozwalających na powszechne wykorzystanie rozwiązań z zakresu usług publicznych, komercyjnych i innych innowacyjnych zastosowań Internetu, a także przeszkolenie beneficjentów ostatecznych w zakresie informatyki i korzystania z ITC. Działanie to jest zgodne z następującymi celami działań rewitalizacyjnych: 1.2. Przeciwdziałanie problemom marginalizacji i wykluczenia społecznego, 1.3. Stworzenie warunków przyciągających mieszkańców do gminy i zachęcających rodziny do posiadania potomstwa oraz 1.4. Zwiększenie aktywności mieszkańców oraz możliwości aktywnego zagospodarowania wolnego czasu. Kontynuacją tego działania są następujące podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: rewitalizacja świetlicy środowiskowej w budynku OSP w Bystrej Podhalańskiej, budowa muszli koncertowej i placu festynowego na działkach nr 37/2 i 36/2 w Sidzinie, rozbudowa budynku Zespołu Szkół o halę sportową w Sidzinie oraz modernizacja boiska sportowego w Sidzinie.
- **Przebudowa i Rozbudowa Przedszkola w Sidzinie.** Zakres projektu obejmował przebudowę piwnicy pod kotłownię z zapleczem obsługującą całość budynku, sanitariaty, szatnie, pokój dyrektora, pokój socjalny, komunikację z dwoma klatkami schodowymi, przebudowę i adaptację poddasza pod funkcje przedszkola oraz rozbudowę budynku o skrzydło, w którym zostały zlokalizowane pomieszczenia sanitarne, socjalne i klatka schodowa. Działanie to jest zgodne z następującymi celami działań rewitalizacyjnych: 1.1. Podwyższenie poziomu jakości kształcenia, 1.3. Stworzenie warunków przyciągających mieszkańców do gminy i zachęcających rodziny do posiadania potomstwa oraz 4.1. Poprawa wydajności energetycznej i stanu technicznego

obiektów i dróg. Kontynuacją tego działania jest następujące podstawowe przedsięwzięcie rewitalizacyjne – rewitalizacja Przedszkola Publicznego w Bystrej Podhalańskiej.

Ponadto, od 2016 r. realizowany jest projekt Programu Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Bystra-Sidzina. Zakres projektu obejmuje zmianę systemu ogrzewania poprzez wymianę niskowydajnych i nieekologicznych kotłów oraz palenisk na paliwa stałe na nowoczesne i ekologiczne źródła ciepła w budynkach mieszkalnych na terenie Gminy Bystra-Sidzina. Działanie to jest zgodne z następującymi celami działań rewitalizacyjnych: 3.1. Poprawa jakości środowiska oraz 4.1. Poprawa wydajności energetycznej i stanu technicznego obiektów i dróg. Kontynuacją tego działania są następujące podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: rewitalizacja Zespołu Szkół im. św. Jana Kantego w Bystrej Podhalańskiej oraz rewitalizacja centrum wsi Sidzina.

Komplementarność źródeł finansowania – projekty, uwzględnione w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Bystra-Sidzina na lata 2016-2022 będą wspierane finansowo głównie ze środków EFRR, EFS, FS, bez ryzyka podwójnego dofinansowania. Przewidziane jest również wykorzystanie środków publicznych jednostek samorządu terytorialnego. Umiejętne łączenie i wykorzystanie wszystkich źródeł finansowania pozwoli na uzyskanie wymiernych i korzystnych efektów działań rewitalizacyjnych.

4.6. Szacunkowe ramy finansowe

Prowadzenie oraz realizacja zadań ujętych w GPR wymaga doboru odpowiednich źródeł finansowania, które będą odpowiadać zaplanowanym rezultatom i samym celom inwestycji.

Finansowanie procesu rewitalizacji umożliwia założenie zaangażowania różnorodnych źródeł finansowania. Możliwymi źródłami są zarówno środki unijne, środki własne Gminy, poszczególnych interesariuszy jak i wiele innych. Należy jednak zauważyć, iż istotną wagę przy doborze środków finansowania inwestycji mają: właściwości prawne podmiotów, wielkość udziału we własności dóbr, możliwość zastosowania różnych instrumentów finansowych, dostępność i możliwość uruchomienia środków finansowych.

Środki publiczne krajowe

Część środków finansowych pochodzących z budżetu państwa zostanie zaangażowana w formie wkładu krajowego w projekty współfinansowane ze środków pomocowych UE, inicjatyw Komisji Europejskiej i innych. Również kierunkowe programy dotacyjne poszczególnych ministerstw mogą stanowić uzupełnienie finansowania działań dla podmiotów operujących na obszarze wsparcia. Programy krajowe z jakich mogą być finansowane przedsięwzięcia w ramach programu rewitalizacji to m.in.:

- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020,
- Fundusz Termomodernizacji i Remontów,
- Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020,
- Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych.

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 (POLiŚ)

Projekty rewitalizacyjne przewidziane do realizacji w GPR mogą także zostać dofinansowane w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020. Pomimo iż w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko nie przewidziano bezpośredniego wsparcia na rzecz rewitalizacji (tj. nie wydzielono odrębnych działań dedykowanych projektom rewitalizacyjnym), to zaplanowano przyjęcie rozwiązań promujących projekty powiązane z rewitalizacją. Preferencje dla projektów rewitalizacyjnych (tj. dedykowane kryteria wyboru projektów) przewidziane zostały w ramach następujących działań:

1. Działanie 1.3. Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach (projekty obejmujące głęboką kompleksową modernizację energetyczną budynków użyteczności publicznej, a także publicznych szkół artystycznych oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych).
2. Działanie 8.1. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury (m.in. prace konserwatorskie, restauratorskie oraz roboty budowlane przy obiektach i na obszarach zabytkowych i zespołach tych obiektów i w ich otoczeniu, rozbudowa, przebudowa i remont niezabytkowej infrastruktury na cele działalności kulturalnej, edukacji artystycznej i archiwów, zakup trwałego wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej, ochrona i zachowanie zabytkowych ogrodów i parków, zabezpieczenie obiektów przed kradzieżą i zniszczeniem).

W całej perspektywie realizacji GPR należy mieć na uwadze również środki publiczne uruchamiane w ramach funduszy inwestycyjnych lub instrumentów zwrotnych oferowanych przez spółki Skarbu Państwa np. Bank Gospodarstwa Krajowego czy Polskie Inwestycje Rozwojowe S.A.

Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Projekty przewidziane do realizacji dotyczące ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego (zarówno materialnego, jak i niematerialnego), rozwoju infrastruktury kulturalnej, a także wspierania aktywności kulturalnej mieszkańców mogą zostać wsparte w ramach różnego rodzaju Programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Program Dziedzictwo kulturowe (PDK)

Zasadniczym celem programu jest ochrona polskiego dziedzictwa kulturowego w kraju i za granicą, wspieranie działalności muzeów, jak również popularyzacja kultury ludowej. O wsparcie finansowane w ramach tego priorytetu mogą się ubiegać samorządowe instytucje kultury, organizacje pozarządowe, podmioty prowadzące działalność gospodarczą, a także kościoły i związki wyznaniowe oraz ich osoby prawne.

Program Rozwój Infrastruktury Kultury (PRIK)

Zasadniczym celem programu jest wsparcie infrastruktury oraz poprawa funkcjonowania podmiotów prowadzących działalność kulturalną, domów kultury, jak również szkół i uczelni artystycznych. O wsparcie finansowe w ramach tego priorytetu mogą się ubiegać m.in. samorządowe instytucje kultury (z wyjątkiem domów i ośrodków kultury oraz centrów kultury i sztuki, a także bibliotek w skład których wchodzi powyższe instytucje), jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, jak również kościoły i związki wyznaniowe oraz ich osoby prawne.

Program Edukacja (PE)

Zasadniczym celem tego programu jest rozwijanie kreatywności oraz ekspresji twórczej, a także podnoszenie kompetencji artystycznych i medialnych społeczeństwa. W ramach powyższego priorytetu możliwe jest dofinansowanie zadań edukacyjno-animacyjnych dla wszystkich grup wiekowych, jak również wydarzeń artystycznych dla dzieci i młodzieży do 18 roku życia.

Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020 (FIO)

Różnorodne działania społeczne o charakterze społecznym ukierunkowane na rozwój społeczeństwa obywatelskiego, jak również budowę kapitału społecznego oraz stymulowanie aktywności społecznej mieszkańców mogą zostać wsparte w ramach Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020. Program ten jest instrumentem finansowanym ze środków budżetu państwa, adresowanym do podmiotów sektora społecznego (pozarządowego). Głównym celem przedmiotowego programu jest zwiększenie poziomu zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne.

Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych (ASOS)

Różnego rodzaju działania społeczne ukierunkowane na zaspokajanie szeroko rozumianych potrzeb osób w podeszłym wieku, mogą zostać dofinansowane za pośrednictwem Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020. Podstawowym celem tego programu jest poprawa poziomu i jakości życia osób starszych (osób w wieku powyżej 60 lat) dla godnego starzenia się poprzez aktywność społeczną. Przedmiotowy program adresowany jest przede wszystkim do organizacji oraz instytucji prowadzących działalność na rzecz osób w podeszłym wieku (w tym osób niepełnosprawnych lub osób o ograniczonej sprawności ruchowej) przy wykorzystaniu istniejącej infrastruktury społecznej, a także ścisłej współpracy z jednostkami samorządowymi (placówkami kulturalno-oświatowymi).

Środki publiczne regionalne

Kolejnym źródłem wsparcia finansowego są środki regionalne. Zaliczyć można do nich m.in.:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020,
- Programy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 (RPO WM)

Działania rewitalizacyjne, ujęte w Gminnym Programie Rewitalizacji, zarówno infrastrukturalne, jak i społeczne, w głównej mierze będą finansowane ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020.

W celu realizacji inwestycji wsparcie będzie możliwe z Osi priorytetowej 11. Rewitalizacja przestrzeni regionalnej.

Główne wsparcie realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych zapewni Działanie 11.2. Inwestycje Odnowa obszarów wiejskich oraz Działanie 11.3. Fundusz rewitalizacji i odnowy małopolski.

W ramach działania zadania z zakresu odnowy obszarów wiejskich koncentrować się będą na inwestycjach, których realizacja prowadzić będzie do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społecznych. Podejmowana interwencja przyczyni się do realizacji celu działania poprzez wzmocnienie potencjału placówek świadczących zróżnicowane usługi społeczne, na które zapotrzebowanie zostało zidentyfikowane na obszarach problemowych. Istotne będzie także prowadzenie działań mających na celu aktywizację gospodarczą tych terenów. Ponadto współfinansowane będą przedsięwzięcia dotyczące estetyzacji, zarówno przestrzeni publicznych, jak i obiektów użyteczności publicznej oraz budynków mieszkaniowych – z uwzględnieniem ich modernizacji energetycznej. Jako element szerszych przedsięwzięć wsparte będą mogły zostać zadania dotyczące polepszenia dostępności obszarów objętych procesami odnowy oraz stanu podstawowej infrastruktury komunalnej na tych terenach.

Wspierane będą działania inwestycyjne służące rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów społecznych, tj.:

- przebudowa, rozbudowa, modernizacja i adaptacja obiektów infrastrukturalnych z przeznaczeniem na cele społeczne,
- budowa, przebudowa, rozbudowa, modernizacja i adaptacja obiektów infrastruktury kultury,
- działania prowadzące do ożywienia gospodarczego rewitalizowanych obszarów,
- zagospodarowanie przestrzeni publicznej na cele społeczne,
- modernizacje, renowacje budynków użyteczności publicznej poprawiające ich estetykę zewnętrzną,
- modernizacje, renowacje części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych.

Grupę docelową stanowią mieszkańcy i użytkownicy rewitalizowanych obszarów.

Beneficjentami są:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną,
- instytucje kultury,
- osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły i placówki,
- partnerzy społeczni i gospodarczy (w tym organizacje pozarządowe),
- kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych,
- spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, Towarzystwa Budownictwa Społecznego,
- parki narodowe i krajobrazowe,
- PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne,
- inne jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną,
- szkoły wyższe,
- przedsiębiorcy,
- administracja rządowa.

Natomiast w ramach działania powołany zostanie fundusz, który przy pomocy instrumentów finansowych wspierać będzie projekty z zakresu rewitalizacji miast oraz odnowy obszarów wiejskich. Zwrotna forma finansowania umożliwi z jednej strony pomoc w zakresie trwałych inwestycji

w miastach i na obszarach wiejskich, a z drugiej – ze względu na zwrotny charakter – pozwoli na wielokrotne wykorzystywanie środków RPO.

Przy pomocy instrumentów finansowych wspierane będą działania inwestycyjne służące rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów społecznych, tj.:

- przebudowa, rozbudowa, modernizacja i adaptacja obiektów infrastrukturalnych z przeznaczeniem na cele społeczne,
- budowa obiektów infrastrukturalnych z przeznaczeniem na cele społeczne,
- działania prowadzące do ożywienia gospodarczego rewitalizowanych obszarów (np. zagospodarowanie przestrzeni na cele gospodarcze),
- zagospodarowanie (przebudowa, rozbudowa, modernizacja i adaptacja) przestrzeni publicznej na cele społeczne (np. place, skwery, parki),
- modernizacje, renowacje budynków użyteczności publicznej poprawiające ich estetykę zewnętrzną,
- modernizacje, renowacje części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych, tj. odnowienie elementów strukturalnych budynku (dachy, fasady, okna i drzwi w fasadzie, klatki schodowe i korytarze, windy).

Beneficjentami są:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną,
- partnerzy społeczni i gospodarczy (w tym organizacje pozarządowe),
- inne jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną,
- przedsiębiorcy.

Programy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW)

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie jest samodzielną instytucją finansową posiadającą osobowość prawną oraz jednym z podstawowych ogniw krajowego systemu finansowania ochrony środowiska. Osobowość prawną stanowi o stabilności działania niezbędnej do realizacji ustawowych i strategicznych zadań Funduszu. Dzięki bliskiej współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego, instytucjami ochrony środowiska i bankami Fundusz ma szczególne możliwości efektywnego działania na rzecz realizacji wojewódzkiego programu ochrony środowiska oraz finansowania projektów ukierunkowanych na ochronę środowiska. Fundusz stanowi ponadto istotne źródło dofinansowywania projektów środowiskowych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego (RPO) i Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW). Rok rocznie WFOŚiGW wyznacza Listę zadań priorytetowych dotyczą następujących priorytetów:

- Priorytet I: Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi,
- Priorytet II: Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi,
- Priorytet III: Ochrona atmosfery,
- Priorytet IV: Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów,
- Priorytet V: Inne priorytety.

Na liście zadań umieszczane są projekty niezbędne do dofinansowania w konkretnym roku. Na tej liście znajdują się również zadania z zakresu rewitalizacji regionu.

Fundusz dysponuje następującymi instrumentami finansowymi:

- pożyczki i kredyty,
- dopłaty do kredytów,
- dotacje,
- umorzenia,
- działalność kapitałowa.

Środki publiczne Jednostek Samorządu Terytorialnego (ŚPJST)

Zaangażowanie finansowe Gminy w zadania związane z rewitalizacją, określone w Wieloletniej Prognozie Finansowej, będzie komplementarnym źródłem finansowania miejskich inwestycji publicznych. Obok inwestycji publicznych, lokalne środki Gminy mogą stanowić udział w inwestycjach wspólnot mieszkaniowych, czy stanowić np. zabezpieczenie wkładu własnego w projektach zarówno społecznych jak i infrastrukturalnych realizowanych przez organizacje pozarządowe. Wielkość środków angażowanych przez Gminę w działania rewitalizacyjne będzie zmienna, zależna od prowadzonej polityki inwestycyjnej i społeczno-gospodarczej oraz możliwości budżetu Gminy i spółek gminnych.

Środki prywatne (ŚP)

Środki prywatne osób fizycznych i sektora biznesu w różnym stopniu i czasie będą angażowane na obszarze wsparcia. Zależne to będzie od możliwości samych inwestorów jak i uwarunkowań zewnętrznych np. preferencji w określonych instrumentach finansowych i programach społeczno-gospodarczych na poziomie lokalnym i krajowym.

Środki sektora organizacji pozarządowych (ŚSOP)

Ważnym, z punktu widzenia efektów społecznych procesu rewitalizacji, jest kapitał, którym dysponuje lub który jest na ten cel pozyskiwany przez organizacje działające w ramach trzeciego sektora. Organizacje pozarządowe występujące w roli grantodawców mogą dysponować środkami publicznymi i prywatnymi. To źródło finansowania ma szczególne znaczenie m.in. dla nieformalnych grup społecznych. Przy pomocy niewielkich często środków finansowych pozyskiwanych w formie mikrograntów np. przez grupy nieformalne, realizowane są małe projekty, spełniające konkretne oczekiwania, budujące społeczny kapitał zmian i tożsamość lokalną.

Przedstawiciele wszystkich trzech sektorów, tj. publicznego, biznesu i organizacji pozarządowych, uczestnicząc w procesie rewitalizacji, mogą występować zarówno w roli donatora jak i beneficjenta środków finansowych. Taki mechanizm ma pozytywny wpływ na funkcjonowanie systemu finansowania procesu rewitalizacji, stwarza szansę wzajemnego dopełniania wachlarza inicjatyw, poprawia efektywność i trwałość tego procesu.

W poniższej tabeli przedstawiono źródła finansowania dla poszczególnych zadań ujętych w harmonogramie rzeczowo-finansowym GPR.

Tabela 8. Finansowanie działań ujętych w harmonogramie rzeczowo-finansowym.

Lp.	Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość (brutto)	Planowane źródło finansowania
1.	Modernizacja świetlicy środowiskowej w budynku OSP w Bystrej Podhalańskiej	390 000,00	Środki własne gminy, RPO WM 2014-2020 (EFRR), PROW 2014-2020 (EFRROW)
2.	Modernizacja Przedszkola Publicznego w Bystrej Podhalańskiej wraz z podniesieniem bezpieczeństwa bezpośredniego otoczenia przedszkola poprzez budowę ronda na skrzyżowaniu dróg powiatowych nr K1677 oraz K1684	1 200 000,00	Środki własne gminy, RPO WM 2014-2020 (EFRR)
3.	Modernizacja Zespołu Szkół im. św. Jana Kantego w Bystrej Podhalańskiej	2 000 000,00	Środki własne gminy, RPO WM 2014-2020 (EFRR)
4.	Odnowa centrum wsi Sidzina	1 170 000,00	Środki własne gminy, RPO WM 2014-2020 (EFRR)
5.	Budowa muszli koncertowej i placu festynowego w Sidzinie	1 000 000,00	Środki własne gminy, RPO WM 2014-2020 (EFRR)
6.	Rozbudowa budynku Zespołu Szkół o halę sportową wraz z zapleczem socjalno-technicznym w miejscowości Sidzina	5 300 000,00	Środki własne gminy, RPO WM 2014-2020 (EFRR)
7.	Modernizacja boiska sportowego w Sidzinie	160 000,00	Środki własne gminy, RPO WM 2014-2020 (EFRR)
8.	Organizacja zajęć sportowych, mających na celu integrację mieszkańców:	172 800,00	Środki własne gminy
9.	Integracja mieszkańców poprzez organizowanie zajęć rekreacyjnych	82 800,00	Środki własne gminy
10.	Małopolski Sportowy Turniej Miast i Gmin	30 000,00	Środki własne gminy
11.	Pięciobój Gospodyń	15 000,00	Środki własne gminy
12.	Projekt „Jeżdżę z głową”	19 722,12	Środki własne gminy, budżet Województwa Małopolskiego
13.	Projekt „Już płynię”	33 954,00	Środki własne gminy, budżet Województwa Małopolskiego
14.	Projekt „Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu – eInclusion w Gminie Bystra-Sidzina”	799 820,00	RPO 2014-2020 (EFRR)
15.	Organizacja wydarzenia „Święto Drzewa”	390 000,00	Środki własne gminy, RPO 2014-2020 (EFS)
16.	Organizacja wydarzenia „Dożynki Gminne”	240 000,00	Środki własne gminy
17.	Dożywianie dzieci	648 000,00 stanowią (30% stanowią środki gminy)	Środki własne gminy
18.	Zapewnienie pomocy dzieciom poprzez świetlicę środowiskową	210 000,00	Środki własne gminy, środki krajowe
19.	Przyznawanie stypendium socjalnego	840 000,00	Środki własne gminy
20.	Stypendia Wójta	156 000	Środki własne gminy

W poniższej tabeli przedstawiono szacunkowe koszty poszczególnych bloków tematycznych pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć realizacyjnych. Należy mieć na uwadze, że przypisane do wybranych bloków tematycznych koszty są jedynie szacunkowe i w wielu przypadkach niepełne, ze względu na brak możliwości zebrania dokładnych informacji na etapie opracowywania programu rewitalizacji.

Tabela 9. Szacunkowe koszty poszczególnych bloków tematycznych pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Blok tematyczny	Szacunkowe koszty [zł]
Ochrona środowiska	4 555 000
Przeciwdziałanie bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenie warunków zachęcających rodziny do posiadania potomstwa	44 800 000
Przeciwdziałanie problemom marginalizacji oraz wykluczenia społecznego osób starszych i niepełnosprawnych	600 000
Wzrost potencjału inwestycyjnego obszaru	3 000 000
Podwyższenie poziomu jakości kształcenia	5 000 000
Rozwój infrastruktury oraz oferty kulturalnej	1 500 000

5. Zarządzanie GPR

5.1. Opis struktury zarządzania realizacją GPR

Proces wdrażania GPR jest przedsięwzięciem złożonym, wymagającym odpowiedniego przygotowania informacyjnego, stałej komunikacji z otoczeniem oraz wspólnych wysiłków wielu instytucji, organizacji i osób, w szczególności Komitetu Rewitalizacji.

Podmioty odpowiedzialne

Proces rewitalizacji podlega operatorowi, którym jest Gmina Bystra-Sidzina. Zarządzeniem Wójta powołany zostanie Komitet Rewitalizacji, który jest komórką opiniodawczo-doradczą funkcjonującą w obrębie Gminy. Komitet ten ma stanowić forum dialogu pomiędzy Wójtem Gminy, a mieszkańcami. Z kolei na poziomie poszczególnych zadań, odpowiedzialnymi za rewitalizację – „operatorami projektów” są podmioty wskazane do ich wdrożenia, czyli właściele infrastruktury podlegającej rewitalizacji lub jednostki odpowiedzialne za daną sferę polityki gminnej.

Przytoczone podmioty w ramach procesu wdrażania i monitorowania GPR pełnić będą, wskazane w tabeli poniżej, funkcje związane z zarządzaniem programem rewitalizacji.

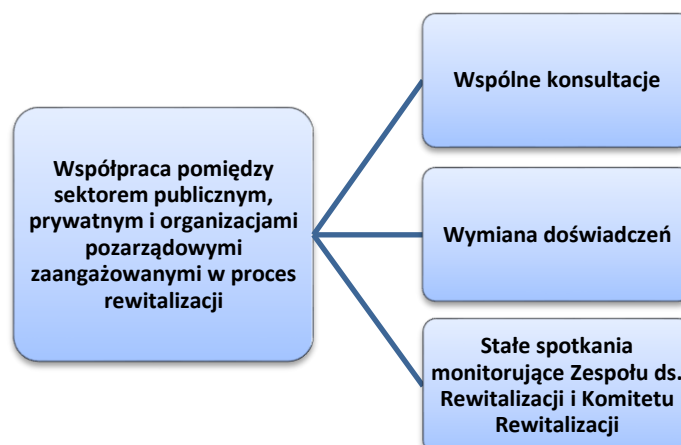
Tabela 10. Funkcje wskazanych podmiotów względem zarządzania GPR.

Wójt Gminy	• Ocena realizacji zadań. • Wprowadzanie ewentualnych działań zaradczych. • Nadzór nad pracami Zespołu ds. Rewitalizacji.
Zespół ds. Rewitalizacji	• Organizowanie zasobów na rzecz realizacji działań zapisanych w GPR. • Aktualizowanie zapisów GPR. • Stały monitoring działań podejmowanych w ramach realizacji GPR. • Analizowanie wyników monitoringu oraz sytuacji na obszarze objętym rewitalizacją. • Zbieranie propozycje zmian do GPR. • Sporządzanie okresowych sprawozdań z realizacji GPR. • Planowanie i zlecanie okresowej oceny i ewaluacji GPR. • Monitorowanie możliwości pozyskania dofinansowania na realizację zadań uwzględnionych w GPR.
Koordynator ds. Rewitalizacji	• Umożliwianie szeroko pojętej partycypacji społecznej. • Prowadzenie konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy – w tym organizowanie cyklicznych spotkań z mieszkańcami oraz cyklicznych ankietyzacji. • Upowszechnienie założeń GPR wśród mieszkańców Gminy. • Wspieranie partnerów w poszukiwaniu zewnętrznych środków na realizację przedsięwzięć wpisujących się w założenia GPR.

Komitety Rewitalizacji	• Upowszechnianie wśród lokalnej społeczności informacji na temat postępów w realizacji założeń GPR. • Określanie standardów bieżącego monitorowania wdrażania GPR (wprowadzanie niezbędnych zmian do procedury monitoringu). • Rekomendowanie zmian do GPR. • Opiniowanie sprawozdań z realizacji GPR. • Tworzenie warunków do współpracy i koordynacji działań rewitalizacyjnych. • Wdrażanie założeń GPR oraz koordynowanie procesów w podobszarach rewitalizacji. • Platforma do wymiany opinii nt. podobszarów rewitalizacji, ich potrzeb i zmian zachodzących na ich terenie. • Diagnozowanie zaistniałych problemów w podobszarach. • Promowanie założeń i efektów realizacji zadań w ramach podobszarów. • Opiniowanie propozycji zmian w ramach podobszarów. • Poszukiwanie nowych Partnerów do realizacji istotnych przedsięwzięć. • Inicjowanie partnerstwa do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
Operatorzy projektów	• Monitorowanie rezultatów działań/projektów oraz przekazywanie informacji o uzyskanych rezultatach. • Przekazywanie informacji nt. realizowanych zadań wpisujących się w założenia GPR. • Przekazywanie statystyk i danych niezbędnych dla celów monitoringowych programu rewitalizacji.
Partnerzy programu rewitalizacji	• Przekazywanie informacji nt. realizowanych zadań wpisujących się w założenia GPR. • Przekazywanie statystyk i danych niezbędnych dla celów monitoringowych programu rewitalizacji. • Zgłaszanie wniosków dotyczących zmian w GPR. • Zgłaszanie propozycji projektów rewitalizacyjnych dotyczących podobszarów. • Włączanie się w realizację zadań wpisujących się w GPR. • Zgłaszanie Zespołowi ds. Rewitalizacji trudności lub dodatkowych potrzeb związanych z wdrażanymi zadaniami uwzględnionymi w GPR.

System obiegu informacji oraz środków finansowych

Realizacja działań i wdrażanie całościowego programu rewitalizacji opiera się w bardzo dużym stopniu na współpracy wielu podmiotów oraz wymianie informacji pomiędzy nimi, co schematycznie przedstawiono na rysunku poniżej.

Rysunek 10. Kluczowe elementy systemu obiegu informacji w procesie zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji.

W system zaangażowany będzie także Wójt Gminy oraz Rada Gminy, do których należeć będzie podejmowanie ostatecznych decyzji w zakresie ewentualnych modyfikacji GPR (szczegółowy opis przedstawiono w części dotyczącej monitoringu).

Główną rolę w przygotowaniu odpowiednich wniosków aplikacyjnych odegrają pracownicy Urzędu Gminy, którzy będą odpowiedzialni za pełen nadzór nad realizacją zadań, których Beneficjentem będzie Gmina. GPR otwarty jest jednak na partnerów prywatnych i ich uczestnictwo w programie rewitalizacji, dlatego też już na tym etapie przewiduje się odpowiednie instrumenty, nie tylko w odniesieniu do przedsięwzięć gminnych, ale również prywatnych.

Rysunek 11. Czynniki kontrolne systemu finansowania w procesie zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji.

Harmonogram rzeczowo-finansowy zarządzania programem rewitalizacji

Poniższa tabela (Tabela 35) przedstawia harmonogram rzeczowo-finansowy zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Bystra-Sidzina na lata 2016-2022.

Tabela 11. Harmonogram rzeczowo-finansowy zarządzania programem rewitalizacji.

Działanie	Podmiot/ osoba odpowiedzialna	Czas realizacji	Koszty zarządzania
Konsultacje społeczne dotyczące Uchwały Rady Gminy o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji	Wójt Gminy	IV kw. 2016	Według Kosztów własnych
Konsultacje społeczne dotyczące Uchwały Rady Gminy o zasadach wyznaczania składu oraz zasadach działania Komitetu Rewitalizacji	Wójt Gminy	IV kw. 2016	Według Kosztów własnych
Uchwała Rady Gminy o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji	Wójt Gminy	IV kw. 2016	Według Kosztów własnych
Uchwała Rady Gminy o zasadach wyznaczania składu oraz zasadach działania Komitetu Rewitalizacji	Wójt Gminy	IV kw. 2016	Według Kosztów własnych
Powołanie Komitetu Rewitalizacji	Wójt Gminy	I kw. 2017	Według Kosztów własnych
Konsultacje społeczne dotyczące Uchwały Rady Gminy o przyjęciu Gminnego Programu Rewitalizacji	Wójt Gminy	I kw. 2017	Według Kosztów własnych
Uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji	Wójt Gminy	I kw. 2017	Według Kosztów własnych
Spotkania Komitetu Rewitalizacji zwoływane celem prac nad przygotowaniem, prowadzeniem i oceną Gminnego Programu Rewitalizacji	Komitet Rewitalizacji	2017-2022	Według Kosztów własnych
Spotkania Komitetu Rewitalizacji zwoływane celem monitoringu i ewaluacji Gminnego Programu Rewitalizacji	Wójt Gminy	2019-2022	Według Kosztów własnych

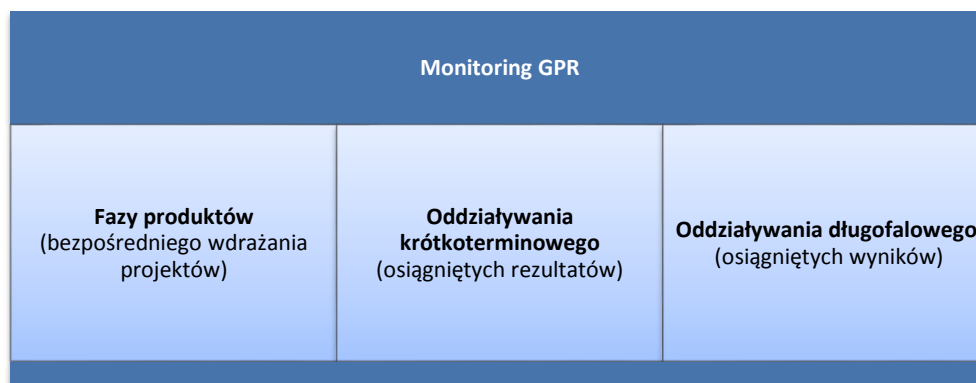
5.2. System monitorowania i oceny

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bystra-Sidzina na lata 2016-2022 jest dokumentem obejmującym okres 6 lat, w ciągu których, ze względu m.in. na czynniki zewnętrzne, założenia GPR oraz sposób ich realizacji mogą ulegać zmianom. W celu kontrolowania tych zmian i nadania im odpowiedniego kierunku służyć będzie system monitoringu programu rewitalizacji, na który składać się będą 2 poziomy:

1. Monitoring poszczególnych działań/projektów.
2. Monitoring całego GPR.

Dla ukazania stopnia realizacji oraz wyników długofalowych, założono ciągły monitoring, obrazujący trafność przeprowadzonego planowania. W celu dokonania oceny zachodzących zmian wyróżniono 3 płaszczyzny monitorowania, które pozwolą na przedstawienie zarówno krótkookresowych, materialnych produktów projektów i działań, jak i długookresowych rezultatów, przekładających się

na jakość życia w Gminie Bystra-Sidzina. Poniższy rysunek przedstawia omawiane płaszczyzny monitorowania.

Rysunek 12. Płaszczyzny monitoringu GPR.

Ocena fazy produktów

Dotyczy poszczególnych projektów i działań, dla których każdorazowo dobierane będą odpowiednie wskaźniki monitorowania postępu ich realizacji.

Ocena oddziaływania krótkoterminowego

Odnosi się do osiągniętych rezultatów w wyniku realizacji sumy projektów i działań na danym terenie. W tym celu wykorzystane będą wskaźniki przedstawione w dalszej części niniejszego podrozdziału.

Ocena długofalowego oddziaływania

Ma na celu pokazanie zmian, jakie nastąpiły dzięki realizacji wszystkich działań i projektów zaplanowanych w ramach GPR. Ze względu na charakter GPR, który ma wymiar głównie społeczny, opinia beneficjentów o efektach rewitalizacji powinna mieć zasadnicze znaczenie w ocenie całego programu rewitalizacji. Ze względu na trudności związane ze zmierzeniem wskaźników odnoszących się do jakości, np. oferowanych usług, najlepszym sposobem ich pomiaru będą cyklicznie przeprowadzane ankietyzacje wśród mieszkańców Gminy. Zawartość ankiety powinna być opracowywana przez Komitet Rewitalizacyjny w stałych odstępach czasu, np. raz w roku.

Wskaźniki monitorowania

W poniższej tabeli przedstawiono zestaw wskaźników odnoszący się w znacznej mierze do oceny rezultatów GPR w stosunku do przyjętych celów.

Tabela 12. Zestaw wskaźników monitoringu realizacji celów GPR.

Cele szczegółowe GPR	Wskaźniki monitorujące	Źródło	Oczekiwana zmiana (trend)
Sfera społeczna			
1.1. Podwyższenie poziomu jakości kształcenia.	Ilość wyremontowanych obiektów infrastruktury edukacyjnej	Urząd Gminy Bystra-Sidzina	Rośnie
	Ilość zorganizowanych zajęć pozalekcyjnych	Urząd Gminy Bystra-Sidzina	Rośnie
1.2. Przeciwdziałanie problemom marginalizacji i wykluczenia społecznego.	Ilość osób objętych pomocą społeczną na 1 000 mieszkańców	Ośrodek Pomocy Społecznej	Maleje
	Ilość osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy na 1 000 mieszkańców	Powiatowy Urząd Pracy	Maleje
	Ilość programów profilaktyki uzależnień	Ośrodek Pomocy Społecznej	Maleje
	Ilość zorganizowanych spotkań dla osób niepełnosprawnych	Urząd Gminy Bystra-Sidzina, Ośrodek Pomocy Społecznej	Rośnie
1.3. Stworzenie warunków przyciągających mieszkańców do gminy i zachęcających rodziny do posiadania potomstwa.	Ilość ludności w obszarze rewitalizacji	Urząd Gminy Bystra-Sidzina	Rośnie
1.4. Zwiększenie aktywności mieszkańców oraz możliwości aktywnego zagospodarowania wolnego czasu.	Ilość zorganizowanych przez Urząd Gminy wydarzeń kulturalnych na obszarze rewitalizacji	Urząd Gminy Bystra-Sidzina	Rośnie
	Ilość zorganizowanych przez Urząd Gminy wydarzeń sportowo-rekreacyjnej na obszarze rewitalizacji	Urząd Gminy Bystra-Sidzina	Rośnie
Sfera gospodarcza			
2.1. Wzrost potencjału inwestycyjnego obszaru.	Ilość działań zachęcających mieszkańców do prowadzenia działalności gospodarczej	Urząd Gminy Bystra-Sidzina	Rośnie
	Ilość nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw na 1 000 mieszkańców	Urząd Gminy Bystra-Sidzina	Rośnie
	Ilość podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców	Urząd Gminy Bystra-Sidzina	Rośnie
Sfera środowiskowa			
3.1. Poprawa jakości środowiska.	Moc nowych instalacji OZE w budynkach gminnych [kW]	Urząd Gminy Bystra-Sidzina	Rośnie
Sfera techniczna			
4.1. Poprawa wydajności energetycznej i stanu	Długość nowych i zmodernizowanych dróg [km]	Urząd Gminy Bystra-Sidzina	Rośnie

Cele szczegółowe GPR	Wskaźniki monitorujące	Źródło	Oczekiwana zmiana (trend)
technicznego obiektów i dróg.	Ilość nowo zainstalowanych / zmodernizowanych obiektów oświetlenia ulicznego	Urząd Gminy Bystra-Sidzina	Rośnie
	Ilość obiektów użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji	Urząd Gminy Bystra-Sidzina	Rośnie

Powiązanie monitoringu projektu i monitoringu programu rewitalizacji

Monitoring projektów prowadzony będzie na bieżąco, głównie przez podmiot odpowiedzialny za jego realizację, a okresowo także przez Koordynatora ds. Rewitalizacji. Zadaniem Koordynatora będzie zebranie informacji od wszystkich podmiotów realizujących projekty i działania (w tym wydziałów UG) na temat stanu zaawansowania realizowanego projektu oraz porównanie tych danych z założeniami GPR dotyczącymi harmonogramu, kosztów realizacji i osiągniętych produktów. Istotne będzie tu terminowe wypełnienie zadań określonych harmonogramem wdrożenia GPR, przy czym równolegle oceniane będą harmonogramy poszczególnych przedsięwzięć.

Na bieżąco porównywane będą założenia finansowe projektów z faktycznie ponoszonymi nakładami. Koordynator będzie odpowiedzialny za sporządzanie analiz tak, aby zapobiec pojawieniu się problemów z utrzymaniem płynności finansowej, zarówno na poziomie projektów, jak i całego GPR. Koordynator przekaze Wójtowi Gminy wyniki analizy realizacji zadań do odpowiedniej oceny i wprowadzenia ewentualnych działań zaradczych.

Po zakończeniu realizacji projektu (w czasie przewidzianym na osiągnięcie jego rezultatów, nie później niż 2 lata od realizacji) podmioty odpowiedzialne za projekty prześlą Koordynatorowi informację o uzyskanych rezultatach w formie sprawozdania. Będzie ono zawierać m.in. wykaz osiągniętych wskaźników produktu oraz ostatecznie poniesione nakłady. Na tej podstawie Koordynator dokona podsumowania rezultatów osiągniętych w projektach danej sfery.

Raz na trzy lata Koordynator sporządzi raport o stanie realizacji celów założonych w procesie rewitalizacji. Raport zawierać będzie porównanie osiąganych wartości ze stanem wyjściowym GPR, obserwując jednocześnie trendy i natężenie zmian. Raport będzie co trzy lata przedstawiany na forum Komitetu Rewitalizacji.

Monitoring finansowo-czasowy powinien obejmować skutki wdrożenia projektów i ich wpływ na budżet, a zwłaszcza płynność finansową Gminy.

5.3. Aktualizacja GPR

W przypadku stwierdzenia, że GPR wymaga zmiany, Wójt Gminy występuje do Rady Gminy z prośbą o jego zmianę. Do wniosku załączona zostaje opinia Komitetu Rewitalizacji, nie jest jednak ona jednak wiążąca. Zmiana Gminnego Programu Rewitalizacji następuje w trybie, w jakim on jest uchwalany, tj.:

1. Złożenie przez Wójta Gminy wniosku do Rady Gminy o zmiany w GPR z opisem zmian i uzasadnieniem.
2. Podjęcie uchwały Rady Gminy o przystąpieniu do sporządzenia aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.
3. Dokonanie aktualizacji dokumentu.
4. Konsultacje społeczne projektu zaktualizowanego Gminnego Programu Rewitalizacji.
5. Wystąpienie Wójta Gminy o zaopiniowanie projektu zaktualizowanego Gminnego Programu Rewitalizacji do zarządu powiatu i województwa, wojewody, organów wojskowych, komendanta powiatowego Państwowej Straży Pożarnej, państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego, gminnej komisji urbanistyczno-architektonicznej, operatorów sieci uzbrojenia terenu oraz Komitetu Rewitalizacji. Zmiana GPR nie wymaga uzyskania wspomnianych tu opinii, ani przeprowadzenia konsultacji społecznych, jeżeli nie dotyczy ona listy planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wraz z ich opisami. Nie wymaga ponadto zmiany uchwały w sprawie ustanowienia na obszarze rewitalizacji Specjalnej Strefy Rewitalizacji.
6. Wprowadzenie zmian w aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, pochodzących z konsultacji społecznych i uzyskanych opinii.
7. Przedłożenie Radzie Gminy przez wójta projektu zaktualizowanego Gminnego Programu Rewitalizacji.

Istnieje również możliwość wprowadzenia zmian do GPR z uwagi na zgłoszenia przez interesariuszy zewnętrznych przedsięwzięć, które planują realizować, a które mogą przyczynić się do rozwiązania problemów na obszarze rewitalizowanym oraz do podniesienia jakości życia mieszkańców. W tym celu opracowany został specjalny formularz, który udostępniany jest przez Urząd Gminy. Wszystkie zgłaszane przedsięwzięcia zostaną zgromadzone oraz ocenione przez Komitet Rewitalizacji pod kątem możliwości ujęcia ich w dokumencie. Zgłoszone przedsięwzięcia zostaną zweryfikowane pod kątem zgodności z celami rewitalizacji, możliwości ich wpływu na eliminację lub ograniczenie zjawisk negatywnych, zdiagnozowanych na zdegradowanych obszarach oraz ich wykonalności. Jeżeli zgłoszone przedsięwzięcia spełnią w najszerszym zakresie wszystkie wymagane kryteria, mogą zostać ujęte w Gminnym Programie Rewitalizacji.

Istnieje również uproszczona procedura aktualizacji z pominięciem etapu pozyskiwania opinii uprawnionych organów oraz przeprowadzenia konsultacji społecznych, w przypadku:

1. Zmiana nie dotyczy przedsięwzięć zawartych w GPR na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 5 lit. a ustawy o rewitalizacji.
2. Zmiana nie wymaga zmiany uchwały w sprawie ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji.

5.4. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach

5.4.1. O ochronie praw lokatorów

Ustawa wyznacza rozwiązania mające na celu zapewnienie terminowego rozpoczęcia i przeprowadzenia niezbędnych robót budowlanych poprawiających stan komunalnego zasobu

mieszkaniowego, z poszanowaniem praw lokatorów. W tym celu zmodyfikowane zostały ogólne zasady dotyczące możliwości czasowego przeniesienia lokatora gminnego zasobu mieszkaniowego, zobowiązując go do opróżnienia tego lokalu na czas realizacji robót budowlanych, wynikających z GPR. W sytuacji, gdy takie przeniesienie jest niezbędne do prowadzenia przedmiotowych robót, Wójt zawiadamia o tym lokatora na piśmie, wskazując mu termin opróżnienia lokalu (co najmniej 60 dni) oraz lokal zamienny, spełniający standardy opisane w przepisach chroniących lokatorów (tj. ustawa o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego). Po zakończeniu realizacji robót budowlanych lokator co do zasady uprawniony jest do powrotu do zajmowanego pierwotnie lokalu. Następuje to w ramach trwającego stosunku najmu (nie wymaga podpisania kolejnej umowy). Jedynie w określonych w ustawie przypadkach prawo to nie będzie mu przysługiwało – wtedy gdy z uwagi na przebudowę albo zmianę sposobu użytkowania lokal nie nadaje się do dalszego zamieszkania. Powrót do pierwotnego lokalu nie będzie również następował, jeżeli zgody na to nie wyrazi sam lokator. Wówczas Wójt proponuje lokatorowi podpisanie nowej umowy najmu dotyczącej lokalu, którego standard nie będzie gorszy niż zajmowany pierwotnie. Co więcej, zawarcie takiej umowy może nastąpić jeszcze przed opróżnieniem lokalu, co pozwoli uniknąć podwójnej przeprowadzki (której koszty pokrywa Gmina).

Z rozwiązaniami opisanymi powyżej łączy się szczególny tryb uzyskania rozstrzygnięcia, stanowiącego podstawę do opróżnienia lokalu mieszkalnego w przypadku, gdy jest to niezbędne do przeprowadzenia omówionych już robót budowlanych. W przypadku, gdy lokator nie opuści w terminie lokalu mieszkalnego, Wójt występuje do wojewody z wnioskiem o wydanie (w trybie postępowania administracyjnego) nakazu opróżnienia lokalu. Wojewoda wydaje tę decyzję w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku, nadając jej, na wniosek Wójta, rygor natychmiastowej wykonalności, w przypadku udowodnienia, że rygору takiego wymaga interes gospodarczy Gminy. Od decyzji tej, jak od każdego rozstrzygnięcia w postępowaniu administracyjnym, lokatorowi służy odwołanie, zaś jej wykonanie następuje w oparciu o przepisy regulujące postępowanie egzekucyjne w administracji, przy czym ustawa przewiduje termin 30 dni na przeprowadzenie egzekucji. Ponieważ orzeczone w tym trybie opróżnienie lokalu z natury ma charakter czasowy (wyłącznie na czas prowadzenia robót budowlanych), lokatora przenosi się do lokalu zamiennego, zaś po zakończeniu robót budowlanych zachowuje on wszystkie prawa, wynikające z opisanych we wcześniejszym rozdziale regulacji, przede wszystkim będąc uprawnionym do powrotu do pierwotnie zajmowanego lokalu.

Zapisy GPR oraz zadania przewidziane w nim do realizacji nie wprowadzają konieczności zmiany zapisów w Uchwale NR XXII/169/16 RADY GMINY BYSTRA-SIDZINA z dnia 28 grudnia 2016 r. w sprawie uchwalenia „Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Bystra-Sidzina na lata 2017-2021”

5.4.2. Komitet rewitalizacji

Ustawa przewiduje obowiązek powołania organu o funkcji opiniodawczo-doradczej – Komitetu Rewitalizacji. Komitet nie stanowi nowego organu Gminy, lecz podmiot, który nie dysponuje żadnymi uprawnieniami władczymi. Zadaniem Komitetu jest dostarczanie w procesie rewitalizacji opinii

i stanowisk, które mają pomóc Gminie w prawidłowym ukształtowaniu jego przebiegu. Na forum Komitetu możliwe jest również prowadzenie dyskusji na temat planowanych rozwiązań, sposobu ich realizacji oraz ewaluacji rewitalizacji. Komitet stanowi organizacyjny łącznik między organami Gminy, a pozostałymi interesariuszami rewitalizacji, stanowiąc jeden ze środków zapewnienia partycypacyjnego charakteru rewitalizacji.

Pierwszym etapem na drodze do powołania Komitetu jest określenie przez Radę Gminy, w formie uchwały, zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Podejmując uchwałę, Rada Gminy musi kierować się dwiema wytycznymi: po pierwsze, wziąć pod uwagę funkcję, zadania i uprawnienia Komitetu, po drugie zaś zapewnić wyłanianie członków Komitetu przez przedstawicieli grup interesariuszy. Pierwsza z przesłanek dotyczy zarówno zasad wyznaczania składu Komitetu, jak i zasad jego funkcjonowania. Druga z przesłanek – zapewnienie wyłaniania przez interesariuszy ich przedstawicieli – pozwala na przekazanie grupom interesariuszy inicjatywy w zakresie wskazania kandydatów do Komitetu, co wzmocni partycypacyjny charakter tego ciała.

Obowiązkiem Wójta jest wydanie, na podstawie uchwały dotyczącej Komitetu, zarządzenia, w którym powołuje Komitet Rewitalizacji, wskazując konkretnych członków tego Komitetu, zgodnie z wytycznymi zawartymi w uchwale Rady Gminy. Obsługę organizacyjną Komitetu Rewitalizacji zapewnia Wójt. Jest on zatem zobowiązany do zapewnienia środków gwarantujących funkcjonowanie Komitetu i wykonywanie jego zadań, takich jak przykładowo miejsce spotkań.

Ustawa zawiera wyłącznie jedną zasadę działania Komitetu. W przypadku, gdy Komitet Rewitalizacji zajmuje stanowisko w drodze głosowania, przedstawiciele Gminy i gminnych jednostek organizacyjnych, w tym gminnych osób prawnych, nie biorą udziału w głosowaniu, jeżeli dotyczy ono projektów dokumentów, których opracowanie jest zadaniem Wójta.

GPR nie przewiduje zmian w uchwale w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji.

5.5. Sposób realizacji GPR w zakresie planowania przestrzennego

5.5.1. Niezbędne zmiany w SUIKZP

Skutkiem uchwalenia GPR jest obowiązek dostosowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy do ustaleń programu rewitalizacji. Postępowanie to ma na celu zmianę studium tak, aby nie występowały między nimi sprzeczności.

GPR nie przewiduje zmian w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bystra-Sidzina.

5.5.2. Wskazanie MPZP koniecznych do uchwalenia lub zmiany

Ustawa o rewitalizacji wprowadza szereg zmian w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, które dotyczą przede wszystkim narzędzi planistycznych stosowanych w rewitalizacji.

W art. 1 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, do ogólnych zasad planowania i zagospodarowania przestrzennego dodano:

- konieczność zapewnienia udziału społeczeństwa w pracach nad aktami planistycznymi,
- wymóg zachowania jawności i przejrzystości procedur planistycznych,
- konieczność uwzględniania zapotrzebowania ludności na wodę.

Powyższe zmiany podkreślają rosnącą rolę partycypacji społecznej w planowaniu, również w kontekście dokumentów planistycznych, tworzonych na potrzeby rewitalizacji. Uwzględnianie zapotrzebowania na wodę stanowi odpowiedź na wyzwania związane z postępującą zmianą klimatu.

W tabeli poniżej zestawiono planowane inwestycje wraz z MPZP odpowiadającymi tym obszarom oraz analizą pod kątem koniecznych zmian.

Tabela 13. Analiza przedsięwzięć pod kątem zgodności z MPZP.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	MPZP	Konieczność zmiany (TAK/NIE)	Uzasadnienie
1.	Modernizacja świetlicy środowiskowej w budynku OSP w Bystrej Podhalańskiej	Uchwała Nr XXIII/148/12 wraz z rysunkiem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Bystra	NIE	Działka, na której będzie realizowana inwestycja ma przeznaczenie – UP– teren zabudowy usługowej
2.	Modernizacja Przedszkola Publicznego w Bystrej Podhalańskiej wraz z podniesieniem bezpieczeństwa bezpośredniego otoczenia przedszkola poprzez budowę ronda na skrzyżowaniu dróg powiatowych nr K1677 oraz K1684	Uchwała Nr XXIII/148/12 wraz z rysunkiem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Bystra	NIE	Działki, na których będzie realizowane przedsięwzięcie znajduje się na terenach o przeznaczeniu pod drogi publicznej klasy zbiorczej oraz o przeznaczenie – 3U– teren zabudowy usługowej
3.	Modernizacja Zespołu Szkół im. św. Jana Kantego w Bystrej Podhalańskiej	Uchwała Nr XXIII/148/12 wraz z rysunkiem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Bystra	NIE	Działka, na której będzie realizowana inwestycja ma przeznaczenie – UP – teren zabudowy usługowej
5.	Odnowa centrum wsi Sidzina	Uchwała Nr XXIII/149/12 wraz z rysunkiem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Sidzina	NIE	Działki, na których będą realizowane inwestycje mają przeznaczenie UP – zabudowa usług publicznych oraz UO – zabudowa usług oświaty

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	MPZP	Konieczność zmiany (TAK/NIE)	Uzasadnienie
6.	Budowa muszli koncertowej i placu festynowego w Sidzinie	Uchwała Nr XXIII/149/12 wraz z rysunkiem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Sidzina	NIE	Obecnie teren, na którym planowana jest inwestycja jest przeznaczony pod ZP - zieleń publiczną, należałoby zmienić przeznaczenie tego terenu pod zabudowę usług publicznych, zabudowę usług turystycznych – 46MRU,r
7.	Rozbudowa budynku Zespołu Szkół o halę sportową wraz z zapleczem socjalno-technicznym w miejscowości Sidzina	Uchwała Nr XXIII/149/12 wraz z rysunkiem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Sidzina	NIE	Działka, na których będzie realizowana inwestycja ma przeznaczenie 1UP – zabudowa usług oświaty
8.	Modernizacja boiska sportowego w Sidzinie	Uchwała Nr XXIII/149/12 wraz z rysunkiem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Sidzina	NIE	Teren, na którym będzie realizowana inwestycja ma przeznaczenie 1UP – zabudowa usług oświaty

5.6. Wskazanie czy na obszarach rewitalizacji ma zostać uchwalona SSR

Ustanowienie w drodze uchwały Specjalnej Strefy Rewitalizacji możliwe jest wyłącznie w przypadku uchwalenia przez Radę Gminy Gminnego Programu Rewitalizacji, który przewiduje ustanowienie takiej Strefy. W takim przypadku Wójt zwraca się do Rady Gminy z wnioskiem o podjęcie uchwały, wskazując obszar rewitalizacji lub wybrany podobzdar, dla którego ma być ona uchwalona. We wniosku należy ponadto określić:

- czy zastosowane mają być rozwiązania przewidziane w art. 25 ustawy (tj. zakaz wydawania decyzji o warunkach zabudowy),
- szczegółowe rozwiązania dotyczące zasad udzielania dotacji, o których mowa w art. 35 ust. 2 ustawy.

Uchwała w przedmiocie ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, jako akt prawa miejscowego, podlega regulacjom dotyczącym ogłaszania aktów normatywnych. Uchwała ta przyjmowana jest dla całości obszaru rewitalizacji, którego wyznaczenie nastąpiło wcześniej na mocy odrębnej uchwały Rady Gminy lub dla całego podobzaru rewitalizacji. Czasowy zakres obowiązywania Specjalnej Strefy Rewitalizacji ustalono w ustawie o rewitalizacji na 10 lat. Termin ten należy liczyć od dnia wejścia w życie uchwały ustanawiającej Strefę.

GPR nie przewiduje przyjęcia Specjalnej Strefy Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji.

6. Partycypacja społeczna

6.1. Zakres partycypacji społecznej

Rewitalizacja jest procesem prowadzonym przez jego interesariuszy, tj. w szczególności mieszkańców obszaru zdegradowanego, właścicieli nieruchomości, lokalnych przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, organy władzy publicznej, potencjalnych inwestorów itp.

W związku z powyższym, kluczową rolę w procesie rewitalizacji odgrywa właściwie zaprojektowany proces partycypacji. W niniejszym rozdziale przedstawiono podstawowe zagadnienia dotyczące pojęcia partycypacji, korzyści jakie ona daje, stosowanych powszechnie modeli partycypacji publicznych, a także opisano szczegółowo zastosowane działania partycypacyjne, służące jak najlepszemu przeprowadzeniu procesu rewitalizacji w Gminie Bystra-Sidzina.

Partycypacja – ujęcie teoretyczne

Pojęcie partycypacji można zdefiniować jako mniej lub bardziej bezpośrednie uczestnictwo obywateli w życiu społecznym, publicznym i politycznym. W zależności od rodzaju uczestnictwa wyróżnia się trzy główne rodzaje partycypacji: społeczną, publiczną oraz indywidualną.

Partycypacja społeczna polega głównie na podejmowaniu działań jednostek na rzecz społeczności, w której żyją, lub do której przynależą. Szczególnie chodzi tu o aktywną działalność osób w organizacjach pozarządowych, lokalnych grupach czy też wolontariat.

Drugim rodzajem partycypacji jest partycypacja publiczna, która polega na angażowaniu się jednostek w działania instytucji władzy państwowej oraz podległym im organizacjom sektora publicznego. Partycypacja publiczna obejmuje cztery kategorie uczestnictwa obywateli w życiu wspólnot politycznych: aktywność publiczną, angażowanie obywateli, partycypację wyborczą i partycypację obowiązkową, np. poprzez konieczność płacenia podatków.

Trzeci typ partycypacji to partycypacja indywidualna, polegająca na podejmowaniu codziennych wyborów przez jednostkę i przez to wyrażanie jej własnych oczekiwań co do rodzaju społeczeństwa, w którym chce żyć. Ten rodzaj partycypacji może objawiać się poprzez stosowanie zasad odpowiedzialnej konsumpcji, ofiarowanie datków pieniężnych na rzecz organizacji charytatywnych itp.

Biorąc pod uwagę powyższe definicje, w przypadku aktywnego uczestnictwa mieszkańców w procesie tworzenia programu rewitalizacji, należy mówić o partycypacji publicznej, natomiast w kwestii wdrażania programu w życie mogą odgrywać rolę także pozostałe formy partycypacji.

Partycypacja publiczna – korzyści

Zapewnienie możliwości udziału różnych grup interesariuszy danej społeczności przynosi wiele korzyści. Dla zwykłych obywateli uczestnictwo w procesie partycypacji oznacza, że ich potrzeby i interesy efektywniej przebijają się do świadomości władz oraz zostaną uwzględnione przy podejmowaniu decyzji. Przyjmuje się założenie, że obywatele to „lokalni eksperci”, dysponujący szczegółową wiedzą na temat konkretnych problemów w swoim otoczeniu, a nierzadko posiadający

również sprecyzowane pomysły na to, jak je rozwiązać. Łączenie wiedzy i perspektyw różnych osób oraz stron w trakcie procesu planowania prowadzi zwykle do sformułowania propozycji kreatywnych rozwiązań, które są trwałe, ponieważ opierają się na podstawie opinii i doświadczeń stron oraz – przede wszystkim – powstały za zgodą osób, których będą dotyczyć. Istnieje duże prawdopodobieństwo, że osoby, które brały udział w procesie planowania, będą poczuwać się do wspólnej odpowiedzialności za sprawy publiczne. Budowanie chęci i gotowości do uczestnictwa w dialogu oraz poszukiwania konsensusu poprawia relacje pomiędzy zaangażowanymi stronami. Pojawia się szansa nawiązania osobistych relacji, które ułatwiają przyszłą komunikację. Wszyscy mogą uzupełniać luki w wiedzy, poznając argumenty i punkty widzenia innych uczestników. Uczestnicy wyrabiają umiejętności negocjacyjne, które przydadzą im się w przyszłości. Każdy uczestnik może być wysłuchany i uzyskać zrozumienie innych stron bez względu na to, czy jest osobą odpowiedzialną za podejmowanie decyzji, zwykłym obywatelem, czy kimś innym. Zatem partycypacja przynosi pożytek lokalnej demokracji i sprawia, że proces wdrażania wspólnie podejmowanych decyzji przebiega szybciej, sprawniej i efektywniej.

Modele partycypacji

Już w definicji rewitalizacji zastrzeżono, że stanowi ona proces prowadzony przez interesariuszy. W dalszej części przepisów ogólnych ustawy doprecyzowano, że rewitalizację realizuje się z zapewnieniem aktywnego udziału interesariuszy na każdym etapie, w definicji zastrzegając, że ten aktywny udział stanowi istotę partycypacji społecznej. Przepis art. 5 ustawy wprowadza ponadto ogólną charakterystykę partycypacyjnego przygotowania, prowadzenia i oceny procesu rewitalizacji, wskazując na szczególne formy zapewnienia partycypacji. Zgodnie z tą regulacją, ma ona polegać na:

- poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami,
- prowadzeniu, skierowanych do interesariuszy, działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach oraz zasadach prowadzenia rewitalizacji, wynikających z ustawy, a także o przebiegu tego procesu,
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji,
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, w szczególności gminnego programu rewitalizacji,
- wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji gminnego programu rewitalizacji.

6.2. Model włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji

6.2.1. Na etapie przygotowania i wdrażania

Pierwszy etap włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji gminy polegał na właściwym zidentyfikowaniu odbiorców GPR z terenu gminy Bystra-Sidzina i wypracowaniu metod dotarcia do każdej z grup odbiorców.

Głównymi interesariuszami w procesie rewitalizacji Gminy Bystra-Sidzina są:

- Mieszkańcy,
- Przedsiębiorcy/pracodawcy,
- Organizacje pozarządowe (NGO),
- Eksperti,
- Administracja samorządowa,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Instytucje oświatowe,
- Kościoły/Związki wyznaniowe,
- Spółdzielnie mieszkaniowe/Wspólnoty mieszkaniowe/Zarządcy nieruchomości.

Podczas prac nad GPR uwzględniono zasady współpracy i partnerstwa w odniesieniu do interesariuszy z obszaru gminy. Metodyka opracowania dokumentu opiera się na zasadzie planowania otwartego z udziałem podmiotów zaangażowanych w procesy rewitalizacji oraz z udziałem potencjalnych odbiorców GPR. Założenie to wynika z faktu, iż warunkiem zbudowania dokumentu planistycznego, mającego szanse powodzenia jego realizacji, jest uspołecznienie procesu prac nad nim. Polega to przede wszystkim na zaangażowaniu interesariuszy w proces opracowywania GPR w sposób interaktywny i wypracowaniu form społecznego współdziałania w zakresie programowania kierunków działań rewitalizacyjnych oraz określenia sposobów ich realizacji.

Jednocześnie, aktywny udział przedstawicieli Urzędu Gminy Bystra-Sidzina w pracach nad przygotowaniem GPR, pozwolił na spełnienie istotnego, z punktu widzenia planowania strategicznego, kryterium zgody i reprezentacji społecznej. Pozwala to mieć nadzieję, że poprzez aktywny udział w pracach nad przygotowaniem dokumentu, społeczność lokalna jest silniej umotywowana do jego wdrożenia oraz osiągnięcia oczekiwanych rezultatów.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Informacje zebrane od mieszkańców podczas etapu przygotowawczego wykorzystano do wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Bystra-Sidzina. Na podstawie art. 11 ust. 3, w związku z art. 6 ustawy o rewitalizacji, przeprowadzone zostały konsultacje społeczne projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Bystra-Sidzina.

Konsultacje przeprowadzone były w okresie od 16 listopada 2016 r. do 16 grudnia 2016 r. (włącznie) w formie zbierania uwag i opinii w formie papierowej oraz elektronicznej z wykorzystaniem formularza, a także zbierania uwag ustnych w godzinach pracy urzędu.

W toku konsultacji zostały zorganizowane spotkania informacyjno-warsztatowe z mieszkańcami sołectw Bystra Podhalańska i Sidzina w dniu 01.12.2016 r. W pierwszej części każdego ze spotkań omówiono teoretyczno-prawne kwestie związane z rewitalizacją oraz zaprezentowano wyniki konsultowanego dokumentu.

Druga część przybrała formę warsztatową, której celem było zdiagnozowanie przez osoby uczestniczące w spotkaniu wszystkich problemów występujących na terenie ich miejscowości, w konkretnych lokalizacjach.

Zadaniem uczestników warsztatów było wspólne opracowanie katalogu problemów występujących w ich sołectwie w podziale na pięć sfer, której tej problem dotyczy tj. sfery społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej. Następnie każda z osób korzystając z przekazanej jej mapy Gminy z podziałem na obszary pomocnicze – wypisywała na specjalnych formularzach, na którym obszarze występuje największa koncentracja danego problemu.

Najczęściej wskazywane problemy przez wszystkich mieszkańców Gminy Bystra Sidzina to :

Sfera społeczna:

- niski udział mieszkańców w życiu publicznym,
- wysoki poziom bezrobocia,
- wysoki poziom przestępczości,
- starzejące się społeczeństwo,
- duży poziom emigracji,
- patologie społeczne,
- agresja wśród osób młodych,
- spożywanie alkoholu w miejscach publicznych.

Sfera gospodarcza:

- niedostatecznie wykorzystany potencjał turystyki,
- zaprzestanie rolnego użytkowania terenów,
- mała liczba przedsiębiorstw,
- obserwowany spadek aktywnie działających przedsiębiorców,
- brak wystarczającej liczby miejsc pracy.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna:

- brak odpowiedniego zaplecza umożliwiającego aktywnego spędzania czasu wolnego,
- brak dostępu do komunikacji publicznej,
- niewystarczający zakres opieki medycznej- brak specjalistów,
- niedostateczna ilość ścieżek pieszo-rowerowych,
- niedostateczny dostęp do infrastruktury społecznej,
- niedostateczna liczba przejść dla pieszych,
- brak odpowiednich oznaczeń i sygnalizacji przejść dla pieszych.

Sfera techniczna:

- zły stan infrastruktury drogowej i okołodrogowej,
- niewystarczająca liczba miejsc parkingowych,
- zły stan techniczny obiektów sportowo-rekreacyjnych,
- zły stan techniczny obiektów użyteczności publicznej i jego otoczenia (estetyka),

- brak dostosowania obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- zły stan techniczny mostów.

Sfera środowiskowa:

- brak systemu kanalizacyjnego,
- niedostatecznie rozwinięta sieć wodociągowa,
- czasowe braki w dostępności wody,
- zła jakość powietrza, szczególnie w okresie grzewczym,
- uciążliwość spowodowana hałasem,
- słaba i niepewna dobra jakość wody w studniach przydomowych,
- nielegalne wysypiska śmieci,
- mała liczba zainstalowanych odnawialnych źródeł energii.

Znacząca część zdiagnozowanych problemów dotyczyły całego obszaru Gminy, jednak zdaniem mieszkańców szczególnie koncentracja problemów występuje na obszarach 2 i 9 tj. role: Gizowa, Hotałowa, Jaskółkowa Górna, Kowalczykowa, Krzywiczkowa, Sutorowa, Zagrody Nadleśnictwa, Ziajowa Górna, Chorążowa, Krupowa, Podleśna, Zagrody Kamyczko, Lipowa.

Podczas spotkań pojawiły się także propozycje działań rewitalizacyjnych, które mogą przyczynić się do rozwiązywania wskazywanych przez mieszkańców problemów. Działania te dotyczyły:

a) projektów inwestycyjnych:

- modernizacji budynku „Agronomówki” i jego otoczenia w Sidzinie i zaadaptowanie jej na cele kulturalne,
- budowa placu zabaw przy przedszkolu w Sidzinie,
- modernizacja oświetlenia boiska sportowego w Sidzinie,
- modernizacja lub budowa oświetlenia wzdłuż ciągów komunikacyjnych,
- działania mające na celu wzrost liczby odnawialnych źródeł energii, w szczególności na obiektach użyteczności publicznej (np. korzystanie z dotacji),
- stworzenie zaplecza do działalności kulturalnej – np. placu festynowego, hali widowiskowej w Sidzinie,
- budowa hali sportowej w Sidzinie,
- budowa obiektów sportowo- rekreacyjnych – skate park, strzelnica, siłownia na powietrzu,
- budowy kanalizacji,
- rozbudowa infrastruktury okołodrogowej – np. chodniki,
- rozbudowa sieci wodociągowej,
- remonty mostów,
- rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych
- modernizacja infrastruktury drogowej,
- wprowadzenie systemu monitoringu zwiększającego bezpieczeństwo publiczne,
- poprawa estetyki i stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej, mieszkań komunalnych oraz budynków gminnych wynajmowanych na cele gospodarcze,
- dostosowanie obiektów infrastruktury społecznej do potrzeb osób niepełnosprawnych,

- budowa nowych przejść dla pieszych i odpowiednie ich zabezpieczenie – oznaczenia drogowe, oświetlenie,
 - montaż instalacji odnawialnych źródeł energii na budynkach użyteczności publicznej.
- b) pozostałe działania nieinwestycyjne:
- zwiększenie zakresu świadczonych usług medycznych,
 - organizacja badań oceniających jakość wody w studniach przydomowych,
 - wzmocnienie lokalnych więzi oraz pobudzenie aktywności społecznej,
 - organizacja zajęć sportowo-rekreacyjnych,
 - działania społeczne mające na celu przeciwdziałanie patologiom społecznym, wykluczeniu, bezradności, alkoholizmowi, aktom wandalizmu,
 - organizacja spotkań warsztatów mających na celu rozwiązywanie problemów społecznych.

Osoby uczestniczące w spotkaniach otrzymały ulotki i materiały informacyjno- promocyjne.

W ramach konsultacji przeprowadzono również badanie ankietowe.

Celem badania ankietowego było poznanie opinii wszystkich grupy interesariuszy na temat aktualnych potrzeb w zakresie rewitalizacji problemowych obszarów Gminy oraz oczekiwanych działań, mających na celu ich ożywienie społeczno-gospodarcze. Ankieta miała charakter jednorazowy i poza wyżej wymienionymi etapami badania nie wystąpiły inne formy ankietyzacji. W celu ułatwienia analizy danych ankietowych, wyniki ankiet papierowych zostały dodane do ankiet badania online.

Na pytanie jak oceniana jest gmina Bystra-Sidzina jako miejsce do życia, większość ankietowanych odpowiedziała, że dobrze. Zwrócono jednak uwagę na zbyt małe możliwości rozwoju zainteresowań i organizacji czasu wolnego oraz niewielka ilość miejsc pracy i poziom bezpieczeństwa publicznego.

Jako propozycję przedsięwzięć rewitalizacyjnych odnośnie wskazanego obszaru podawano budowę hali sportowej, budowę placu zabaw, poprawę infrastruktury drogowej, modernizację obiektów użytku publicznego oraz remont sali gimnastycznej Zespołu Szkół im. Dzieci Zamojszczyzny w Sidzinie.

Jako największy problem gospodarczy wskazanego obszaru najczęściej wymieniano zbyt mało nowych miejsc pracy (12 wskazań), a także niskie wsparcie rozwoju mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (12 wskazań). Najrzadziej wskazano inne – poprawa bezpieczeństwa ruchu oraz ochrona mienia Gminy (1 wskazanie).

Jako największy problem przestrzenno-funkcjonalny i środowiskowy wskazanego obszaru najczęściej wymieniano niski stan zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznej (20 wskazań) oraz niewystarczającą ochronę środowiska naturalnego (14 wskazań). Najrzadziej wskazano inne – bezpieczeństwo komunikacyjne (1 wskazanie).

Jako największy problem społeczny wskazanego obszaru najczęściej wymieniano niewystarczający poziom bezpieczeństwa i porządku publicznego (13 wskazań) oraz niewystarczająca liczba działań sprzyjających nawiązywaniu więzi społecznych i integrujących lokalną społeczność, szczególnie z zakresu kultury, sportu i rekreacji (7 wskazań). Ani razu nie wskazano wysokiego odsetka osób bezdomnych.

Jako najistotniejszy efekt, jaki powinien zostać osiągnięty w procesie rewitalizacji wskazano poprawę istniejącego stanu zagospodarowania przestrzeni publicznej (18 wskazań) oraz zwiększenie oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej (13 wskazań). Najbardziej wskazano włączenie społeczne osób wykluczonych (5 wskazań).

Według ankietowanych, obszar rewitalizowany powinien zawierać przede wszystkim zróżnicowaną infrastrukturę, zachęcającą do korzystania przez wszystkich mieszkańców (18 wskazań) oraz infrastrukturę dla młodzieży (5 wskazań). Najbardziej wskazano infrastrukturę dla osób starszych (2 wskazań).

Projekt GPR

Konsultacją społeczną poddany będzie również projekt niniejszego dokumentu. W ramach konsultacji zbierane będą uwagi w formie tradycyjnej oraz elektronicznej. Zorganizowane zostanie również spotkanie poświęcone dyskusji na temat prowadzonego w gminie procesu. W celu lepszego poznania opinii mieszkańców zostanie przygotowana ankieta dotycząca dokumentu oraz zagadnień rewitalizacyjnych. Wnioski ze spotkania, ankietyzacji oraz całego procesu konsultacji zostaną zebrane w odpowiednim raporcie i opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej.

6.2.2. Na etapie monitorowania i aktualizacji

Szczegółowe zasady monitorowania oraz aktualizacji zawarto w rozdziale poświęconym „Zarządzaniu GPR”. Niezwykle istotne jest aby interesariuszy rewitalizacji nie pomijać nie tylko w procesie wdrażania GPR, ale również na etapie monitorowania i aktualizacji samego dokumentu.

Jako jednostkę pomocniczą powołano Komitet Rewitalizacji i to do jego zadań należeć będzie: monitorowanie oraz ocena wdrażania celów rewitalizacji zgodnie z przyjętymi wskaźnikami realizacji.

Interesariusze będą mogli uzyskiwać informacje z wykonania poszczególnych przedsięwzięć i celów GPR. Planuje się również włączyć interesariuszy w ocenę prowadzonego procesu rewitalizacji oraz możliwość wnoszenia swoich opinii i pomysłów, np. poprzez ponowne przeprowadzenie ankietyzacji (na etapie tworzenia raportu), która pozwoli na zdiagnozowanie zmiany w sposobie postrzegania gminy i jej problemów po zrealizowaniu części działań rewitalizacyjnych, oraz podczas spotkań.

7. Spis tabel

Tabela 1. Wyniki egzaminu po VI klasie szkoły podstawowej w 2015 r.	23
Tabela 2. Wskaźniki sieci wodociągowej w gminie Bystra-Sidzina.....	26
Tabela 3. Wskaźniki zasobów mieszkaniowych w gminie Bystra-Sidzina.	27
Tabela 4. Przypisanie roli do obszarów analitycznych.	29
Tabela 5. Cele szczegółowe oraz kierunki działań w poszczególnych sferach rewitalizacji.	52
Tabela 6. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bystra-Sidzina na lata 2016-2022.....	54
<i>Tabela 7. Finansowanie działań ujętych w harmonogramie rzeczowo-finansowym.</i>	<i>80</i>
<i>Tabela 8. Szacunkowe koszty poszczególnych bloków tematycznych pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.</i>	<i>81</i>
Tabela 9. Funkcje wskazanych podmiotów względem zarządzania GPR.	82
Tabela 10. Harmonogram rzeczowo-finansowy zarządzania programem rewitalizacji.....	85
Tabela 11. Zestaw wskaźników monitoringu realizacji celów GPR.	87
<i>Tabela 12. Analiza przedsięwzięć pod kątem zgodności z MPZP.</i>	<i>92</i>

8. Spis wykresów

Wykres 1. Liczba ludności gminy Bystra-Sidzina w latach 2011-2015 wg faktycznego miejsca zamieszkania.	16
Wykres 2. Ruch naturalny ludności w gminie Bystra-Sidzina w latach 2004-2015.	16
Wykres 3. Liczba zameldowań i wymeldowań wraz z kierunkiem przemieszczeń w gminie Bystra-Sidzina w latach 2005-2015.	17
Wykres 4. Struktura ludności gminy Bystra-Sidzina wg poszczególnych grup wieku w roku 2005 i 2015.	18
Wykres 5. Ludność gminy Bystra-Sidzina wg ekonomicznych grup wieku w latach 2011-2015.	19
Wykres 6. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2005-2015.	19
Wykres 7. Udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Bystra-Sidzina.	20
Wykres 8. Bezrobotni zarejestrowani w gminie Bystra-Sidzina w podziale na płeć w latach 2005-2015.	20
Wykres 9. Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego w latach 2011-2015.	21
Wykres 10. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 4-6 lat w gminie Bystra-Sidzina.	22
Wykres 11. Liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjów w gminie Bystra-Sidzina w latach 2011-2015.	22
Wykres 12. Dochody i wydatki gminy Bystra-Sidzina w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2004-2014.	23
Wykres 13. Dochody i wydatki gminy Bystra-Sidzina w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2004-2014.	24
Wykres 14. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w gminie Bystra-Sidzina wg Sekcji PKD 2007, stan na rok 2015.	24
Wykres 15. Przeciętna powierzchnia mieszkania na osobę w gminie Bystra-Sidzina.	27

Wykres 16. Mieszkania w gminie Bystra-Sidzina na 1 000 mieszkańców w latach 2011-2015. 27

**Fundusze
Europejskie**
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

9. Spis rysunków

Rysunek 1. Gmina Bystra-Sidzina na tle powiatu suskiego i województwa małopolskiego	14
Rysunek 2. Położenie gminy Bystra-Sidzina	14
Rysunek 3. Podział Gminy Bystra-Sidzina na obszary analityczne.	29
Rysunek 4. Sumaryczne wyniki przeprowadzonej diagnozy.	37
Rysunek 5. Obszary zdegradowane na terenie Gminy Bystra Sidzina.....	38
Rysunek 6. Obszar rewitalizacji na tle gminy.	39
Rysunek 7 Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji Gminy Bystra-Sidzina – Podobszar I	41
Rysunek 8. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji Gminy Bystra-Sidzina – Podobszar II	46
Rysunek 9. Kluczowe elementy systemu obiegu informacji w procesie zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji.....	84
Rysunek 10. Czynniki kontrolne systemu finansowania w procesie zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji.....	84
Rysunek 11. Płaszczyzny monitoringu GPR.	86

10. Załączniki

1. Załącznik 1 – załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji.